

SLOVENSKI NAROD.

haja vsak dan sveder, imajo nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko državo na vsa leta 85 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 84 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na eden mesec 2 K. Kdor hoče sam poslati, velja na celo leto 88 K, na pol leta 11 K; na četrt leta 5 K 50 h, na eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez letodolne vpokojitve in naročnine se ne ozira. — Za enenkrat plačuje se od petekostopne petit-vrste po 12 h, če se omenilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izloče frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila in arhivski ali večkrat tiska. — Vhod v uredništvo je v Vopovo ulico št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi praznikov izide prihodnji list v ponedeljek, 28. decembra 1903.

Naročnikom in čitateljem.

Zopet se bliža novo leto in čas je, opozoriti vse resnične slovenske rodoljube na dolžnost, ki jo imajo napram narodu in napram sebi samim.

Slovenci smo majhen narod in treba je heroičnega boja, da se ubramo onih, ki bi nas radi zaslužili. Ta boj gre za najprostejšje pogoje narodnega obstanka in narodnega napredka, a biti ga moramo na tri fronte, z Nemci, z Lahi in z Rimci.

Težak je ta boj, toliko težji, ker tava velik del slovenskega naroda še v temoti, se še veseli, da ima na rokav verige in se brani, da bi se mu te verige snele.

V tem težkem boju smemo misliti na zmago, samo če vsak stori svojo dolžnost, če si je vsak zavedni narodnjak svest važne misije, ki jo ima, in če si vsak oskrbi sredstev za plemeniti boj za narodovo in lastno korist in prihodnost.

Napredni rojaki! „Slovenski Narod“ je najvažnejše in najizdatnejše orožje v velikem boju, ki ga mora biti slovenski narod; na Vas je, da to orožje rabite.

„Slovenski narod“ je list vseh naprednih Slovencev, list tistih, ki so prisegli, delati za osvobodjenje in srečo slovenskega naroda.

„Slovenski Narod“ je za Vas, napredni Slovenci, tisto bistro oko, ki za Vas neprestano motri vse dogodke v javnem življenju.

„Slovenski Narod“ je za Vas, napredni Slovenci, tisto uho, ki za Vas sluša in pazi na vsako nevarnost.

„Slovenski Narod“ je za Vas, napredni Slovenci, tista luč, ki osvetljuje vsa gibanja narodovih nasprotnikov, razjasnjuje temoto in Vam kaže ljudi in dogodke v pravem svitu.

„Slovenski Narod“ je končno za Vas, napredni Slovenci, tisti meč, ki brani narodeve in Vaše pravice, meč, pred katerim trepetajo sovražniki.

Zato pa je ena najsvetejših dolžnosti vsakega naprednega Slovenca da materijalno in duševno podpira ta svoj list ter skrbi, da se čim bolj razširi, zlasti še med priprostim ljudstvom. Kdor svoj lastni list zapostavlja in pušča v hišo sovražnike svojih in narodovih koristi, ta dela tako, kakor vojak, ki daje nasprotniku potuho. Kdor podpira nasprotno liste, dela na oslajenje in ponemumjevanje naroda in greši proti svojim in proti koristim cellega naroda.

Zato: čitajte, naročajte in razširjajte „Slovenski Narod“.

Mi, ki pišemo ta list, ki smo s samozatajevanjem iz skromnih začetkov povzdignili ta organ in iz njega napravili, kar je danes, mi bomo slej kakor prejštorili svojo dolžnost v polni meri. Trudapolno in težko je to delo. Malokdo je v stanu presoditi, koliko napora, koliko duševnega in fizičnega truda, koliko požrtvovanja je treba, da se tako delo opravlja. Priznanja nismo iskali in ga ne iščemo, a tudi zabavljanja gostilniških politikov, ki pri vsaki priliki silijo v ospredje, dasi se sicer boje vsacega dela, nas niso odvrnili od pravega pota. Zvesto in nesebično smo služili veliki ideji naprednega slovenstva.

Koliko pa moremo doseči, to ni odvisno od nas, to je odvisno od Vas, napredni Slovenci! „Slovenski Narod“ bo imel vedno toliko moči, toliko veljave in toliko vpliva, kolikor mu ga bodele dali sami.

„Slovenski Narod“ bo tudi v novem letu to, kar je bil dozdaj: zvest, neustrašen, vnet bojevnik za koristi in pravice slovenskega naroda.

Mi ne iščemo ničesar zase. „Narodna tiskarna“ ne dela na to, da bi njeni delničarji imeli dobiček. „Narodna tiskarna“ je pravo narodno podjetje in kar ima „Narodna tiskarna“ dobička, se obrne v korist slovenstva. Delničarji so plačali delnice po 100 gld., dobivajo pa obresti le 3 gld. torej manj, kakor v vsaki hranilnici ali posojilnici.

Ni treba praviti, koliko tisoč in tisoč goldinarjev je že „Narodna tiskarna“ žrtvovala za slovenstvo, saj je to že itak vsakemu znano.

Zvestobo za zvestobo! Kakor „Narodna tiskarna“ služi edinole slovenskemu narodu, tako je tudi dolžnost vseh naprednih Slovencev, da „Narodno tiskarno“ podpirajo, toliko bolj, ker s tem podpirajo korist slovenstva.

„Narodna tiskarna“ je vedno bila in naj ostane trdnjava slovenstva. Da se to zagotovi in zasigura tudi za prihodnost, v ta namen si je „Narodna tiskarna“ letos postavila svoj lastni dom. V eni najlepših ljubljanskih ulic stoji krasna trinadstropna hiša s tiskarskim poslojem — to je novi dom „Narodne tiskarne“, v kateri se zavod preseli tekom prihodnjih dni. S ponosom gledamo na ta dom, saj je sad našega dela, naše vstrajnosti, naše nesebičnosti. Ko bo plačan ta dom, bo imel slovenski narod svoj narodni zaklad, iz katerega bo lahko zajemal v slučajih potrebe.

Take slučaje smo že doživeli. V časih persekucije Slovencev je bil „Slovenski Narod“ edini, ki je branil slovenstvo in v zvezi vsemu praganju ni odnehal. Mogoče je to bilo samo vsled požrtvovalnosti delničarjev „Narodne tiskarne“. In sedaj, ko napenja klerikalstvo vse svoje sile, da bi v zemljo poptevalo napredno idejo in uničilo njene pristaše, je zopet „Narodna tiskarna“, ki v tem boju krvavi. Dom, ki ga je postavila „Narodna tiskarna“, je v resnici dom naprednega slovenstva. Čim bo ta dom do cela plačan, bo „Narodna tiskarna“ imela od njega dohodek, s katerim se bo dalo mnogo storiti za korist slovenskega naroda.

Zato pa naj si vsakdo šteje v sveto dolžnost, da svoje tiskarske potrebe čim bolj naroča v „Narodni tiskarni“ in da podpira liste, ki jih izdaja ta zavod. Čim bolj se razširijo listi, toliko bolj se razširijo ideje, ki jih zastopamo. List je govornik, ki

govori vsak dan svojim prijateljem in neprijateljem.

Kar je v naših močeh, storimo vse, da bo list čim bolj urejevan in pisan.

„Slovenski Narod“ je največji, najrazširjenjši, najvplivnejši in tudi najboljši med vsemi slovenskimi listi. Tega nam nihče ne more ovreči, a čim več bo naročnikov in čitateljev, toliko več se bo lahko storilo za list, toliko bolj ga bo mogoče izpopolnjevati.

Skrbeli bomo, da bo „Slovenski Narod“ tudi v novem letu prinašal v člankih korenita kritična pojasnila o vseh aktualnih političnih vprašanjih, da bo o dnevnih dogodkih vestno in zanesljivo poročal in prinašal v brzojavkah najnovejše informacije. Že doslej se nismo v tem oziru plašili nobenih stroškov in prinašali najnovejše brzojavne vesti, kakor noben drugi večerni list. Kdor časopise pazljivo pregleduje, je že davno opazil, da prinašamo mi zvečer tiste brzojavne vesti, kakor jih prinašajo drugi in tudi večji listi šele naslednje jutro. Samo ob sebi se razume, da bomo tudi listku posvečevali največjo pozornost. Naše stališče je, da naj prinaša listek kolikor mogoče samo izvirne spise. Tega smo se držali že v minoletem letu in isto tako storimo tudi v novem letu. Koj v prvi številki novega tečaja začnemo priobčevati daljšo izvirno zgodovinsko povest iz francoskih časov, izpod peresa istega pisatelja, ki je v letošnjem letu spisal romane „Žrtev razmer“ „Rene-gat“ in „Opatov praporščak“ — Pisatelj se je posrečilo, dobiti mnogo materijala, ki je bil dozdaj neznan celo zgodovinarju Dimitzu. Priobčevali bomo nadalje kritične ocene vseh literarnih in umetniških pojavov in sploh posvečevali tako kulturnemu kakor gospodarskemu življenju Slovencev največjo pozornost. Ker napredna ideja nima svoje revije, kakor jo imajo klerikalci v „Katoliškem Obzorju“, bo „Slov. Narod“ v kolikor mu bo prostor dopuščal, priobčeval tudi vsakovrstne znanstvene razprave, tem rajši, ker je bilo občinstvo jako zadovoljno z razpravami kakor „Rimski klerikalizem“ „Obram-

ba sredstva proti klerikalizmu“ „Katoliški uzori“ in „Petrova skala.“

Nasprotno pa pričakujemo, da nas bodo tudi somišljeniki duševno podpirali s poročili o važnejših in sploh zanimivejših dogodkih. V tem oziru naj bodo našim somišljenikom izglede nasprotniki, ki za svoje liste neumorno agitirajo in tudi pišejo. Priznamo, da imajo duhovniki več časa, da se morajo naši somišljeniki truditi za vsakdanji kruh in za svoje familije, ali nekaj več kakor doslej bi že lahko storili.

Nadejamo se, da tega apela na napredno slovenstvo nismo zastoj napisali, nadejamo se, da nam tudi v novem letu ostanejo zvesti vsi dosednji čitatelji, naročniki in sotrudniki, da se njih število še pomnoži in da bomo z združenimi močmi delali za korist in blagor slovenstva po geslu: Vse za narod in svobodo.

Božič.

Tajinstvena noč je razprostrla svoja krila preko utrjene, otrple zemlje; svečani mir vlada vseokoli. Vsa narava se zdi, kakor da bi snivala, kakor da bi z neodoljivim hrepenenjem pričakovala nekaj svečanega, nekaj nenavadnega . . .

In sedaj zadoni včasih pojemajoč, včasih naraščajoč ubrano praznično zvočenje v gluho zimsko noč in zvonovi pojo toli lepo, toli milo, kakor da bi hoteli človeštvu razglasiti posebno novico. In ti zvoki trepečejo v vzduhu in napolnjujejo ozračje. Božji hrami pa se bleščijo v čarobni luči, dim dišečih kadil se dviga v lahkih oblakih proti nebu, pred žrtvenikom stoji svečenik v zlatem ornatu, pevec pojo, verniki molijo zbrano „Slava na višavah Bogu in na zemlji mir; med ljudmi dobra polja“. — Razsvetlilo se je nebo in razsvetlile so se ceste, čudovita luč je razlita čez vso zemljo, zakaj nocoj je noč vseh noči, v kateri se je narodil Oni, ki je prinesel trpečemu človeštvu mir in ljubezen in si osvojil z magično močjo svojih vzvišenih nauk milijone razdvojenih človeških sre.

LISTEK.

Sveti večer.

Mirno in polagoma se je prostirala noč nad zemljo. Od severa doli so zavleli vetrovi, mrzli in sneženi. Pihali in vriščali so okoli mestnih vogalov. Sneg je v debelih kosmičih padal na zemljo. Iz daljave so se pa oglasili glasovi zvonov, ki so brneli tako otožno po sneženi ravni, kakor da bi vzdruževali jok in strah, trpljenje in boj človeštva. Ko so nehali zvoniti, donel je še vedno v ozračju njih odmev in se razgubljaj, razgubljaj polagoma in mirno in slednjč utihnil. Le veter je še zdaj pa zdaj prinašal tihe odmeve iz daljnjih krajev.

Ulice so se jele prazniti. Le tu pa tam hiti še kdo po mestu in slednjč izgine v svoj dom. Saj danes je vsak doma, da preživi ta večer v kraju svojih domačih. Nocoj je sveti večer.

Sveti večer! Koliko poezije vzdružuje v sebi ta beseda! Sveti večer! S snegom je odeta širna ravan. Mrzli vetrovi pihajo zunaj, a v srcih nam je ta večer tako gorko, tako idealni potanemo ta večer.

Kakor hipne sanje beže mimo nas spomini minulih dni. V duši se nam porajajo spomini iz vesele mladosti, iz nepozabnega detinstva. Kako so utripala naša srca, ko smo stali pod božičnim drevescem! Radost, smeh nam je bil na licih.

A minulo je vse! V naših srcih se pa probujajo še sedaj sladki spomini blaženega detinstva. O srečni časi, ki ste bili!

Človeku pa ne ostane v srcu ničesar več, kakor tihi spomini na vas, dnevi blaženstva.

Sveče ugašajo na drevcu, v nas pa ugašajo upi. Zlate niti, ki so se prej lesketale, so temne, temna je naša bodočnost.

A sveti večer nas prebudi; ni vsakdo prebil srečne mladosti, a vendar spomin na poezije polni božič nas razvedri . . .

Težkih korakov je stopal proti domu Ivan Smrekar.

Smrekar je bil živ stroj v neki pisarni. Zjutraj ob osmih na delo, opoldan domov, ob dveh v pisarno, ob sedmih domov. Izmučen se je vedno vračal domov, poljubil na čelo svojo hčerko, večerjal, naslonil se na mizo in pozno

v noč brezmiselno zrl pred se. Truden je bil življenja . . .

Bilo je pred nekaj leti. Smrekar je dovršil srednje šole; stal je pred bodočnostjo, ki mu je bila zaprta. Bil je revnih staršev. Kot dijak se je preživljal s podučevanjem. Imel pa tudi ni moči, da bi se vrgel v bodočnost.

Vstopil je v privatno službo. Morila ga je enakoličnost, a ni si znal pomagati; življenje mu je bilo tako pusto, dolgočasno. Vendar je prisvetila v njegovo življenje zvezda, ki pa je komaj zasijala, ugasnila.

Smrekar se je poročil z neko lepo hčerko predmestnega trgovca. Druge dote ni imela, kakor svoje ljubee srce in poštenost. A vendar je Ivan tako goreče ljubil svojo Marijo. Ona mu je bila življenje, tiha, mirna sreča. Skromno je bilo njiju življenje, a vendar tako lepo. Smrekar se ni menil za svet, Marija mu je bila vse.

Ko se je zvečer vračal iz pisarne in hitel domov, čakala ga je Marija v sobi, skočil je k njej in jo goreče poljubil, gladiil ji lepo čelo.

In sedela sta pozno v večer skupaj, kramljala o svoji ljubezni . . . Minevali so naglo meseci, preteklo je leto . . .

Marija mu je porodila nežno deklico. Kako jo vztrepetavalo Ivanu srce, ko se je ozrl v svojo hčerko . . . Nova radost mu je zasijala v dušo. Življenje mu je postalo naenkrat lepo. V krogu svoje žene in hčerke čutil se je neskončno srečnega. Bilo mu je, kakor da bi šele sedaj začel živeti. Ah, blažene nadeje utripale so v njegovih prsih, bodočnost se mu je zazdela naenkrat lahka in nadepolna.

Minevali so zopet dnevi . . .

Ko se je vrnil nekega večera Ivan domov, zdela se mu je Marija nenavadno bleda in tiha, nekaj časa jo je molče opazoval, potem pa jo je vprašal, kaj da ji je. Ona pa mu je s tihim, mirnim in tako tužnim nasmehom odvrnila: „Nič!“

Ivan ni spal vso noč. Vsak trenotek se je dvignil in se ozrl vanjo.

Drugo jutro je ostala v postelji. Ivan je poklical njeno mater, da bi čula poleg nje.

Ko se je vrnil iz pisarne, je komaj spoznal Marijo. — Blede, upalih lic, udratih oči je ležala na postelji. Mariji je bilo vedno slabše . . . od dne do je bolj hiral. Ivan je ostal poleg nje. Bil je lep zimski dan . . . Solnce

je prodrlo oblake in svetilo nizko nad zemljo.

Ivan je sedel poleg Marijine postelje v polutemni sobi. Skozi špranje so se ukradli medli solnčni žarki . . . Tedaj se dvigne Marija in prosi Ivana:

„Odprni malo okno, da vidim še enkrat dan!“

Ivan stori to . . .

Solnčni žarki so osvetlili Mariji blede lice. Prestrašen se je ozrl Ivan vanjo . . .

Tedaj se hipno skloni Marija in tiho reče:

„Pokličite mater, da mi donese mojo Marto!“

Ivan hiti ven in privede Marijino mater, ki je držala v naročju malo Marto.

Krčeno so se napele Mariji žile, ko je zagledala svojo Marto . . . Mati jo ji je dala na roke. S tresočimi rokami je oklenila Marija svojo hčerko, nagnila se k njej in jo poljubovala tako vroče in gorko . . . Za hip se ji je vrnilo še življenje, toda nenadno omahne, mati ji vzame iz rok Marto . . .

Mirno, nepremično je ležela uboga Marija, dolgi, razpuščeni lasje so ji bili prosttrti okoli glave . . . Lahno zašepeče:

„Ivan!“

Sveti večer! V kako čarobno pesniško kopreno je odet! Ko zadoné milozvočni božični zvonovi, topi se nam srce, zdi se nam, da se vsepovsodi razlega zmagonosna visoka pesem miru in ljubezni in nehoté se naš duh utopi v davne čase naše zorne mladosti, ko smo z otroško naivnostjo strmé poslúšali bajno zgodbo o nebeškem petju angeljev, o čudoviti zvezdi, ki je vodila tri kralje-modrijane z Jutrovega in se vstavila nad hlevom, kjer je bilo rojeno božje dete, in naša duša se koplje v sladkih spominih na to prekrasno dobo zlate otroške naivnosti.

A tudi sedaj, ko se je že zdavna otroška priprostost umaknila hladnemu razumu in treznemu prevdaru, nam je ta dan, dasi je izgubil v naših očeh prvotni svoj čar in prvotni svoj pesniški sijaj, vendar čistit in svet!

Krist se je rodil, ta dogodek je epohalnega pomena v zgodovini človeštva; odkar stoji svet, odkar hodi po zemlji človek, se še ni dogodil pomembnejši dogodek.

Reveni tesarjev sin iz Nazareta iz zaničevanega židovskega ljudstva je s svojim globoko etičnim naukom o medsebojni ljubezni revolucioniral vso takratno človeško družbo in ji pokazal pravo pot nazaj iz moralnega propada, kateremu se je nevdržno bližala in v katerega bi se bila tudi pogreznila, ako bi ne nastopil začasa Jezus Krist kot mogočni rešitelj. Njegove čarobne rešilne besede so bile: ljubezen, bratstvo in mir. Ta etično popola, na višku človečnosti stoječ nauk, katerega pred njim ni mogel zasnovati niti eden še tako presvetljeni in plemeniti človeški duh, je nastopil, osvojivši si vsa srca, zmagonosno pot po vsem takratnem kulturnem svetu in si priboril splošno veljavo. Rekljamo, da ni vzvišenejših in plemenitejših idej, kakor jih je učil Krist, in ki so bile temelj krščanstvu. Toda te ideje, katere je Sin človekov vdahnil svojim naukom, so skoro obledele in dandanes ni krščanstvo skoro čisto nič več podobno prvotnim Kristovim naukom, to pa najpogostejše po krivdi takozvanih božjih namestnikov samih, ki ne morejo ali nočejo teh vzvišenih naukov umeti, in store vse, da odvzamejo krščanstvu notranjo vrednost in napravijo iz njega vero zunanosti in formalitete.

Krist je učil, da je treba ljubiti vsakogar, celo sovražnika, kakor samega sebe, in priporočal medsebojno bratstvo in znošnjivost. Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in mir vam bodi, to ste bili največji in najglavnejši postavi njegovih.

Ta glavni in integrirajoči Kristusov nauk pa so tisti, ki se imenujejo njegovi nasledniki, pozabili. Vzeli so s tem krščanstvu ravno ono, kar mu je dajalo vzvišen značaj, in na svetlih mestih, kjer bi se naj glasila beseda božja o ljubezni in bratstvu, razlegajo se sedaj bojni klici, neti se sovraštvo in raznemajajo strasti!

Služabniki božji, kaj ste napravili iz svetih naukov svojega učitelja! Nauk o ljubezni, o znošnjivosti in miru

je vam dal Sin človekov na pot po svetu, vi ste ga pa pred njegovim oltarjem, pred njegovim žrtvenikom spreminili v bojni klic jeze in sovraštva!

Božič je tu, praznik miru, praznik ljubezni! Tudi slovenska srca bijo ob zvokih božičnih zvonov krepkeje, ko stopa angel s palmo miru in sprave po svetu, ko peva veselstvo zanosno himno ljubezni.

Toda pri nas na Slovenskem ne poznamo te himne miru in ljubezni! Pri nas divja ljut vihar, bije se neizprosen boj na življenje in na smrt.

Naša krivda to ni! Krist je prinesel človeštvu luč napredka na svet, ves čas svojega življenja se je bojeval za vzvišene, takrat naravnost prevratne in s poganškega stališča bogokletne ideje in jih branil pred duhovniško-farizejskim terorizmom. Dedščino teh farizejev so pri nas prevzeli naši duhovniki, ki bi naj bili nasledniki, namestniki Kristovi. In ti Kristovi namestniki se trudijo pri nas, da bi ugasnili ono luč, ki jo je človeštvu prižgal Sin človekov, da bi si v tej temi zgradili palačo svojega gospodstva in uklenili narod slovenski v verige in okove duhovniškega suženstva.

Mi smo nositelji luči in prosvete in se borimo proti temi, v katero bi nas rado pahnilo duhovniško gospodstvo. S smelo roko trgamo zastore, za katere se skriva farizejska svetohlimba in licemerstvo, ter kažemo svetu svoje nasprotnike v vsej njihovi nagoti. V naših božjih bramah se ne oznanjuje beseda božja, marveč seje se sovraštvo in prepir, ali ni potem pravilno, ako mi naglašamo, da je hiša božja — hiša molitve!? Ali ni Krist delal takisto? In če bi prišel Sin božji vno- vič na svet, iztiril bi duhovnike prav tako z bičem iz svetišča, kakor je to storil svoje dni farizejem, ki so spre-menili hišo božjo v jamo razbojniško. Ali se smemo čuditi, ako nas potem naši nasprotniki tako sovražijo, da nas tako pobijajo? Mi se borimo za luč, za napredek, za svobodo, oni so bojevniki teme, vojniki gospodstva duhovniške kaste. Ločijo nas diametralno si nasprotujoča načela in med nami se odpira prepad, ki je nepremostljiv. Med takimi nasprotniki ni mogoč nobeden kompromis, nobeno premirje, še manj pa stalni mir.

Mi ne moremo odnehati! Zato se bo boj nadaljeval. Sicer še ne bo kmalu odločilne bitke, toda mi smo izvojevali že toliko zmag, zadali smo svojim sovragom toliko porazov in udarcev, iztisnili jih iz toliko skoro nepremagljivih pozicij in jim odvzeli toliko terena, da nas navdaja gotova nada in trdno prepričanje, da bo tudi za naša stremljenja skoro napočila doba prerojenja — čestit božič!

O vsenemških težnjah.

Znani francoski historik, profesor Anatole Leroy-Beaulieu je spisal za René Henryjevo razpravo „Questions d'Autriche-Hongrie et Question d'Orient“ veležanimiv predgovor, v ka-

terem se bavi s težnjami pangermanizma s posebnim ozirom na Avstro-Ogrsko in na balkanske države. Po nazoru Anatola Leroy-Beaulieua je pangermanizem zlasti zbog tega tako nevaren, ker je Nemčija vsled svoje federativne ustrojitve veliko bolj sposobna tuje, nekdanj samostojne države absorbirati, nego Rusija ali Francija s svojim otrplim centralizmom. Vsenemški naval je po prastarih tradicijah v prvi vrsti naperjen proti slovanskim in napolslovanskim pokrajinam, torej proti deželam, kjer nemška invazija in germanizacija ne povzročata posebnega odpora, ker nista naperjeni proti narodu, ki bi imeli samostojne države. Tako se je delovalo deset stoletij. Celo vzhodno Nemčijo od izliva reke Labe je ugrabil germanizem slovanskim in litavskim plemenom, katere so izginila raz svetovno pozorišče, da jih poznamo sedaj le še po imenu. Toda časi, ko so se dali Slovani tako lahko germanizovati, so že zdavna prešli. Slovani niso več sedaj za Nemce ona nerazsodna masa, ki bi se dala prostovoljno raznarodovati in asimilirati. Na Visli zastopa pot germanskim težnjam Rusija. Vsled tega se nemški naval osebno javlja proti jugovzhodu, to je proti Avstro-Ogrski, proti oni raznorodni državi, ki je izročena tekmovalnosti deset narodnosti. Kakšen pa je odpor proti temu navalu s strani te čudne monarhične zgradbe, katero so naši predniki zvali Avstrijo? Ali je Avstrija res v sedanji Evropi le še preostanek že davno minule preteklosti? V Avstro-Ogrski in na Balkanu stanujejo razni narodi, med katerimi prevladujejo Slovani, in tu kakor tam se javlja germanski naval na enak način. Pangermanizem je že prekorajčil meje avstrijske in obali evropske. Po mnenju mnogo politikov si balkanske države morejo ohraniti svojo samostojnost le, ako obstoji med njimi in nemško državo Avstro-Ogrska. Takisto pa je tudi res, da morejo ostati balkanske države samo v tem slučaju neodvisne, ako se Avstrija omeji na svoje stare provincije in si ne prisvoji tujih pokrajin, ležečih na jugovzhodu. Ako ne bo Evropa sposobna, napraviti mir in red v Makedoniji in v drugih krščanskih pokrajinah turške države, je pač mogoče, da bo prišel dan, da odpošlje Avstrija prisiljena ali neprisiljena po Nemčiji, svoje polke ob bistre reke egejskega morja, izžene Bolgare, Srbe, Grke in Albance iz Makedonije in jo osreči s svojim avstrijskim mirom in redom. V vsakem slučaju pa je bodočnost balkanskih držav tesno spojena z bodočnostjo Avstro-Ogrske. V vsakem slučaju pa — naj si že pangermanski bojevniki razkosajo državo Habsburžanov, ali da jo podredijo Nemčiji, ali pa da jo odškodujejo za izgube na zapadu v orientu — v Makedonijo in Albanijo — v vsakem slučaju se mora smatrati vsenemški naval kot preteča nevarnost neodvisnosti, da, celo obstoja balk. držav.

Položaj na Srbskem.

Belgrad, 7./20. dec. 1903.

Razne Srbiji, zlasti pa kralju Petru sovražne inostranske novine se trudijo, odkar je zasedla narodna in narodno čuteča dinastija Karagorgjevičev prestol svojih dedov, položaj v Srbiji naslikati v kar najbolj temnih barvah, in so pričele v to svrhu proti nam celo časnikarsko vojno. Ne preteče skoro dan, da bi se ne čitale po nemških in madjarskih časopisih senzacionalne novice, da so se razkrile nove zarote, da je stališče kralja Petra omajano, da se namerava odpovedati prestolu in kar je še drugih takih neverjetnosti. Že pred meseci so z vsjo gotovostjo napovedovali, da stoji Srbija na predvečer nove revolucije, in ko se je pozneje razkrila neznatna niška oficirska zarota, — pravzaprav se ta pregrešek proti disciplini ne more imenovati zarota — so isti listi z vso emfazo zatrjevali, da se prične na Srbskem, ako dotične častnike obsodijo, neizogibno huda državljanska vojna.

Vsa ta prorokovanja se niso izpolnina, kar je pač dovoljni dokaz, kako malo so bila osnovana. S tem pa nikakor nečemo trditi, da bi bile naše razmere konsolidirane tako, kakor bi bilo to želeli v interesu naroda in države.

Ako se pa upošteva, koliko kriz je morala naša država preboleti v zadnjih desetletjih, kako desolatni so bili njeni politični odnosi — po krivdi katerih faktorjev, nam pač ni treba naglašati — mora pač vsakdo, bodisi Slovan ali kdo drugi, ki misli pošteno in je pristopen objektivnosti, priznati, da Srbija ne more kar preko noči ozdraviti in se otresti vseh posledic dolgotrajne svoje bolezni. Naši klevetniki naj se pridejo na lice mesta prepričati, ako se že niso vrnile k nam v polni meri redne razmere, katere smo žal pod vladjo Obrenovičev vedno pogrešali. — V zadnjem času se je po tujih časopisih kolportirala vest, da sta bila bivša ministra Genčić in Avakumović umorjena. V Belemgradu je vzbudila ta vest radi neumnosti veselost, radi hudobnosti pa splošno ogorčenje! Prav tako se tudi mnogo piše o tem, da namerava kralj Peter ostaviti prestol v prid kraljeviču Aleksandru. Iz najverodostojnejšega vira lahko zatrdim, da je ta vest prosta izmišljotina, ki nima nikake dejanske podlage! Da ima Srbija, oduosno kralj Peter z oficirji-zarotniki svoje križe, se ne da tajiti, toda tako veliki pa zopet niso, kakor jih slikajo inozemski časopisi. Sicer se bo pa cela stvar v kratkem uredila tako, da se bo zados-tilo vsem. To nam jamčita polkovnika Petrovič in Mašin, ta vrla in požrtvovalna patrijota, ki sta prevzela to zelo težavno akcijo na svoje rame. Ker že baš govorim o častniških aferah, omenim, da sem ravnokar poizvedel od vodje tisk. oddelka v ministrstvu za zunanje stvari, Balugiću, da je ruskega poslanika namestnik Muravjev izjavil odločno, da Rusija ne

zahteva odstranitve gotovih oficirjev iz armade in da je car Nikolaj kakor nekdanj naklonjen kralju Petru! To označuje dovolj gonjo gotovih listov proti Srbiji! Sapienti sat! Милоград Д-н

Obrekovana Rusija.

Socijalni demokratje, ki nosijo na svojem praporu enakopravnost in mednarodnost, se ne morejo premazati, da se ne bi glede obrekovanja Slovanov, predvsem Rusije, pridružili navadnim nemškim politikastrom, slovanofobem. In kar je najžalostnejše, slovenski socijalni demokratje se v tem rusofobstvu niti mnogo ne razlikujejo od svojih nemških sodrugov. Le češki demokratje delajo častno izjemo. Temu se ni čuditi; slovenska socijalna demokracija — kolikor je med njo sploh pravih Slovanov — živi v vsem od nemške v Prusiji. Svoje nazore seša le iz nemške literature. Sedaj bodo gotovo vse te šibke rastlinice Rusije, ker je izdal parolo proti Rusom Bebel v pruskem državnem zboru.

Priznati moramo, da smo z zadovoljstvom gledali, kako so pri zadnjih državnozbornskih volitvah na Nemškem zmagovali socijalni demokratje, ker smo upali, da bode zavela nova, zdrava sapa med gnilih pruskim junkerstvom, da bodo socijalni demokratje s svojim geslom o bratstvu, ljubezni in enakosti neizprosna kontrola nad prusko vlado in tudi krono, ki si izmišlja vedno nove muke za zbegane Poljake. Kaj je bolj naravnega, smo si mislili, kakor da nastopi 81 poslancev broječa socijalna demokracija v pruskem drž. zboru na stran zatiranih Poljakov proti prepotentni zatiralki, pruski vladi. To bi bilo vsaj popolnoma po programu socijalnih demokratov, a to tembolj, ker ima s Poljaki vred skupnega neizprosnega sovražnika v centralni vladi.

Zato smo pričakovali, da se bodo v pretečenem zas. danju nemškega državnega zbora brale vladi ostre levite. Prilika v to je bila kaj ugodna pri drž. proračunu. Pa tudi povodov bi bili imeli socijalni demokratje dovolj: zavožene finance, novi drž. dolgovi, a vkljub temu se nakazujejo novi milijoni za takozvano naselbinsko komisijo, ki nima drugega namena, kakor zatirati in izpodrivati Poljake. Nadalje milijoni za utrjevanje nemškega značaja na Poznanjskem, za doklade nemškim uradnikom in podčastnikom med Poljaki v namen, da postanejo agitatorji in ovaduhi itd. Toda vse to se zdi mednarodnim socijalnim demokratom na Nemškem popolnoma v redu.

Oglasil se je pač veliki gromovnik soc. demokracije, poslanec Bebel, toda ne da bi ožigosal našete krivdičnosti, temveč da je udaril

Dalje v prilogi.

Smrekar skoči k njej — in jo poljubi... Marija se sladko nasmehne... globoko dihanje, roke ji omahnejo... Grobna tišina je zavladala v sobi. Marija je bila mrtva...

Smrekar ni vedel, kaj se godi z njim... Zdelo se mu je, da se odpira pod njim globok prepad, neznane moči ga silijo k tlom, pred očmi se mu temni, postane ga nenadoma groza, strah ga je, bežati hoče, a nekaj mu zastavlja pot... Ne more z mesta, stemni se mu in omahne...

Danes se je vračal Smrekar domov, spomini so mu bežali mimo duše.

Težkim srcem je stopil v svoje stanovanje... Marta je že spala...

Stopil je k njeni postelji in ji gledal v obraz, mirno je spala in se smehljala.

Tedaj se polasti Smrekarja obupna bol, nasloni se preko postelje in iz prsi se mu izruje bolestan klic:

„Marija! Marija!“

Dolgo je slonel Ivan nad posteljo in obupno plakal...

Zunaj pa je naletaval sneg, zvonovi so pa brneli tako otožno, kakor da bi vzdruževali bol vsega človeštva.

Oton Zupančič: Čez plan.

V Ljubljani 1904. Založil L. Schwentner. Cena 3 krole.

II.

Prav kakor če zaveje spomladi lahen piš preko poljan, ko ozelene komaj znatno trate po ravnini ter se izza holmov in gozdičev, v katerih poganja drevje sočno bratje, prikažejo na jasno nebo beli oblaki ter gredo preko visokega svoda, — tako se mi zdi, ako odprem knjigo »Čez plan«. Nekaj zdravega in veselega, nič sentimentalno-opolskega ne leži v nji. Krepek diš veje v nji, krepek iz pri-roden kakor je spomladni diš narave. Ne vleče se po nji težka, zaduhla megla, ki obleži kakor svinčena plast človeku na duši. Ni ta umotvor enostransko razsvetljena, monotona slika, ampak vir, iz katerega teče življenje in ki dela Zupančiča velikega. In ker je življenje kaleidoskop, vidimo v njem najrazličnejše forme, najprej-rejše prikazni. Prav tako pa mora biti tudi umetnost, če je realistična, to se pravi alika življenja. Kako nesramna je beseda »življenje« v ustih filozofskih doktrinarjev, a kako ime-

nitno je življenje gledati v pesnikovih delih! Slovenci nimamo pesnika lirika, ki bi imel tako široko čustveno obzorje, kakor ga je pokazal Zupančič v najnovejšem delu. Niti Gregorčič, niti Stritar ali Jenko nimajo tako različnih strun kot zvone »Čez plane«, in tudi Prešeren ni izvet, ker prav on ima razvit enostranski kolorit re-signacije kot ostali naši klasiki. In v mladi slovenski knjigi tudi ni srečati nikogar, ki bi imel tako pisano torbo. Cankar, Murn in Kette imajo vsak le eno osnovno barvo, ki jih čisto karakterizuje, Zupančič pa obsega celega človeka, kajti on je, kakor sem že povdarjal predstavnika človečanstva in ne le tendence. Obup in bo-lest, (trpka bolest krepkega človeka in mehka žalost mladeniča se združujeta v njem, poleg življenske za-vesti in moči. Pesimizem poleg optimizma, a vendar prevladuje optimizem, ker pač prevladuje slast in radost do življenja dušo človeka, ki je rojen za življenje.

Zupančič je dal najnovejši zbirki naslov »Čez plan« ter tako dobro označil svet vsebino. Čez plan, čez pisan svet, na široko je odprl oči ter

zri hrepenenja poln preko ravni. Šel je preko ravni z naglimi koraki, prav po sredi čez plan, kar pravi značilno v mottu:

Predaj se vetrom — naj gre kamor hoče! Naj srce se navriska in najoče! Vendar mornar, ko je najvišji dan, izmeri daljo in nebeško stran.

To so verzi, ki so vredni Prešernovega peresa. Zupančič si ni postavil gesla Spinozovega: Nec ridere, nec lacrimari, sed intelligere. »S polno dajo zajemaj, pravi, čuti in uživaj, in glej pa vedi, kaj je pravo!«

Na čelu knjige stoji ciklus »Manom Josipa Murna-Aleksandrova«. Te pesmi, kakor so drobne in čustvene, imajo vendar toliko idej! »Grobovi tulijo« (I.) je posvečena bolnemu Murnu, ko je ležal na smrtni postelji. Ne obtožuje pesnik boleznin in bolečin prijateljevih, nego kolne kruto usodo, ki je pisana v zvezdah narodu, da požro grobovi vsakogar, ki ga rodi domača gruda s pečatom večnosti na čelu. Komur se leskeče na čelu večnosti poljub, zapade smrti! Ta silna oda je kletev in molitev obenem. A kako nežno se spominja pesnik Aleksandrova v nadaljnjih spevih, ko

se mu prikaže ponoči (2), in zašumi rujava brada njegova »kot nočni gaj, skrivnostno in ljubo in žalostno tako« ter izgine v mrak, pesniku pa ostane trpkost in samota. Videl je njegov »z bolj oventčani obraz v ledu na snežni ravnini in spoznal je v njem tudi sebe, izprevidel, kaj ju je družilo in kaj je izgubil. Najlepši v ciklu pa je 5.), v kateri je nedosežna slika noči:

Tiho čez polje
tiho mesec gre,
z njim gre žalostno aroč.

Vso lepoto, da, nedosežno slast tega cikla čuti le tisti, ki pozna pesnika samega, slutil jo bo pa vsak, ki se bo pogledal v zbirko.

Trpkost je razlita tudi po pesmi: »Daj, drug zapoj...« (str. 105.). Do čim se javlja v ciklu »Manom J. M. Aleksandrova« prijatelj, umetnik, človek in Slovenec, oglašja se v pesmi na str. 105 le pesnik malega naroda slovenskega. Tri črne vrane je videl, ki so iz slovenskih rek, iz pokrajine, kjer umira Slovenstvo, nesli vesti v belo Ljubljano. Kričali so sramoto in pogin čez rodno zemljo in pesnik je videl Črtomira, kateremu so se ro-

po — Rusiji. Rusiji je naprtel grehe vsa sveta: Rusija je kriva umora Stambulova na B lgarskem umora kraljeve dvojice na S bskem, klanja Židov v Kišenevu, le tega še ni B bel trdil, da so Ru i načelovali kitajske boksearje na Evropejce, Angleže na Bore, sultana na Macedonce in razne anarhiste na kronane glave. Toda to se zna še sčasoma izemiti v brihtnih demokratskih glavah.

N. mškim socijalnim demokratom ki nimajo oči in ušesa za zatirane poljske sodržavljane, buje zelo gorko srce za židovske pijavke v zapadni in južni Rusiji ter hudo zamerjajo ruskomu državniku Pleveju, ker je uspešno naredbo, da naj bo osim milijonem ruskih Židov dovolj sveta v petnajstih gubernijah, ki so skupaj tako velike kot Nemčija in Francoska skupaj, ne smejo pa se širiti, oku ževati in izseavati ruskega prebivalstva v pokrajinah, kjer so dosedaj še prosti te moderne kuge. Slovani bi bili nemškimi soc. demokratom kaj hvaležni, ako bi hoteli zagovarjane žide vzeti pod svoje okrilje v prusko državo. Do tedaj pa naj spreobračajo svojo vlado, da bo začela človeško postopati s svojimi zvestimi podložniki — Poljaki ter se ne bo vezala s Turki proti krščanskemu Slovanstvu. Rusiji pa naj nikar ne vsiljujejo svojih dobrih svetov. Rusija, ki je ustanovila večjo državo kot so jo kdaj imeli Rimljani, Grki in Nemci si bo znala isto že sama urediti ter izvesti take reforme, ki se ji zde najbolj potrebne za vladanje tolikega sveta. —

Dopisi.

Iz Moravč. Čuli smo, da izraža zadnji »Domoljub« v jako milem tonu svojo nevoljo nad ustanovitvijo tukajšnjega »Bralnega društva«, katero začne delovati z novim letom. Pritožuje se baje zaradi sovražnikov »Katoliškega izobraževalnega društva« in se huje, zakaj smo mi šele zdaj ustanovili to društvo. Mi kot dobri ljudje temu »nedolžnemu Domoljubu« tudi radi postrežemo z odgovorom. Neki ugledni mož je že pred nekaj leti, — to je za časa prihoda rimskega doktorja Opeke, kateri je zanimal strankarski boj v moravski dolini, — sprožil misel, da bi se ustanovilo — »Bralno društvo«. Takrat pa je bila moravska klerikalna trdnjava še popolnoma močna, in naprednjaki, katerih je bilo seveda takrat še prav malo, — so to ustanovitev preložili na poznejši čas. Ker pa je ravno zdaj prišlo nekemu kaplanu na misel, da ustanovi »Katoliško izobraževalno društvo«, katerega namen naj bi menda bi renovirati podiračo se klerikalno trdnjavo, sklenili smo tudi mi izpeljati nekdanji načrt poštenega kmetskega moža — naprednjaka. Naravni razvoj naše stranke, kateremu so največ pripomogli naši duhovniki — politiki, nam je dal pogum! In radostnim srcem moramo povedati voditeljem zaslepljenih kmetov in fantov, da bo naše društvo, četudi v sredini svetovno znane trdnjave pogubnega klerikal-

izma, vedno moglo tekrovati s »Katoliškim izobraževalnim društvom«. V našem društvu v zvezi s pevskim društvom, katero obstoji že kakih petnajst let, je zavedno ženstvo, so vrli možje in ugledni mladenci. To bode ostalo, a »izobraževalni itezis« s svojimi pomilovanji vrednimi člani bode kmalo — oh, kako kmalo izgubljen. Naša stranka pod vodstvom odličnega in obdospošovanega gospoda J. Tomana naj vam bode »ad exemplum«. Delujte tako in potem še le se boste lahko ponašali! — Voditeljem »Katoliškega izobraževalnega društva« odkritosrčno privoščimo najbližji vseh na plemeniti vzgoji!

Petrova skala.

V. K. Iz Rima, 13. dec.

XXII.

Napoleonova tragična krivda je da se je dal vjeti v zanjke rimskega klerikalizma.

Vojaka z Meksiko, ki jo je vodil Napoleon izključno v korist rimskega papežva, je bila velika nesreča za Francijo. Ta vojska je desorganizirala francosko armado in spravila finance v največji nered. Vojska v korist rimskega papežva je Francijo veljala par tisoč milijonov frankov in to viso mačje solze.

A še se ni Napoleon otreseł papežvega »priateljstva«. Napoleon je francoskim vojakom in oficirjem dovolil, da vstopijo v papežvo armado. V svoji lastni državi papež namreč ni mogel dobiti vojakov, oficir v papežvi armadi pa sploh ni hotel biti noben Italijan. V papežvi armadi so služili največ sami Francozi in — seveda — Avstrijanci, med njimi tudi nekaj Slovencev.

Dalje je Napoleon na korist papežu prelomil konvencijo z dne 15. septembra 1864. Po tej pogodbi je bil Napoleon vezan, da tekem dveh let umakne francosko armado iz Rima. Ta armada je bila v Rimu, da varuje papeža pred njegovimi podaniki in da mu štiti posvetno državo. Papež je vedel, da bi mu Rimljani korenito posvetili, če bi ne bilo francoskih vojakov v Rimu. Mimogrede omenjeno, je to jako ginljiv slučaj: papež je bil kot božji namestnik in posvetni kralj tako priljubljen pri svojih podanikih, da ga je morala pred lastnimi podaniki čuvati — tuja armada.

Papežu na ljubav torej Napoleon ni v določenem času umaknil svoje armade iz Rima in je prelomil omenjeno konvencijo. S tem je sebe in Francijo spravil ob vso korist, ki si jo je bil zagotovil s tem, da je Beneško prepuštil Italiji. Dasi jo je bil Franc Jožef njemu odstopil.

Koncem oktobra 1867 je Garibaldi s svojo četico udril v papeško državo. Francozi so se mu postavili na pot — papeževi vojaki so namreč bežali kakor zajci, čim se je prikazala kaka puška — in Francozi so 3. novembra 1. 1867 porazili Garibaldija pri Mentoni! Dasi je bil Garibaldi tudi pri tej ekspediciji nositelj italijanskega narodnega ideala, je morala italijanska vlada vendar pokazati vsaj dobro voljo, preprečiti to motenje miru. Zaradit tega je vlada dala Garibaldija aretovati, obenem pa je zahtevala, naj Napoleon izpolni pogodbo z dne 15. septembra 1864 — katero je bil prelomil — in naj vojaštvo umakne iz papežve države. Napoleon pa je bil tako popolnoma v klerikalnih zankah, da se ni upal ostati mož-beseda. Vsaj navidezno

se je hotel zavarovati. Zato je predlagal, naj se skliče konferenca, ki odloči, če naj Francozi zapuste papeško državo ali če naj ostanejo. A vse države so odklonile udeležbo, češ, da ne bodo delale stafaze pri besedolomstvu, in če hoče Napoleon na vsak način čuvati papeško državo, naj to stori na lastno odgovornost. In Ronher, Napoleonova desna roka, je tedaj izrekel krlitate besede: »Francija nikdar ne dovoli Italiji, polastiti se Rima; nikdar, nikdar!« Tako globoko je bila padla Francija, ko je bila dekla rimskega papeža.

Napoleonovo postopanje glede Rima je ves italijanski narod do skrajnosti razburilo proti Franciji. Na Ronherjeve besede je italijanski narod odgovoril s tem, da je pruskemu prestolonasledniku priredil v Florenciji nad vse sijajen sprejem.

Ko bi bil Napoleon imel količkej razuma za korist Francije, bi bil tedaj papežu prepuštil, da sam poravnava svoj spor z Italijo. Takrat je bil še čas za to. Italijanski kralj je bil vzlic nemožatemu postopanju Napoleona v korist papeža, še vedno za alianco med Italijo in Francijo. Istotako italijanska vojaška stranka. Avstrijski minister Beust je tudi delal na alianco med Francijo in Italijo, da bi se ji mogla pridružiti Avstrija. Ta alianca naj bi bila naperjena proti Prusom. Avstrija je hotela prepuštili Italiji celo en del južne Tirolske, samo da jo priveže nase in na Francijo in dobi revanšo za Kraljevi Gradec. Čim bi bil Napoleon umaknil svojo posadko iz papežve države in dovolil, da se Italija polasti Rima, bi bila ta alianca gotova in nikdar ne bi bilo prišlo do Sedana in nikdar ne bi bila Nemčija postala to, kar je danes. Toda Napoleon se ni udal. Korist klerikalizma mu je bila nad vse. Papež in klerikalci so seveda napeli vse svoje sile, da so preprečili omenjeno alianco in — posrečilo se jim je.

Posledice so se kmalu pokazale. Ko je namreč prišlo do kandidature Hohenzollernskega princa za španski prestol, so jezuitje sčevali do kosti klerikalno in povsem pod jezuitskim vplivom stoječo cesarico Evgenijo na vojno zoper protestantsko Prusko. Jezuitje in papež so bili prepričani, da zmaga Francija in da potem razbije novo Italijo in obnovi papeško državo v vsem njenem prejšnjem obsegu.

Že ko je bil Napoleon napovedal Nemčiji vojsko, sta mu Italija in Avstrija ponujali svojo pomoč. Italija je samo zahtevala, naj Napoleon privoli, da vzame Rim, in avstrijski minister Beust je jo podpiral. Rekel je cesarju Napoleonu: Privolite! Saj je vendar bolje, da ima italijanska vlada Rim v rokah, kakor da ga dobe Garibaldienci. Devet dni je cesar premišljal, kaj naj stori. Med tem so ga klerikalci rotali, naj te ponudbe ne sprejme, papež pa je brzopono obdelaval, jezuitje pa so pestili cesarico Evgenijo, naj porabi svoj vpliv proti alianci. Emil Olivier, takratni francoski minister poroča, da je cesarica Evgenija vzkliknila: Bolje da pridejo Prusi v Pariz, kakor Piemontci v Rim. Dne 3. avgusta je italijanski pooblaščenec v Metzu še enkrat stopil pred cesarja in mu ponudil pomoč Italije, če prepušči papeško državo svoji usodi. Napoleon ga je ošabno odpravil s besedami: Jaz nikdar ne zapustim papeža.

In 16 dni pozneje je ta Napoleon sam prosil Italijo za pomoč. Porazen je bil namreč pri Wörthu, poražen pri Gravelottu. Tedaj je poslal princa Napoleona v Florencijo prosit, naj mu

Italija pomaga. Minister Ratazzi pa se je sedaj cesarjevemu odposlancu smejal, češ, naj papež pomaga Franciji!

Toda papeževi blagoslovi in molitve vse rimsko-katoliške duhovščine niso ničesar pomagale. Napoleon je bil premagan. Mesec dni potem, ko je odklonil pomoč izobčenega italijanskega kralja, je izgubil krono in državo in postal jetnik »krivoverskega« zmagovalca. 2. septembra 1870 je Napoleon kapituliral, 20. septembra je italijansko vojaštvo zavzelo Rim in je papež-kralj Pij postal »vatičanski jetnik«.

Napoleon III. je prava žrtva rimskega klerikalizma.

Pač čudni so migljaji usode! Napoleon I. je bil srečen in je dosegel zmago na zmago, dokler je bil papež njegov nasprotnik; čim se je Napoleon I. s papežem sprijaznil, ga je zapustila sreča in končal je na otočju Sv. Helene.

Napoleon III. je imel srečo in se povzpelo do predsedništvja francoske republike, dokler je bil papež njegov nasprotnik; tudi pozneje, ko se je s klerikalci sprl, je imel srečo in zmagal v vojni proti Avstriji 1. 1859.; čim pa je postal orodje papežve politike, ga je zapustila sreča in končal je, četudi ne fizično, pri Sedanu.

Pač res: Qui mange du pape — en meurt.

Dvajsetletnica „Zveze slovenskih posojilnic“

in njen letopis za leto 1902.

Dva strokovnjaka na polju slovenskega združništva podala sta nam o priliki dvajsetletnice »Zveze slovenskih posojilnic« letopis, v katerem nam gospod ravnatelj Lapajne obširno tolmači zgodovino »Zveze«, revizor gospod Jošt pa nam v drugem delu poroča o delovanju »Zveze« v poslovnem letu 1902.

Z ozirom na velikansko važnost, katero pripisujemo razvoju posojilništva vobče, hočemo se baviti s tem letopisom obširnejše in to tem raje, ker vidimo iz istega, da je ravno »Zveza slovenskih posojilnic« v Celju ona vsvarjajoča moč, katera krepko orje ledino naše posojilniške organizacije, pri tem pa v prvi vrsti stoji na stališču, da morajo slovenske posojilnice biti dobrodelni zavodi, kateri hočejo brez ozira na kake politične špekulacije pomagati rojakom v narodnem gospodarstvu.

Neovrgljiva istina je, da ima celjska Zveza glavno in najboljšo oporo v onih starih posojilnicah, katere so ustanovili nesebični rodoljubi pred mnogimi leti po sistemu Schulze-Delitsch. Vsi večji rezervni fond zbrani so tudi v teh posojilnicah. Vzrok, zakaj so se ravno prvi organizatorji posojilniškega gibanja na Slovenskem odločili za gori navedeni sistem, je jakc enostaven. Schulze-Delitsch priporoča v obče posojilnici obširen delokrog ter ne omejuje istega samo na en okraj, ter predpisuje visoke deleže, ker hoče ravno na podlagi visokih deležev ustanoviti močne posojilnice. Pri Reiffeissu pa je ravno nasprotno.

V starih slovenskih posojilnicah se je tekem časa v raznih rezervnih zalogah nakopičilo lepo premoženje. Da pa isto za narod ne leži mrtvo, marveč da prav očitno, osobito na periferiji, kaže moč slovenskega posojilništva, temu so nam vidni dokaz razne ponosne stavbe — naši »Narodni domi«. Najdražji in najlepši »Narodni dom« ima celjska posojilnica. Nič manj lep

»Narodni dom« si je postavila posojilnica v Mariboru. Lepe domove so si kupile posojilnice Ptuj, Brežice, Ljutomer. Krasi poslopji imata posojilnici Črnomelj in Ormož, kateri sta si jih sami postavili. Posebno veselje pa mora zavladati v srcu vsakega rodoljuba, ko čuje, da tudi koroške posojilnice v tem oziru vrlo napredujejo. Lepe domove so si kupile posojilnice v Št. Jakobu v Rožni dolini, v Velikoven, Spodnjem Dravogradu in v Borovljah. Velike hiše sta si zidali posojilnici v Radovljici in ona za okolico v Ljubljani. Lepo hišo je bil podaril posojilnici v Šmarju pri Jelšah rajni mladi rodoljub dr. Kartin. Svojo hišo ima tudi posojilnica v Logatcu, mnogo posestev in grad pa metliška posojilnica. Goriška ljudska posojilnica spravila je pod streho svojih dveh hiš mnogo slovenskih trgovcev in obrtnikov, »Trgovska obrtna zadruga« v Gorici pa je med zagrizenimi Lahi stavbo svojega monumentalnega »Trgovskega doma« provzročila grozno razburjenje. Istotako tržaška posojilnica s svojim »Narodnim domom« med tržaškimi iredentovci. In tako je prav. Financijelno je treba imponovati narodnemu nasprotniku, s praktično zidanimi narodnimi domovi treba je postaviti v kraje, kjer sicer biva krepak slovenski življenj, a isti vsled nasprotnega pritiska ne more priti do svojih pravic, vidne znake slovenske eksistence. In baš to zadačo izvršujejo zadnje čase naše posojilnice z vso vmo. Narod jim bode hvaležen za to rodoljubno delo.

Vrhu vsega tega pa naše posojilnice tudi v drugem oziru plodonosno porabljajo del svojega vsakotnega čistega dobička. Koliko podpor dobe ravno od posojilnic razna društva, dijaki, in koliko trtčujejo zveze posojilnice v dobrodelne namene sploh. Saj so samo v letu 1902. te posojilnice zgolj v dobrodelne namene žrtvovale ogromno svoto K 54.601.22. A Šustersičeva posojilnica? Koliko je pa »Ljudska posojilnica« že žrtvovala za narod? Lasciate ogni speranza!

(Dolge prih.)

Obč. svet ljubljanski.

V Ljubljani, 23. dec. 1903.

Predsedoval je župan Ivan Hribar.

Zapisnik zadnje seje se je prečital in odobril.

Obč. svet. Senekovič je stavil nujni predlog glede odkupa sveta gospe Marije Kubelke ob Poljanski in Domobranski cesti kot stavišče za razširjenje domobranske vojašnice. Sveta je 1396 □-čez, ki ga je bila prvotno posestnica vojna prodati po 14 K, pozneje je primaknila za vrtno hišico 1600 K, a zadnji trenetek je že zahtevala 24000 K. Ker pa je že mesto kupilo dve stavišči, se sklene, svet kupiti za zahtevano ceno.

Poraba dotacij na mestni ljudski šoli na Barju s primanjkljajem 51 K 83 h se je odobrila. (Poročevalec obč. svet. Dimnik)

Mestni proračun za l. 1904.

Poročal je obč. svet. Senekovič z obširnim in stvarnim utemeljevanjem. Da iznašajo mestni dolgovi dandanes 2 995 444 K, temu je krivo najbolj to, da so se nalagale največje svote za take naprave, ki ne donajajo direktnih obresti, kakor jubilejska ubožnica, mestna kopel, deklška šola, jubilejski most, ceste, kanali itd. Mestna občina pa še ni prišla do skrajnih mej nujnih zadev, ker je posebno za kulturni razvoj mesta še treba mnogo storiti. Vse šole so prenapolnjene. Višja deklška

gale črne ptice. Črtomir je ležal na tleh in grizel zemljo ter poginil vsled lastne nemoci in robske krvi. Zupančič je vzel tu Črtomira kot simbol slovenskega naroda, ki mu je pisana usoda vsled lastne pasivnosti, vsled pomankanja aktivne enerģije in hlapčevske nature. S trpkimi besedami opisuje svoj rod, z besedami, ki žgo v dušo. Vprašam pa, kdo je večji patrijot, ali tisti, ki šiba ljudstvo, da bi je vzbudil k odporu in zaupanju v lastno narodo. Ali tisti, ki zapravi o milion narodu. Ali je bil Gogol sovražnik svoje domovine, ko je šibal ruske razmere? Kakor pa se je spomnil starček Turgenjev, daleč v tujini, prognan iz materinske zemlje, svoje domovine, daljne in tužne, prav nekaj takega je zadnja pesem v zbirki »Čez plan«. V težkih dneh zahrepeni pesnikova duša v neznosnih razmerah v tujem mestu, kjer je svojec zaničevan, da bi pogledal za blestečo zarjo, ki se sveti na nebu:

Da mi je za zarjo blestečo pogledati in kaj ljubega, dobrega ti povedati v teh težkih dneh, o domovina...

Ali vstal je ponos in moč pe sniku v prsih in tedaj se je rodila

ponosna, veličastna oda, kateri ni para v nas. »Pesem mladine« (Ob Prešernovi Zvonitnici), ki je bila nastanjena v Stoevemu »Prešernovemu albumu«, je najkrepkejša Zupančičeva pešem po obliki in mislih. Stihii so izvirni, krepki pa kakor kremen, kot da so izklesani iz granita. Brez pretiravanja rečeno, je »Pesem mladine«, kakršnih je malo najti v svetovni literaturi. Mladina gre naprej kot vihar, da se maje nebo in zemlja, pred njo pa gre blisk skozi noč in ta mladina ljubi domovino s črnim gnjevom v duši! Prešinjene moči in upanja so pesmi: Vseh živih dan, Sonet itd. Prav ta življenska sila je nekaj novega pri Zupančiču. V »Čaši opojnosti« je ni bilo najti, — bila je le, sicer zdrava, toda nežna in elegantna lirika, ki je pač tu in tam imela kolorit modernih Francozov. Hipoma in nepričakovano se je dvignila ta elementarna sila v Zupančiču, da so mu potekli granesi izpod peresa, katerim se je čudil vsakdo, ki je poznal njegove prejšnje pesmi. Vzrok temu je baš to, da je sprejel idejo v svoj umetniški horizont in tako poglobil vsebino kakor tudi jezik in obliko. Vznešen

je tudi slavospev veličastvu morja »Ob Kvarneru«, kjer priznava absolutno narave in njeno vedno lepoto in moč, predvsem pa je globok »Ptič Samozir«, v katerem je izrazil Zupančič večkrat povdarjano misel o samezaupanju. Tu je fabula z izvirno, čudovito virtuoznostjo potana, kajti v verzih spravili tako zamotano ogrado basni na tako lakoničen način, kakor je pesnik storil na tem mestu, je nekaj posebnega ter dokazuje popolno dovršenost v obliki.

Druga stran knjige »Čez plan« je svetlejša, priprostejša in lažja. To je lep, jase, božji dan, ne naporen delavnik, ampak svatovski praznik. Smeh zveni po njem in radost in bajke ter pravilice cveto v razkošnem vonju. Tu je še nekaj starega Zupančiča, ki se je pokazal v svoji prvi knjigi. Prav mnogo je vmes izrečno narodnih motivov, n. pr. Mlinar in hudič, Moravska narodna i. t. d., poseben zrak pa imajo tri belokranjske narodne. »Narodno blago« (str. 55.) pa je zložena Murnu Aleksandrovu na veselje, ko je priromal iz vipavske doline. Prav na »Čašo« spominja »Dan« (I, II, III, IV.), kjer je oni značilni napol mračni kolorit ele-

ganine boje ter specifično Zupančičev erotični načn. V teh veselih, dijonizirskih pesmih veje erotika, mehka in resna, erotika slovenske duše, brez ognjene strasti in žumnega poželenja, nego neskončno in timna in udana ljubezeu. Tudi kjer opisuje strast (Vihar) je duša nad krivjo, je strast le nekako hrepenenje. Najlepša izmed te blesteče vrste je »Serenada«. Kdor je čul te naravnost divne vrstice v Lajovčevi kompoziciji, ostanejo mu za vedno v duši.

Čudovite so balade, kar jih je v »birki«. Kdor bi rad videl, kaj se da doseči v slovenskem jeziku z ozirom na pesniško plastiko, naj čita »Svete tri kralje«, — a kdor hoče izpoznati romanco, ki je po motivu dovršena. Štaj str. 91, 92 in 93. Izmed najlepših umotvorov pa je legenda »Pokopališče sv. Barbare«. Snov je originalna ter polna ideje, a spis v prvi kritici dosega Kettejevo »Jagneta«. Ščoda bi bila, če bi ponavljal v prozi, kar je napisanega v teh čudovitih verzih. Brezprimerna so v plastiki »Znamenja« ter polna obilježja. Na tak priprost, skoro naroden način, pa v tako jedrnatih potezah s tolikimi mislimi je povedal pač Zupančič.

Humor, ki je tu in pa v pesmih »Raznim poetom« se imenuje pač lahko »Geistsplitz«.

Nekaj pa je tudi prav otroško-najivnega blaga! Tolika in tako božanstvena najivnost kakor pri Ketteju in morda še smejejša! »Gazelica« na str. 42. je biser najivne literature, pridružuje pa se ji po pravici »Gozdna idila«.

O plastiki ter ostalem prihodnjid! Za danes naj omenim le še, da se v obilježju, ne more nihče sedanjih slov. pesnikov meriti z Zupančičem. Če je kaj mojsterskega na njem, je v najvišji meri ravno njegova moč v »stimmungi«. Med onimi drobnimi pesnicami, kar jih je v zbirki »Čez plan« je prva »Japonski motiv«. To je slika, godba in pesem obenem. Te fine črte, ki so res kakor japonske dekorativne slike v neznani nežnosti in spretnosti pravijo:

Tibi dež rosi na polje na zaspano deteljico, tibi dež me je zaprl v mojo kajbico temnico.

A želje gredo mi v vas k srčno ljubljani devici, vse po polji, pod oblaki, pa ne zmogijo nočic ali.

šola se tako lepo razvija, da ji ne zadostujejo več dosedajni prostori. In to je edini zavod svoje vrste na Slovenskem. Tudi za to šolo bo treba novega poslopja, vendar pa ima v ta namen svoj kapital. S sedanjimi viri ne bo mogel v bližnji prihodnji dobi na novo šolo. Sicer pa tudi ni najti na celnem Kranjskem in še dalje naokrog niti nobene kmečke občine, ki bi imela tako nizke obšinske doklade, kakor Ljubljana, le 20%.

Proračun za leto 1904 izkazuje sledeče postavke: I. uprava v občini. Potrebščine: funkcije pristojbine 7280 K, plače uradnikov 104.321 K, redarstvo 67.631 K, plače slugam 13.880 K, deputati in druge potrebščine 11.740 K, nagrade in podpore 3600 K, pokojnine in miloščine 279.011 K, pisarniške in uradne potrebščine 22.616 K, potni stroški 2820 K, nočne patrulje in talije 600 K, oskrbovanje jetnikov 1030 K, razni upravni stroški 2000 K, dispozični fond 3000 K, telefon 610 K, prevažanje odgoncev in jetnikov, priprava 3000 K, vrtnarstvo in gozdarstvo 5070 K, skupaj 277.109 K. Pokritje znaša 11.820 K, tedaj primanjkljaj 265.282 K.

Obč. svetnik Žužek je nasvetoval, naj se nastavi še eden mestni inženir, oziroma nadinženir s plačo 2. čin. razreda, ker tehnični uradniki beže iz mestne službe ter odnašajo s seboj v glavi zasnovane načrte. Magistratu se je naročilo, naj ta nasvet prouči.

II. Uprava mestne imovine. A. Potrebščine: poslopja in zemljišča 24.998 K, vrednostni papirji 3774 K, mestne davščine 1493 K, podturenska graščina 11.806 K. Glede razsvetljave magistratnega poslopja predlaga poročevalec resolucijo, naj se napravijo v veliki dvorani namizne električne svetilnice, da ne bo treba žgati vseh žarnic pri sejah odsekov. Sprejeto. B. Pokritje: dohodki poslopja in zemljišč 16.435 K, vrednostni papirji 2260 K, mestne davščine 602.608 K, podturenska graščina 12.021 K. Skup. potreba 42.071 K, pokrit. 633.324 K, prebitek 591.253 K. Glede podturnske graščine je predlagal poročevalec, naj se stanovanja v njej z ozirom na draginjo stanovanj v mestu primerno podražijo. Sprejeto. Glede porabe dvorane v „Mestnem domu“ da je predlagal, naj se brezplačna oddaja iste omeji na slučaje posebnega ozira vredne, posebno, ako je treba kuriti. — Obč. svetnik dr. Triller je proti, češ, da je bila dvorana napravljena v korist ljudstva. Pri glasovanju ni noben predlog dobil večine, ter ostane vsled tega pri starem.

III. Ceste, ulice, trgi, sprehajališča. A. Potrebščina: popravila in vzdrževanje 55.430 K, čiščenje mesta 33.000 K, razsvetljava 39.000 K, skupaj 127.430 K. B. Pokritje: 67.172 K, primanjkljaj 60.258 K.

IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve. A. Potrebščina: zdravstveni stroški 27.346 K, blagotvorni stroški 60.036 K, skupaj 89.382 K. B. Pokritje 8333 K, primanjkljaj 81.049 K.

V. Šolstvo, znanost in umetnost. A. Potrebščina: ljudsko šolstvo 42.493 K, razna učilišča 43.496 K, razni stroški („Glasbena Matica“, „Narodna šola“, „Dramatično društvo“ itd.) 22.770 K, skupaj 108.790 K. B. Pokritje: 24.669 K, primanjkljaj 84.090 K.

VI. Vojaška nastanitve. Potrebščina 4437 K, pokritje 5307 K, prebitek 870 K.

VII. Raznoterosti. Potrebščina 4440 K, pokritje 500 K, primanjkljaj 3940 K.

Izredne potrebščine: 199.300 kron, pokritje 96071 K, primanjkljaj 103.679 kron. Ves primanjkljaj znaša 222.732 K. 20% doklade na direktna davke so proračunene na 217.000 K, ostane tedaj še nepokritega primanjkljaja 5632 kron, ki se naj pokrije z varčnim gospodarstvom. Med izrednimi potrebščinami je tudi 14.000 K podpore „Dramatičnemu društvu“. Glede anuitetnih prihrankov, ki se dobe vsled podaljšane roka za vračanje 3% državnega posojila, je predlagal gospod poročevalec, naj se izroče regulacijsnemu zakladu. Sprejeto. — Mnogo prošelj za podpore se je moralo odkloniti, kakor trg. društva „Merkur“, „Bolniškega in podpornega društva zasebnih uradnikov“, „Vesne“ na Dunaju itd. Na poročevalčev predlog se je izreklo mestnemu knjigovodstvu za točne račune priznanje. Proračun je bil tudi v tretjem branju sprejet ter se je izrekla poročevalcu na županov predlog za točno, poštreno in pregledno poročilo zahvala obč. sveta, ki se zabeleži tudi v zapisniku.

Prošnja hišnega posestnika A. I. Korsijske za odpis predpisane mu zneska za večjo porabo vode se je odklonila ter se je naročilo magistratu, da obvesti z okoliščnic hišne posestnike, da so sami odgovorni za vodovodne naprave v svojih hišah. (Poročevalec obč. svetn. Šubic.)

Premogove vožnje za prihodnja tri leta se oddajo zopet obč. svetniku

Turku ter se mu zviša odškodnina za vsak voz na Kleče in drugam izven mesta na 12 K, za vožnje v mestno elektrarno pa dobi 10 K. (Poročevalec obč. svet. dr. Požar.)

Gradnja dveh novih šolskih poslopij.

Predlog je utemeljeval obširno isti poročevalec. Prečital je daljši stvarni županov dopis v tej zadevi, iz katerega povzamemo, da je mestna občina zgradila v zadnjih letih kar štiri uzorne šole ter kupila privatno hišo za nemški mestni šoli. Vse šole pa so že prenapolnjene. V novo dekliško šolo pri Sv. Jakobu je naval velikanski, obisk narašča rapidno od leta do leta. Druge javne dekliške ljudske šole pa mesto nima. Pa tudi v zasebnih šolah pri Uršulinkah in v Lichtenturničnem zavodu so prostori prenapolnjeni. Letos bi bilo treba ustanoviti na imenovani Srazrednici pri Sv. Jakobu 17. razred. Mnogo deklic je bilo zaradi primanjkanja prostora odklonjenih ter so bile sprejete v nemške šole.

Izkušnja ne govori zato, da bi se kupovale privatne hiše za šolske namene, kar se vidi posebno pri 3. deški šoli. Sobe so premajhne, nekatere imajo jedra prostora za 20 učencev, pa jih je 20—25 več; ventilacij manjka ter je še polno higijeničnih in drugih nedostatkov. Zato je treba za ti dve šoli graditi novo poslopje skupaj, kakor sta učiteljski. Na prodaj je troje primerljivih stavbišč, izmed katerih je največje in največje ono slov. pisateljskega društva med Poljansko cesto in nasipom. Cena mu je 36.000 K. Razvnela se je debata, v katero so posegli podžupan dr. vitez Bleiweis, obč. svet. Škrjanec, Turk, Žužek. Končno se je sklenilo kupiti dotični svet, podreti na njem stoječo hišico ter izročiti delo načrtov arhitektu Fabianiju, ki se je dosedaj pri šolskih načrtih posebno uzorno izkazal. Za gradbo novih šol bo treba najbrže zvišati občinske doklade za 2%, a upanje je tudi, da se dobe potrebni viri drugje.

Ker je med razpravljanjem prihodnje točke zaradi pozne ure postala zbornica nesklepčna, se je morala seja zaključiti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. decembra.

— Papež je izpregovoril!

Preteklo je že nekaj mesecev, kar nosi Pij X. papeško krono. Ves ta čas je bilo čitati vse polno različnih poročil o papeževem političnem prepričanju in o njegovih socialnih nazorih. Umevno je, da se je zlasti ves katoliški svet intenzivno zanimal za to zadevo, saj so papeževi nazori nezmotljivi in edino resnični še tedaj, če se tudi ne strinjajo z nazorom katoliškega prejšnjega ravno tako nezmotljivega papeža. Sedaj je končno izpregovoril papež Pij X. in kar je povedal, to je vzbudilo velikansko senzacijo po vsem svetu. Vatikansko glasilo „Osservatore romano“ je priobčilo papežev Motu proprio z dne 18. t. m., to je ukaz vsemu katoliškemu svetu. V tem ukazu določa papež, kako mora biti v javnih zadevah delovanje katoličanov. Ta naročila so v istini veleznimiv in v veliko radovednostjo čakamo, kaj pokaže naši klerikalni listi in naš škof. V prvi vrsti je papež ukaz naperjen proti krščanskim socialistom. Papež povdarja, da mora katoliška cerkev pred vsem varovati sedanjí socialni red (kaj pravite na to g. Krek, ki sedanega socialnega reda v spisih in na shodih ne morete dosti ogrditi?). Dalje pravi papež, da je sedanji socialni red delo Boga (Dr. Krek pa podira te božje uredbe!) in da kdor hoče vsvariti enakost, ta razdira ta božji red. Papež pravi, da je volja božja, da so eni knezi, drugi podaniki, eni gospodje, drugi služabniki, eni bogati, drugi revni, eni učenj, drugi nevedni. Kdor skuša odpraviti, da so eni premožni, drugi pa ne, tisti greši proti božji pravičnosti (Ali ste slišali dr. Krek, ki vedno svoj hudobni jezik opletate okrog »liberalnih kapitalistov«, ki vsi skup nimajo toliko premoženja, kakor ga ima samo katoliška cerkev na Kranjskem!) Papež se bavi dalje tudi s politično delavnostjo krščanskih socialistov in jim ukazuje, da se ne smejo vtikati v politiko, niti stremeti za političnimi cilji. Krščanskim socialistom v Ita-

liji prepoveduje papež povrh še vsako udeležbo pri volitvah. Tudi o katoliških pisateljih je izpregovoril papež. V tem oziru ukazuje papež, da morajo vsi katoliški pisatelji svoje spise predlagati škofom v odobrenje in se brez pritožbe strogo ravnati po škofskih ukazih. Tudi to je zanimivo. Odalej naš škof ne bo več mogel govoriti, da ni odgovoren za »Slovenec« in za »Domoljubac«. Sicer se ne more zahtevati, da bi škof prebral vsako vrsto, predno pride v list, zahtevati pa se more, da ukaže, naj pišejo njegovi duhovniki pošteno in naj ne lažejo tako po ciganske, kakor je njih navada. Tudi prepoveduje papež, da se govori glede socialnega vprašanja o kakih pravicah revežev (Leon XIII. je že govoril o socialni pravičnosti, Pij X. pa tega ne priznava), nego ukazuje, da se sme v socialnem oziru govoriti in pisati samo o usmiljenju. Končno je papež odredil, da se mora ta njegov ukaz nabiti povsod, koder obstoje katoliške družbe in društva, in da ga morajo priobčiti vsi katoliški listi, sicer jih zadene interdikt. — Ali se je čuditi, da je ta papežev ukaz, kateremu se morajo podvreči vsi katoličani, obudil po vsem svetu največjo senzacijo? Za danes se ne spuščamo v kritično pretresanje papeževga ukaza. Počakati hočemo, da se oglasita ljubljanski škof in dr. Krek in da priobčijo ta ukaz kranjski klerikalni listi. Potem bomo govorili dalje.

— Kdo bo kandidat? V klerikalnem taboru se je vnela tiha, a ljuta vojska za mandat kranjsko-škofje-loških kmetijskih občin. Kandidatov je vse polno in ti kandidatje se med seboj pobijajo, da je kar veselje. Najznačilnejše pri tej domači vojski je, da so se začeli klerikalci z anonimnimi pismi zatekati k nam. Zadnje dni smo dobili več tacih brezimnih pism. V enem se je zahtevalo, naj kanonika dr. Karlina „zdelamo“, da ga bodo volilci spoznali. In ljubeznivi pisatelj nam je sporočil celo dolgo vrsto detajlov, katere naj bi porabili. Neko drugo anonimno pismo se zopet bavi s osebo g. Kregarja, danes pa smo dobili pismo, naj „popeglamo“ dr. Lampeta, češ, da je ta tudi kandidat. V vseh teh pismih se navajajo stvari, ki jih morejo vedeti samo ljudje, ki so v klerikalnem taboru prav domači. Nam seveda niti v sanjah ne prihaja na misel, da bi porabljali tako gradivo, omenjamo to le, da se spozna, kako pošteni so zbrani v klerikalni stranki. V ostalem je pa nam čisto vse eno, kdo bo klerikalni kandidat za ta mandat. Najljubši bi nam bil še kranjski tehant Tone Koblar. Ta namreč najbolje spada v tisto pisano družbo, ki se imenuje klerikalna stranka. Bil bi prava dika te stranke in mi bi zopet lahko rekli „gliha vkup štriha.“

— „Gospodarska zveza“ — na lovu! Temu „najpopolnejšemu in najvzornejšemu“ slovenskemu gospodarskemu zavodu že prav huda prede, kakor se kaže. Zato se gospodje okrog „Gospodarske zveze“ na vse načine trudijo, da bi vse slovensko združništvo in posojilništvo izvalili pod svojo streho in s tem svoj zavod rešili sicer neizogibnega propada. Da je „Gospodarska zveza“ v hudi zadregi, ker ni letos dobila vladne podpore, na katero je z vso gotovostjo računala, je dognana stvar. Toda to bi še ne bilo tako hudo, ako bi se ji ne bil podrl načrt, s katerim bi se sicer skoro banerotna „Gospodarska zveza“ rešila na mah vseh težav in se postavila na trdno in varno podlago. Kakor je znano, so klerikalci mislili, da bo „Gospodarska zveza“ vočigled novega združnega zakona eo ipso postavila centrala vseh slovenskih denarnih zavodov, v kateri se bo osredotočevalo vse gospodarsko življenje, in katera bi kot taka imela tudi revizijo v rokah. Ta nada se „Gospodarski zvezi“ ni izpolnila! Izven „Gospodarske zveze“ se nahajajoče slovenske zadruge, s katerimi so klerikalci računali, da bodo z ozirom na novi združni zakon prostovoljno vstopile v klerikalno zvezo, se niso uklonile in se niso dale izvaliti v uto katoliške organizacije, vsled

česar je „Gospodarski zvezi“ padel tudi izključni „patent“ do revizije v vodo. Ker je pa ta zadeva za „najpopolnejšo in najvzornejšo“ združno organizacijo vendarle življenskega pomena, to je, da pomenja zanjo toliko, kakor — biti ali nebiti —, skuša „Gospodarska zveza“, kar se ji javno ni posrežilo, doseči na tihem, da bi jo slovenske zadruge priznale kot svoje središče. Pred kratkim so namreč sklicali gospodje okrog „Gospodarske zveze“ zaupnike iz stroke združne organizacije vseh slovenskih dežel na strogotajno posvetovanje v Ljubljano. To posvetovanje ni imelo drugega namena, nego pridobiti zaupnike za „Gospodarsko zvezo“. In res sta se dr. Krek in dr. Schweitzer na vse načine trudila, da bi zaupnike pregovorila, da bi se izrekli za vstop po njih zastopanih združenj v „Gospodarsko zvezo“. Toda gospoda sta grozno pogorela, zakaj vsi zaupniki so skoro soglasno, kakor se je nam posrežilo izvedeti, vstop odklonili. Kakšen moralen poraz pomenja to za „Gospodarsko zvezo“, označuje posebno še dejstvo, da celo prefekt Podgorice iz Celovca, klerikalec najčistejše in najpristnejše barve, in zastopnik klerikalne posojilnice iz Gorice nista hotela ničesar slišati o predlogih dr. Kreka. Iz tega dejstva pač lahko vidi klerikalna gospoda, da „Gospodarska zveza“ celo pri sosisljenikih izven Kranjske ne uživa niti trohice zaupanja. To je dr. Kreka hudo zadelo in uvidel je takoj, da bi ta stvar, ako bi prišla v javnost, lahko njegovemu zavodu hudo škodovala in mu uničila še tisto betvico ugleda in zaupanja, katero ima še doslej „Gospodarska zveza“ v javnosti. Zato je dr. Krek pregovoril zaupnike, da so mu sveto objavili, da ne bo nikdo niti znil v javnosti o tem posvetovanju, obenem pa je tudi zatrdil, da bo „Gospodarska zveza“ sama izdala oficijski komunikacije o tem posvetovanju. Precej časa je že poteklo od tega, o oficijskem komunikatu pa le še ni ne duha, ne sluha! Dr. Krek in dr. Schweitzer že vesta, zakaj sta pozabila na svojo dano obljubo! Saj vendar nista tako neumna, da bi o fiasku svojih stremiljenj sama obveščevala slovensko javnost!

— Narodno gospodarstvo je stvar, ki se pri nas v časopisju večinoma le mimogrede kultivira, največ zaradi tega, ker je vse naše narodnogospodarsko življenje še skrajno primitivno in takorekto v povojih. Razprave o važnosti sibirskeske železnice za trgovino, o pomenu razpada ameriškega jeklenega trsta itd. to so stvari, ki — žal! — naše čitatelje tako malo zanimajo, kakor Chamberlainova finančna vojna na Angleškem. Take in enake razprave postanejo za nas koristne in potrebne, kadar se naša obrt in naša trgovina povzdigneta na višji nivo. Dotlej je pa pot še dolga. Pač pa hočemo v novem letu priobčevati sedanjem u stanju naše trgovine in obrtnosti primerne spise in v tem oziru narodnemu gospodarstvu posvečevati večjo skrb, kakor doslej. Ker smo se prepričali, kako velike koristi so naša izborna poročila o žitnih cenah in kako dobro upliva to poročila na našo trgovino, smo se — ustrežaje z mnogih strani izrečeni želji — odločili, da bomo v novem letu redno vsak teden priobčevali trgovska poročila, kakor jih je priobčeval „Narodnogospodarski Vestnik“. Za to rubriko smo pridobili priznanega strokovnjaka, najboljšo moč, s katero v tej stroki Slovenci sploh razpolagamo. Upamo, da bo s tem ustreženo našim trgovcem zlasti na deželi in da jim bodo ta poročila mnogo koristila. Tudi na obrtni stan nismo pozabili. Pošteni obrtniki vedo dobro, kako velikanskih zaslug smo si pridobili s tem, da smo vodili vojno proti klerikalnim združenjem, ki niso hotele uničiti samo trgovcev, nego tudi gostilničarje, mesarje, prekajalec, peke in mlinarje. Da so se ti klerikalni naklepi izjalovili, to je v prvi vrsti naše delo in mislimo zaslužno delo. Za prihodnje leto smo poskrbeli, da se bodo v našem listu obravnavale tudi zadeve, ki se tičejo drugih obrtnih, specijelno rokodelskih strok. Seveda

ne bomo pisali tacih čenčarij, kakor „Slovenski List“, nego prinašali same resne, korenite spise.

— Katoliški revolver. Zadnji čas je „Slovenec“ posvetil posebno pozornost ljubljanskim trgovcem. Vsak čas spusti nanje kako puščico, časih opravičeno, največkrat pa neopravičeno in brez pravega povoda. „Slovenec“ se pri tem seveda dela, kakor bi mu bilo za slovensko narodno stvar, ali mi poznamo dobro te tiče in zato smo skušali dognati, za katerim grmom tči zajec. In dognali smo res pravo. „Slovenec“ strelja javno na razne trgovce, skrivaj pa pošilja k njim svoje agente »prosit« za inserate. Sicer vedo ljudje, da je denar za inserate v klerikalnih listih prož vržen ali marsikdo se le ustraši „Slovenčevega“ revolverja in se odkupi na ta način, da usliši »prošnjo« za inserat. Zdaj pošilja že »Bogoljub«, list farovski kuharic, svojega agenta okrog trgovcev in tudi pri nemških trgovcih je že potkal ta mož. Opozarjamo vse občinstvo, da je za take slučaje najboljša pomoč c. kr. državno pravdnistvo.

— Pardonirana hranilnica. Piše se nam od verodostojne strani: Ali niste zapazili, da so klerikalci, ki so včasih radi grizli kranjsko hranilnico, nekaj časa sem popolnoma premenili svojo taktiko? Vzrok je ta, da je ljubljanski škof nedavno tega »napumpal« kranjsko hranilnico za večjo svoto.

— Shod v Skriljah. Trgovci v Skriljah, gosp. Anton Vrčon, je sklical na dan 3. januarja shod, ki se bo vršil v Kamnjah na Vipavskem, v gostilni pri Rebru št. 1, ob 3 uri popoldne. Govorilo se bo o gospodarskem stanju v državi in v deželi.

— Kako se župnik Marčič norčuje iz svojih faranov. Piše se nam z Vipavskega: Rudolfevi župnik zgornjega imena napravi z novim letom filijalko „Slovenčeve“ redakcije. Mož se je sicer že parkrat oglašil v „Slovenec“ in tudi v „Bogoljubu“, a baje niso klerikalni redakterji nič kaj posebno ž njim zadovoljni, ker zna premalo slovnice, in je tudi v stilističnem oziru revež, da se Bogu usmili. — Pa kaj se vse ne stori za čast in »štregarjo“. V 289. „Slovenčevi“ številki napisal je mož za poskušnjo zopet dva članka. „Latinizatorji“ se mu niso kar nič posrežili. Opravičuje se, a pri tem potrjuje vse to, kar smo tudi mi pisali, da je namreč prejšnji župnik Koder napravljaj slovenske krstne listine, dočim je on napisal latinski krstni list. — V drugem članku „Liberalna izjava Šepava“ se pa ta maziljenec naravnost norčuje iz Slapencev. O izjavi naprednega občinskega odbora proti obstrukciji obravnava v sarkastičnem tonu. Pa ne govorimo o sarkazmu, kjer ga ni; prav v pobalinskem tonu hoče osmešiti izjavo ta božji namestnik ter potlačiti utis, ki ga je napravila na prebivalstvo. Norčuje se iz Slapencev, ker obsojajo one poslance, po katerih edini krivdi še ne bo na Slapu prepotrebne vodovoda. Nevoščljivo zre v kleti, kjer je morda par sodov vina več in krade dobro ime vipavskega, specijelno slapenskega vina, ker omeinja v svojem dopisu nas, kot kake petjotarje, ne pogleda pa v vipavski konzum, kjer se ni še nikdar točilo tako vino, kakor se je kupilo. Slapenci, zapomnimo si tega našega prijatelja. In kadar bo hodil po hišah agitrat za to ali ono, pokažimo mu stvar, ki jo sam imenuje tisto „zaguljeno vipavsko“ reč, in videli bomo gotovo, kako se bodo temu celibatarju ohladili od alkohola razgreti možgani. S.

— Klevetnikom izraza „Slovenec“. Nemci so se predrznili nam zadnji čas odrekati celo pravico do imenovanja „Slovenec“ in „slovenski jezik“, češ, da smo Windische in naš jezik je windisch, imenovanje „Slovenec“ in „slovenski jezik“ pa da je novejša iznajdba. Posvetili smo tem klevetnikom že

Dalje v prilogi.

enkrat in dokazali, da je to imenovanje že prastaro. Naj navedemo še en dokaz: Primož Trubar je rabil že l. 1562, torej skoro pred 350 leti, izraz Slovenci, in sicer v svojih »Artikulah« ... »peružh is Lattinskiga inu Nembshkiga jesyka u ta slouenskij sueisto istolmazheni« — In na drugem mestu: »... savolo tih nashih dobrih preprostih Slouenou« — ter »... v tih slouenskih deshelah« — Torej že pred 350 leti je bilo običajno ono imenovanje našega naroda in našega jezika, ki je tudi dandanes v rabi, ki pa nam je hočejo Nemci odrekati.

— **Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani** ima v sredo, dne 30. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Poročilo o 4 prošnjah za koncesijo v otvoritev potovalne pisarne. 5. Prošnja deželne zveze kranjskih obrtnih združenj za podporo. 6. Prošnja trgovskega društva »Merkur« za podporo. 7. Poročilo za leto 1904. 8. Prošnja gospodarske zadruge v Selški dolini za podporo. 9. Prošnja občine Mengeš za dovolitev novega semnja. 10. Samostojni predlogi gg. zborniških svetnikov. 11. Tajna seja.

— **Odlikovanje.** Tukajšnji mesar in prekajevalec, g. J. Bergmann, je bil na razstavi v Berdeauxu za razstavljene kranjske klobase odlikovan s čisto svetinjo s križcem in zlato kolajno.

— **Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani** sklicuje učiteljski shod, ki se boode vršil v nedeljo, dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. — Spored: 1. Otvoritev shoda. 2. Klerikalna obstrukcija v deželnem zboru kranjskem in učiteljsvo. Poročila g. Engl. Gangl. — Glede na važnost sporeda pričakuje se najobilnejše udeležbo. — Prijatelji učiteljskega dobro došli!

— **Volitev v komisijo za osebno dohodnino** se je vršila te dni in prinesla ne malo presenečenje. Udeležba ni bilo skoro nič in tako sta bila slučajno v I. in II. razredu izvoljena Nemca I. Supan in I. Luckmann in le v III. razredu od narodnega volilnega odbora postavljeni kandidati.

— **Lažnik more imeti dober spomin.** »Slovenec« trdi 22. t. m., »da je »Narod« nesramno napadel ribniško ženstvo, ki ni hotelo pri zadnjem shodu imeti Tavčarja za boga. Prav kakor stekel pes napada mirnega človeka! In vendar ni hotelo ribniško ženstvo nič drugega kakor videti Tavčarja. Da bi se tembolj gotovo pokazal, mu je nekoliko zagodilo (seveda brez slabega namena). Deset dni preje, takoj po shodu, pa je pisal »Slovenec«: »Kar je Tavčar po shodu doživel, tega menda ni pričakoval. To vam je bila mačja godba, ki so mu jo priredili na ulici. Žvižgali so, pisali, vmes pa klicali: Živio Šusteršič, živio Jaklič, pereat oklar! ... Ito se je ponavljalo na kolodvoru, kamor ga pa ni bilo, ker si ni upal domu, in zato je prenočil skrit v Ribnici.« Kje je tedaj resnica? V »Slovenec« je iščeš zamen. Poročevalec sproti pozabi, kar je preje lagal. Papež Pij X. obžaluje v zadnji encikliki »Motu proprio« z dne 18. t. m. razpor med katoliki ter svari k miru in slogi. Krščanska demokracija se ne sme vmešavati v potiko ter ne sme imeti političnih ciljev. Krščanska demokracija se ne boode udeleževala nobene politične akcije, katere je pri sedanjih razmerah vsakemu katoliku prepovedana. Tako papež! Pri nas pa posebno mlajša duhovščina podpira z vso strastjo in lažljivo revolucijarno politiko ljudskega zapeljivca Šusteršiča ter zavednejši del ljudstva podi od cerkve in mu dosledno izpodkopava vero.

— **Gledališče v katoliškem domu v Ribnici.** Božične praznike, ura in dan se po navadi pravčasno oznanila v cerkvah, se boode

namesto zastarele krščanske igre »Mir bodi z Vami«, na željo dušnih pastirjev, da se leto vredno in dostojno konča, predstavljala zopet: »Lažnjivi Kljukoci in Žlindra«, izvirna kranjsko-slovenska katoliška burka. Glavni vlogi prevzema iz posebnih prijaznosti dr. Šusteršič in kaplan Traven. Godbo preskrbi sloveči Travnov orkester (Strausova kapela naj se skrije), pomnožen z novimi, izvrstno izvežbanimi močmi. Sicer se bodo novi izvirni komadi, katere je vglasbil kapelnik Traven sam po katoliško narodnih motivih. Znamenite s tudi kulise, napravljene iz pristne 8% žlindre. Za božične jaslice ni prostora na odru. Končno se še dodá kratka, a mična, resnična in izvirna burka: »Štiri-sto kron.« Spisal režiser Podlasica po najzanesljivejših virih. Ker je pričakovati redkega užitka, ker je čisti dohodek namenjen družbi sv. Cirila in Metoda in revežem in ker so pri predstavi, za kar jamčita glavna junaka, izključene vsake laži, obrekovanja, zabavljanje in hujskanje, se uljudno vabijo vsi, ki so blage volje in vneti za ljubezen do bližnjega. Vstop je vsakemu dovoljen, kogar ne odženejo gg. kaplani.

— **Farovski komplot iz kočevskega okraja** prav pridno izliva svojo gnojnico na »Slovenec« mlako ter si posebno intenzivno prizadeva oškropiti sodnijskega svetnika Višnjikarja, katerega pa ne morejo prav zadeti. Pobožni zastopniki praprljive cerkve, »Slovenec« dopisuni, se celo izpodtikajo nad belo zastavo na sodišču, ker so bolj vajeni črne. Ko so gospoda svetnika opozarjali prijatelji na smrdljivo pisavo in na nesramne napade v »Slovenec«, je mirno odgovoril: »Preveč zahtevate od mene, da bi tožil; tudi Poldarjev pes me je večkrat obljajal, ko sem hodil zvečer mimo njegove hiše domov, pa nisem tožil, prepričan, da mi taki napadi ne morejo jemati časti.« Radovedni smo, kdaj boode na ribniškem župnišču in »Katoliškem domu« vihrala bela zastava, znamenje miru in sprave?

— **Javno vprašanje.** Minulo je menda že tri leta, kar se je osnovalo društvo »Naša straža« v obrambo slovenske posesti v obmejnih pokrajinah. Skladali smo za njo vsi brez razločka stranke. Na čelo se ji je postavil g. dr. Ivan Šusteršič. V mestni dvorani ljubljanskega mesta je bilo prvo zborovanje. Nespravljivost imenovanega načelnika je za krivila takrat, da se narodno-napredna stranka ni hotela več udeleževati. Od tedaj je ostalo vse v rokah g. dr. Šusteršiča, načelnika, in gosp. dr. Schweitzerja, blagajnika. Od »Naše straže« pa ni več ne duha, ne sluha. Kaj dela to društvo? Kje je zložen denar? Zakaj se ne skliče nikako zborovanje? Ali bi se dohodki iz nabranega denarja ne mogli nakloniti družbi sv. Cirila in Metoda, ki ima primeroma enak pomen? Obstrukcija je kriva, da družba že dve leti ne dobi od deželnega zbora navadne podpore. Naj bi obstrukcionisti naši prepotrebni, v velikih stiskah živeči družbi preskrbeli vsaj kako namestilo!

— **Na Koroški Beli** se vrši dne 9. januarja prihodnjega leta občinska volitev. Župnik Košir se trudi na vse pretege, da bi zmagal. Zatorej, kmetje, pozor!

— **Od Sv. Vida nad Cerknico.** Dopisniku dopisa od Sv. Vida nad Cerknico v »Domoljubu« št. 24. od 17. grudnia 1903 na vprašanje »kaj je frivolna obstrukcija«, odgovorimo, da je to kisló zelje brez klobas za kmeta in da to človeče, katero pomena teh besedi ne razume, ne zasluži častnega imena »občinski odbornik«, temuč občinski bik. Svetujemo mu pa, naj se prej ko mogoče oglasi pri g. dr. Bleiweislu na Studencu. Capito!

— **Boj za slovensko ime.** Pred nekaj časom smo pisali v članku »Naša slovenska imena«, kako javne oblasti in uradi, zlasti pa na Koroškem, na nečuten način pačijo slovenska rodbinska imena, posebnó kar se tiče pravopisa, da

si ministrska odredba z dne 9. septembra 1850 izrečno ukazuje, da se morajo rodbinska in celo krstna imena beležiti, kakor se pišejo v jeziku dotične stranke. Za koroške urade je seveda ta ministrska odredba deveta briga. Slovenska rodbinska imena pač pišejo, kakor se pač komu poljubi. To je nam bilo znano, nismo pa vedeli, da uradi celo silijo slovenske stranke, da morajo svoja imena pisati s tistim pravopisom, kakor jih pišejo — nemški uradniki, ki so, kakor je znano, veliki jezik-oslovci. Evo vzgleda! G. Prosekarja v Kotmarivasi so pisali v šoli »Preseker« in tako se je on sam tudi podpisoval, dokler se ni zavedel svoje narodnosti. Ker se mu pa ta pisava ni zdela pravilna, se je začel podpisovati »Prosekar«. Tako se je pisal do konca leta 1893. Ko se je v letu 1893. zgradila nova državna cesta čez Humberški klanec in se na tem klanecu postavil spomenik takrat še živemu deželnemu predsedniku baronu Schmidt Zabierowu, ni občina kotmarska hotela ničesar prispevati zanj in se tudi občinski odbor ni vdeležil otvoritvenih slavnosti. G. Prosekar se je seveda kot župan te občine politični oblasti hudo zameril. Dotični spomenik je bil delo zlo glasnega prijatelja Slovencev — Mac Nevina, da bi se prikupil deželnemu predsedniku, ker so tačas njegove šance stale jako slabo. Ker je ta zadeva glede spomenika se pojasnila v »Slov. Narod«, je sumil da je to storil g. Prosekar. Zato je snoval naklepe, kako bi se maščeval. Ker ga ni mogel drugače prijeti, hotel mu je napraviti sitnosti radi — imena. Meseca decembra leta 1893. je dobil povabilo na okrajno glavarstvo celovško zaradi »Berichtigung« rodb. imena. Suteč, kaj namerava zvit lisjak Mac Nevin je takoj odšel k župnijskemu uradu in vložil kolekivano prošnjo na deželno vladu potem knezoškofjskega ordinarijata, naj se mu dovoli, da se sime v bodoče podpisavati Prosekar in ne Presegger. Prisedšemu na povabilo k okrajnemu glavarstvu celovškemu se je zaukazalo imenovanemu gospodu, da se mora pisati Presegger, čemer se je pa on odločno ustavil, češ, da je že itak vložil v tem oziru prošnjo na dež. vladu. Nevin je bil seveda silno presenečen in jezen, ker mu ni mogel do živga. Medtem je knezoško fikijski ordinarijat dal to Prosekarjevo prošnjo deželni vladi, ta pa je je odstopila okrajnemu glavarstvu celovškemu v poizvedbo. Sedaj se je začela »natančna« preiskava! Po vseh krstnih knjigah, po vseh župnijah, kjer je bilo ali je še kaj Prosekarjev se je poizvedovalo. Razni župnijski uradi, kjer so iztaknili kekega sorodnika, so morali vposlati »ex officio« krstne liste od vseh živih in umrlih Prosekarjev, in našle so se različne pisave, kakor: Proseger, Procsneger, Prosekar, Presegger, Preseker i. t. d. G. Prosekar je bil klican k okr. glavarstvu in nagovarjalo se ga je, da naj odtegne svojo prošnjo glede rodbinskega imena, zaslusane so bile priče in v njegovi navzočnosti vprašane, ali pod priimkom Prosekar poznajo dotičnega gospoda ali ne, pisali so se debeli zapisniki in akt je narasel v teku let na par centimetrov. Potem pa je bilo vse tiho. Meseca februarja 1902 pa je dobil g. Prosekar nenadoma od deželne vlade potom okrajnega glavarstva celovškega odlok, da se ne sme več podpisati Prosekar, ampak Presegger, ker je njegov rajni oče nosil ime Presegger! Tedaj celih devet let je potrebovala vlada, da je dognala, ali je prav Prosekar ali Presegger! Ali niso to »kumštne« gospodje? In koliko pisarij, koliko potov, nepotrebnega dela in stroškov so napravili samo radi slovenskega imena, samo da bi zaščitili se podpisovati s slovenskim pravopisom! A navzlic temu ukazu se g. Prosekar ne piše sedaj Presegger in prav je tako!

— **Parlament v cerkvi.** Gospod urednik! Če mislite, da ste v svojem cenjenem listu osvetlili že vse načine klerikalnega agitovanja, se motite! Kaj bo spovednica, prižnica, mrtvaška postelj itd.? To ni nič! Pri nas jo je pa neki fajmošter drugače »pogruntal«! Tega moža so tam nekje na Vipavskem pijanega vlačili po gostilnah in grabnih, stekel si je tam še drugih »lepih zaslug«, tako da mu tukajšnje ljudstvo, ki je o tem zvedelo, nič kaj noče zaupati. Ker tudi vzlic vsemu svojemu »diploma tičnemu« prizadevanju ne more priti na konje, občinske volitve so pa pred durmi, izmislil si je kumštni mož nov način agitacije, namreč — parlament v cerkvi! Kaj zato, če ljudje zgube spoštovanje do svetosti cerkve, kaj zato, če je cerkev hiša molitve! Da bi le pri volitvah zmagal! In res so se na njegovo povabilo pretečeno nedeljo popoldne zbrali njegovi župljani v cerkvi, češ, da boode »izpraševanje«. Fajmošter je zlezel na prižnico, župljani pa so posedli cerkev in začelo se je »izpraševanje«. Fajmošter je sprožil več jako zanimih gospodarskih predlogov, med drugimi tudi glede zankrne poprave občinskih potov, nakar mu je navzoči liberalni župan krepko odgovarjal. Vnela se je splošna debata, ki je bila tembolj »živahna«, ker so si nekateri bolj »scagovili« napili malo koraže, češ, da bodo fajmoštru pri »izpraševanju« bolj fest povedali! Možakarji so hodili ven po naravnih potrebah ter so si nazaj grede še v cerkvi zapenjali knofe, uganili to in ono, jezili se, malo kleli, sploh je bilo prav fletno. Potem pa so gospod fajmošter »kar tako mimogrede« še prešli na bližajoče se občinske volitve ter toplo priporočali dobre katoliške može. Da debata ni zastala, vprašali so gospod fajmošter večkrat tega ali onega, »no, kako pa vi mislite?« itd. Seveda se razen par liberalnih brezvercev nihče ni upal v cerkvi drugače misliti, kakor gospod fajmošter! Nazadnje so pa gospod fajmošter še razdelili spovedne listke, ki so bili malo latinski, malo pa nemški, slovenski pa nič! Plesniv tercijal je vsled tega svojemu sosedu šepnil na uho: »Oh, da bi le »Slovenec« ne izvedel, da so naši spovedni listki latinski in nemški, pa nič slovenski! Precej bi gospoda fajmoštra krepko ožigosal.« Pa saj mi ne bomo tega pisali »Slovenec«, liberalci pa tudi ne. »Slovenski Narod« je pa že tako z Nemci zvezan! Sosedni tercijal je vsled te tolažbe pobožno prikimal. Pravijo, da so bili gospod fajmošter jako zadovoljni s tem »izpraševanjem« in da upajo na zmago pri občinskih volitvah. Če jih ne boode nesli? Kakor takrat na Vipavskem iz oštarije? Sicer pa priporočamo »parlament v cerkvi« vsem klerikalcem, ker potem duhovnikom ne boode več treba gesla: »Vun iz zakristije«, ampak bodo kar komodno notri ostali! Če bi se našel kak neveren Tomaž, češ, tako se pa že ni godilo v cerkvi, naj pride vprašat na Koroško Beo, pošta Javornik na Gorenjskem.

— **Surovost ob mrliški krsti.** V vasi K. v Istri je umrl neki otrok, čigar pogreb bi se bil moral vršiti dne 21. t. m. Odotni župnik — ime bodi zamolčano — je prišel ob določenem času v hišo žaltisti, da popelje sprevod na pokopališče. Kaj je pač naravneje in človeško, kakor to, da je otrokova mati v svoji bolesti bridko zajokala, vi devši, da odnese otroka iz hiše. Materine solze ob krsti otroka so svete in vsak jih spoštuje. Toda župnik te vasi niti materine solze ne spoštuje. Surovo se je zadržal nad plakajočo ženo, da naj neha jokati, sicer pojde domu in ne pojde s sprevodom na pokopališče. Mati je v svoji žalosti to zapoved morda preslišala, ali pa sploh ni imela toliko moči, da bi bila vdušila svoj jok in svojo bolest. Jokala je dalje. Zdaj pa se je župnik raztogotil. V »sveti« svoji jezi je držal v roki, ob zid, da se je prelomila na dva konca in meni nič tebi nič odšel domov. Ljudem ni preostajalo nič drugega, kakor da so

nesli otroka na pokopališče in ga pokopali brez župnikovega žegna. Tako kanibalsko postopanje katoliškega duhovnika je pač pravi škandal.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri zvečer je velika opera »Onjegin«. V soboto popoldne se igra za mladino »Sne-guljčica in škrtaj«, zvečer gostuje gdna. Vela Nigrinova v »Madame sans Gène«. Ta predstava je, kakor omenjeno, izven abonementa.

— **Predavanje v »Splošnem slovenskem ženskem društvu«.** Opozarjamo še enkrat na predavanje c. kr. avskultanta A. Kudra o razvoju trgovine in denarju sploh. Predavanje bo v nedeljo dne 27. t. m. ob 7. uri zvečer v »Mestnem domu«.

— **Slovensko akad. fer. društvo »Sava«** priredi v soboto, dne 26. t. m. zvečer v gostilni g. A. Zajca na Rimski cesti št. 24 zopet svoj redni sestanek. Odbor vabi vse čd. starešine in člane k obilni udeležbi.

— **Pevsko društvo »Slavco«** prejelo je od pomožnega odbora v Travniku v Bosni laskavo zahvalo za poklonjenih 20 kron ne-rečnim pogorelcem, katero svoto je društvo dalo iz svojega.

— **V cenilno komisijo** za odmerjenje osebne dohodarine za okraj Postojno naj se volijo v II. skupini Japla Ivan, Šturje, kot člen, Arko Fran, Postojna, kot namestnik; v III. skupini Ambrožič Matija, Nova Sušica, kot člen, Dekleva Leopold, Buje, kot namest. Obe glasovnici in volilno poverilo treba poslati najdalje do 11. ure dne 28. t. m. c. kr. okr. glavarstvu v Postojno.

— **»Sokol« v Idriji** priredi v soboto 26. t. m. javno telovadbo v telovadnici mestne realke s sledečim sporedom: 1. Proste vaje, izvajajo člani. 2. Proste vaje, izvajajo ženski oddelek. 3. Telovadba članov na orodju. 4. Proste vaje s palicami, izvajajo naraščajo. 5. Telovadba naraščajo na orodju. 6. Vaje s kiji, izvajajo člani. 7. Telovadba vadiateljskega zbora na drugu. Točke 1, 2, 4 in 6 se izvajajo po godbi, katero oskrbi slavno godbeno društvo v Idriji. Za to telovadbo se je idrijski »Sokol« najskrbneje pripravil. Člani izvajajo precej težke vaje, katere je sestavil ljubljanski »Sokol« za shod slovenskih Sokolov v Ljubljani prihodnje leto. Ženski oddelek, ki nastopi to pot prikrat, izvajajo enostavnejše proste vaje. Upamo, da tak nastop izpodbi je marsikomu napadne predsodke o ženski telovadbi. Na bradljah in dvih konjih na šir telovadijo tri vrste telovadcev, ki izvajajo nakrat z naletom razne preskoke. S kiji nastopi 9 boljših telovadcev s 6 vajami, kakršne so izvajali letos Poljaki na svojem vsesokolskem shodu. Za te vaje je odbor preskrbel tudi dotično godbo, zloženo po poljskih narodnih motivih, ki se odlikuje po krasni melodiji. Kot zadnjo točko telovadbe izvajajo 4 člani vad. zbora na štirih drogih hkratu lepo sestavljene kolebne in tezne vaje. Društvo si je omislilo tudi novo česko sokolsko koračnico, katera je pri javni telovadbi o priliki 40letnice ljubljanskega »Sokola« vrlo ugajala. Začetek telovadbe je točno ob 4. uri popoldne. Želimo, da narodno idrijsko občinstvo izrazi z mnogobrojno udeležbo vrlo delavnemu »Sokolu« svoje priznanje.

— **Iz Sentrupertja na Dolenjskem.** Bral sem v »Slovenec« z dne 19. decembra t. l. šte. 293 članek »St. Rupert, na dan« v katerem sanja neki dopisun, ki se skriva pod imenom »Veš volivce«, kateri dopis je pa naravnost iz farovža in — menda kuharica ni pisala. V dopisu sanja od nekega janca, menda mu je žal, da tudi on ni dobil deleža, saj ko bi bili pri pečenem jancu trije taki dopisuni, bi tudi ogrodja ne ostalo. Te jančeve čenčarije me nič ne vznemirjajo, pač pa se moram ustaviti pri vsticah, v katerih gloda na nekem gospodarstvu posebno pri stavku: »Kako prijetno je sedeti v občinskem odboru, kjer se včasih dobi kakšna kapljica na občinske stroške, kakor izkazuje občinski zapisnik z dne 19. julija 1896 i. t. d.« Več ko 30 let, smelo rečem, nisem v noben časniki pisal, toda sedaj sem primoran se za to reč potegniti; saj se je tudi g. dopisun za svojo bisago potegnil — »Kjer se včasih dobi kakšna kapljica na občinske stroške«, pravi, tedaj se je to večkrat zgodilo. Tako! Ker sem bil pa jaz tudi dve dobi za župana, tedaj sem tudi jaz po dopisnovem mnenju odbornike na občinske stroške napajal? Če je pa moj sprednik, ki je vaš pristaš in klerikalec, tako enkrat naredil (mislim, da ne v veliko škodo) za to nisem

jaz odgovoren, vendar se v dopisu obrekne tudi mene. Toda gospod dopisnik, vem kaj je — volitve za občinski odbor se bližajo in s tem ste se namenili vi in vaši kimovci ljudstvo farbat in prav strastno obrekovati poštene ljudi. Ne mislite pa, gospod dopisnik, da se jaz zopet rimen za kak stolec pri občini, resnico povem, da sem se skozi 27 let že teh sladkosti najedel in me sedaj na moja siva leta tudi ne veseli to in tudi potreba ni. — Svetujem vam, gospod dopisnik, pojdite še enkrat v občinsko pisarno in tam pogledajte vse račune in zapisnike za čas — kakor ste se sami izrazili — mojega močnega županovanja in prešnojajte vse natanko, pijača, jetra in obisti v računih, če boste našli, koliko smo tistikrat zapili, ali če tam ni nič, vprašajte pri c. k. okrajnem glavarstvu v Krškem, morebiti tam vedó za kakšno lumparijo, da sem jo jaz igral. Povem pa, da vsak čas ne samo pri lani ampak tudi pri svetlem solncu, vsak dan sem pripravljen z vami in vsakim stopiti v pošten boj za resnico in pravico. Z obrekovanjem pa le počasi, da se kaj nelubega vam ali vaši bandi ne pripeti. — Ne skrivam pa svojega imena, kakor dopisnik svojega pod ime »Več volivcev«. Ti njegovi volilci še brati slabo znajo in niso zmogli sklanjati niti tako neumnega in zlobnega dopisa, kakor je njegov. — Dobro vem, da bo zopet častnost s kakšnega drugega mesta na krožnik prišla — nič ne de, saj boljšega se od vas ne more naučiti. En možar je bil, ki je rekel: »Jaz ne znam dobro zveniti, bom pa sina bolje naučil.« Jože Brezar, Breški.

Nekoliko odgovorov. »Slovenec« z dne 19. decembra t. l. napada nekdanjo bistriško »mesarsko zadrugo«. Produktivje je bilo preveč, konsuma premalo — tako modrore brunni »Slovenec«. In koliko je resnice na tem? Neovrtna resnica je, da so bili Bistričanje prisiljeni ustanoviti »mes. zad.«. Pri bistriškem mesarju vladale so gorostasne razmere, blago je bilo slabo in drago, surovo obnašanje mesarjeve žene je ljudi prisililo, da so meso raje v Trnovem kupovali. To je dalo povod ustanovitvi zadruge. Ker sta se v zadnjem času naselila v Bistrici dva mesarja, ki sta ljudstvu rada postregla, se je zadruga prostovoljno razšla. To je gola resnica in nič drugega! Pač bi bolje bilo, da bi popred svojim pragom prav pridno pometli, smeti je več ko dovolj! Seveda pri bistriški »mesarski zadrugi« ni bilo sleparije kakor v klerikalnem konsumu. Ali morda ni res? — Kakor vsako leto, tako se je tudi letos v konsumu za pobožnega kmeta »fabričar« petjot. V velikih kadeh ležale so drobtine in v sto kristalih se je topilo več sto kil sladkorja. Ah, to je ružno vince za našega kmeta! Sedaj še nekaj trnovskih drobtin. V Dobropoljah sta dve pridni, pobožni šivilji. Seveda si svoj pošteni kruh služita tudi pri bistriški liberalni gospodi. Ta prokleta »moda« je naše kaplane z dekanom vred kar zmešala. Pri spovedi dobile sta šivilji strogi ukaz, da ne smeta ženskih kril po novi »modi« delati. Gospod so jim seveda povedali, da se pri sedanjih noši preveč pozna razne »dele« ženskega telesa. Sicer ne zamerimo gospodom, da tako pazno opazujejo krasne ženske oblike — to vlecé — da bi pa šivilje zato imele velik smrtni greh, tega žal ne verjemo. V Šambijah napravili so letos novo šolo in sicer je c. k. okrajno glavarstvo uredilo tako, da bo dopolnjenški poduk v prejšnji šoli v Podstenjah, popoldanski pa v novi šoli v Šambijah. Pa kakor povsod, imel je i tukaj naš častiti g. dekan svojo »roko« zraven. Kar nakrat mu je padlo v glavo, da voda v Šambijah »smrdi« in da je nezdravo, ako bi šolski otroci to smrdljivo vodo pili. To so izvedele vrle »Sembike« in se kruto maščevale nad dekanom. Ko je prišel maševati v Šambije, počakale so — maščevanja željne ženske — dekana pred cerkvenimi vratmi in ko je dekan stopil iz cerkve, usula se je ženska množica za njim. Da niso bile ženske izbirne v besedah, si lahko mislimo. Bog ve, kako bi se dekanu godilo, da jo ni popihal kolikor so ga noge nesle po strmini v dolino. In to so storile pobožne ženske! Da, da, jasni se. V hiši konsumnega društva prevzel je delo klerikalni mizar Božič. Moža so seveda izkoriščali kolikor so mogli in znali. Zapodili so mu mizarje brez uzroka, samemu pa niti plačila niso hoteli izročiti, da izplača mizarje. Božič se je tako ujezil, da je v konsumu kaplana Brejca zgrabil za vrat in sta se »držala« prav po fantovsko. Kaplanu bi se slabo godilo, da ni prosil Božiča naj ga vendar pusti. Ker ni mizar tudi drugi dan denarja dobil, vzal je otroke ter z njimi šel v župnišče. Ker ni imel kaj jesti, prosil je dekana, naj se usmili saj revnih otročičev in jim da jesti. To je pomagalo, dekan mu je saj za silo izročil nekaj denarja. Takih in enakih lepih prizorov bi lahko cel koš navedli; prihranimo pa iste ko se »Zgubljenemu bogu« dikira to kar je zaslužil.

— Celjski okrajni zastop je imel, kakor smo že včeraj poročali, dne 22. t. m. viharo skupščino. Pri posvetovanju proračuna za leto 1904. zahteval je g. dr. Filipič, naj načelnik g. dr. Sernece povrne ono svoto brez 25000 K okrajnih davkov, katere je poneveril bivši tajnik Kosem, ki pa bi tega ne bil mogel storiti, ako bi ga ne bil dr. Sernece pošiljal po denar v davkarijo. Dr. Sernece bi bil moral namreč sam prejemavati doklade v davčnem uradu, ker Kosem še pravzaprav ni bil uradnik okrajnega zastopa, ker ni nikoli bil imenovan od skupščine, kakor zakon (§ 56) zahteva. Z veliko večino je okrajni zastop po predlogih gg. kanonika dr. Gregorčiča in veleposestnika Fridriha sklenil, da se mora celi poneverjeniznesek vokrajno blagajno vrniti, tako da ne bodo imeli davkoplačevalci ne vinarja škode. Na to je dan pozneje g. dr. Sernece načelnikstvo okrajnega zastopa odložil. Naš poročevalec nič ne omenja, da bi bil tudi obnem zahtevano odškodnino plačal.

— Posnemanja vredno. Gospod J. Klauer, znani izdelovalec likerja »Triglava« v Ljubljani je daroval za pogorelce v Srednji vasi v Bohinju znaten znesek 50 K.

— Občni zbor slovenskega trgovskega društva »Merkur« vršil se bo v nedeljo dne 2. januarja 1904. ob 2. uri popoldne v društ. prostorih v »Narodnem domu« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo posredovalnega odseka. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Volitev odbora. 6. Predlog glede zopetnega izdajanja trgovskega lista. 7. Eventuelni predlogi in vprašanja. Z ozirom na važen dnevni red, pričakujemo obilne udeležbe.

— Trgovski ples priredi »slovensko trgovsko društvo »Merkur« v soboto dne 6. februarja 1904. v veliki čitalnični dvorani v »Narod. domu«. Društvo se za ta ples že pridno pripravlja. Vabila se bodo razposlala v drugi polovici januarja prih. leta.

— Hrvatsko društvo »Kolo« priredi na dan sv. Treh kraljev s sodelovanjem pevskega društva »Ljubljana« v prostorih Puntigamske pivovarne šaljivi koncert s plesom.

— Domača godba! Pod tem naslovom je v današnjem inšertu naznanjena domača godba, sestavljena od nekaj tu stalno bivajočih, vojaške godbe dosluženih boljših moči. Namen te domače godbe pa ni, kakor drugi godbi konkurirati, temuč ta godba je le pripravljena, za kak nepičakovan slučaj slavnim društvom ali čestit m naročnikom v sili na pomoč pristopiti.

— Vajenci napadi redarja. Vajenci, ki obiskujejo na večer šolo v realki, so tako razposajeni in na gajivi, da mora ves čas med poukom biti v realki policijski stražnik. Dne 22. t. m. zvečer je moral stražnik na prošnjo nekega profesorja intervenirati in vajenca Josipa Strusa aretovati. Ko je stražnik gonal Strusa na magistrat, so prišli za njim drugi vajenci in so začeli na ves glas upiti in žvižgati in končno so ga napadli s kamni. Policija je včeraj in danes vse vajence, ki so se napada na stražnika udeležili, polovila in jim bo danes napravila božično drevesce na magistratu.

— Premog je kradel. Včeraj zvečer zasačili so na južnem kolodvoru brezposelnega vajenca Fr. K. iz Vodmata, ko je kradel premog. Policija je tatinskega vajenca aretovala.

— Konj ukraden. V noči od 21. na 22. t. m. je bil poštnemu hlapcu Františku Grčmanu iz Tržiča v gostilni »na Stari pošti« v Kranju ukraden konj. Tat pustil je Grčmanu v hlevu staro izrabljeno kobilo.

— Iz Amerike se je pripeljalo danes jutraj 11 oseb

— Izgubljene reči. Marija Keržan, posestnica v Dobu, je izgubila včeraj neke v mestu zavitek, v katerem je imela 30 K denarja in nekaj računov. — Ključarski vajenec Anton Zorlin, stanujoč v Ključarskih ulicah št. 3, je izgubil danes jutraj na Sv. Petra cesti zlat prstan.

— Francoske prekmorske družbe brzoparnik »La Bretagne« je dne 12. decembra iz Havra odpulil in dne 20. decembra sredično v New-York dospel. Vozil je preko morja 8 dni 3 ure.

— Hrvatske vesti. Odstop predsednika hrvatske stranke prava. Predsednik hrvatske stranke prava dr. Šandor Bresztyenszki je postal podpredsednik dr. Marij. Derendinu pismo, v katerem javlja, da odstopi kot predsednik saborskega kluba in strankinega odbora. Svoj korak utemeljuje s tem, da ne uživa potrebnega zaupanja pri svojih somišljenikih, kar se je zlasti pokazalo v seji centralnega odbora dne 17. oktobra t. l., ko je ostal v

manjšini glede svojega predloga o zedinjenju s čisto stranko prava. Jasen dokaz pa, da mu stranka ne zaupa, je to, da je v saboru izoliran, ker ga somišljeniki ne podpirajo. Nujni predlog glede amnestije je moral opustiti, ker ni bilo dovolj opozicijskih poslancev v saboru navzočih; primoran je bil torej v tem oziru vložiti navaden predlog in ko se je glasovalo o tem predlogu, ni bil v saboru navzoč niti eden član kluba hrvatske stranke prava — Konkordat je še v veljavi na Hrvatskem! »Novemu listu« se piše iz Senja: »Senjski Sokol« je nameraval 18. t. m. prirediti svojo društveno veselico za člane; na sporedu je bil tudi ples. Nikomur ni prišlo na misel, da bi se mogla ta skromna in docela nedolžna zabava zabraniti. Nakrat pa se je na večer veselice, ko se je že vse odpravljalo na zabavo, dostavil odobru odlok mestnega poglavarstva, da se zabava preprečuje, »ker so javni in društveni plesi in godba zabranjeni celi advent do novega leta ali do svetih Treh kraljev.« Odbor »Senjskega Sokola« se je proti tej prepovedi brezovno pritožil na županjsko oblast v Gospiču, katera je prizvala rešila na ta način, da je mestnemu poglavarstvu ukazala, da se naj glede dovolitve dotične zabave sporazumi z duhovno oblastjo. Kakor se vidi, je torej konkordat na Hrvatskem še v polnem ovetu! V Hrvatski bodo torej v bodoče dovoljevali in prepovedovali zabave — duhovniki! Lep napredek to!

— Ameriške novice. — V Evropo hite delavci iz krajev, kjer je delo omejeno ali opuščeno. Vsi parniki so polni potnikov. — Zgorela je v Salina, Kans. velika trgovina tvrdke Lee Skoda znaša 500.000 dolarjev, zavarovalnina pa le 200.000 dolarjev. — Umrl je na Elbi, Minn. Mark. Strah, doma iz Male Hlove gore, fara Dobropolje. Zapustil je ženo in petero otrok. — V Minnesotti v gozdih delajo ljudje pod navadno ceno, ker manjka dela v rudokopih. — Umrl je v Jolietu Ill. Janez Žarja iz Kranjske gore, v Hibbing, Minn., pa je na lovu ponesrečil Matija Košir. Po nesreči se je obstrčil tako hudo, da je za rano umrl. — Delati so pričeli po tritedenskem počitku v tovarni za žice v Monnesen. Dela zopet 2000 delavcev.

*** Najnovejše novice.** — 500 milijonov posojila si baje išče Rusija na Nemškem (?) — Za goneten zločin. Blizu Zadra so našli v morju truplo elegantno oblečenega moža kakih 35 let. Prezran mu je vrat ter polovica brade obrbita. — Novi ogrski zakon o izseljevanju stopi v veljavo z novim letom, vsled česar se je že privatnim agentom na Ruki dostavila pismena zapoved, da morajo z 31. t. m. ostaviti svoje poslovanje. Na Ruki se ustanovi izselniška pisarna pod državno kontrolo. — 308 draguljev je ukradel na Dunaju uslužbenec Blaschek iz neke poštne poštarnice. Dragulji so bili vredni 10000 K. — Polno Wertheimovo blagajno so ukradli neznanji tatje iz deželne kreditne zadruge v Budimpešti. V blagajni je bilo 72000 kron. — Igralnica na ledu. Ker je ameriška vlada prepovedala igranje v mestih bogate Alaske, ustanovili so špekulativno veliko igralnico na ledu miljo daleč od bregov, kamor ne sega več oblast Zedinjenih držav. Zraven igralnice so postavili gledališče, gostilno in hotel. Spomladi se vse te zgradbe podero — ki so seveda lesene — ter se v jeseni zopet postavijo. — Ločitev zakona princa Viktorja Fridrika Schönburg-Waldenburg in princezinje Alice je sodišče dovolilo.

*** Železniška geografija v šoli.** Nekateri šole na Nemškem so prosile pri železniškem ravateljstvu za stare vozne rede in »konduktarje«, da uče mladino po njih čitati zveze vlakov, cene itd. Tudi zavod za častniške hčerke v Hernalsu je dobil v ta namen celo zalogo starih voznih redov, ker je znano, da ravno ženske, tudi učene, pridejo najbolj v zadrego, ako je treba kaj naglo poiskati v voznem redu, oziroma v »konduktarju« ter se zatečejo v svoji razburjenosti k železniškim vratarjem.

*** Mesto se pogreza.** Mesto Motherwell na škotskem se pogreza od pretečenega petka v zemljo. Cel okraj se je pogreznil tako naglo, da so prebivalci jedva imeli čas, rešiti golo življenje. Od tedaj se pogreza polagoma hiša za hišo. Zidovje, kolikor se ga ni popolnoma porušilo, je dobilo take razpoke, da si ne upa nihče v njem stanovati. Tudi mestna hiša se je deloma porušila, a veliki stolp mestne cerkve se je popolnoma nagnil, da si nihče ne upa iti mimo njega, ker se bo vsak

trenotek zrušil. Ves južni del mesta je uničen in prebivalstvo je zbežalo v severni del, kjer so tla trdna.

*** Metropolit Firmilian.** Te dni je umrl v Belgradu srbski metropolit v Skopljah, katero ime je vzemirjalo cela tri leta javno mnenje na Balkanu. Firmilian se je rodil v Belgradu leta 1846 kot sin siromašnih staršev; absolviral je v Belgradu bogoslovne nauke ter je šel potem z državno štipendijo na bogoslovno visoko šolo na otoku Halki in od tam v Atene, kjer je absolvirati tudi odnotno bogoslovno fakulteto. Vrnivši se domov, odpravil se je brez denarja na pot v Prago, da bi študiral modroslovje. Ker pa je bil siromašen ter ni znal nemško, dočim je bilo vseučilišče takrat samo nemško, delati je moral dlje časa za zidarkega pomočnika, dokler mu niso pripomogli prijatelji, da je študije nadaljeval. Vrnivši se iz Prage je postal Firmilian profesor bogoslovja v Belgradu, pozneje tudi učitelj kralja Aleksandra. Toda kmalu ga je zopet zgrabilo veselje po potovanju in odšel je v Ameriko, kjer je postal dušni pastir v Čikagu pravoslavne cerkvene občine, ki so jo skupno ustanovili Rusi, Grki in Srbi. Ker pa je Firmilian živel precej razposajeno po običajih nemških buršev na vseučilišču, skregal se je kmalu s svojo cerkveno občino. Prišel je zopet domov. Srbska vlada ga je visoko cenila ter mu hotela priskrbeti škofjstvo v Skopljah. Toda Grki so se temu odločno uprli, ker je do tedaj bil še vsaki metropolit Grk. Grkom so se pridružili tudi Bolgari. In tako je trajalo cela tri leta, preden je mogel Firmilian zasesti poklonjeno mu stolico. Moral se je dlje časa celo skrivati, dokler ga niso 28. junija 1902. ponoči na skrivnem v samotnem samostanu Deadegaču posvetili za škofjskega metropolita. Toda na svojem novem mestu ni izpolnil nad, ki jih je stavila vanj srbska vlada. Njegovo truplo se je prepeljalo iz Belgrada v Skopje.

*** Proti dvoboju.** Don Alfonso de Bourbon je prosil ruškega carja za dovoljenje, da bi smel gibanje proti dvoboju zanesti tudi na Rusko. Te dni je prišel k njemu ruski poslanik grof Kapnist ter mu izročil carjevo lastnoročno pismo, v katerem izreka car svoje popolne simpatije antidvobojni ligi ter pooblašča infanta, da raztegne svoje delovanje tudi na Rusko.

*** Ne mara pokojnine.** Guverner Blis iz Michigana v Severni Ameriki je pripisal pokojninskemu uradu spis, s katerim prosi pokojninskega komisarja, naj njegovo pokojnino prekliče. Svojo prošnjo vtamejuje s tem, da denarja iz pokojnine ne potrebuje, ker živi lahko brez nje.

*** Brezskrbna rodbinka sreča** se lahko doseže, ako se čita v tem listu že večkrat inserirana knjiga gospe A. Kaupé in se ravna po njenih nasvetih. V tej knjigi priobčena zahvalna in priznalna pisma je povelil cesarski notar v Berlinu in je vsled tega velik vpliv te za vsako rodbino najvažnejše knjige nepobitno dokazan. Ta knjiga stane 90 vin., ki se naj pošljejo po pošti nakaznici ali v avstrijskih ali ogrskih znamkah na gospo Ano Kaupa v Berlin S. W. 220, Lindenstrasse 44, da se dotičniku potem dopošlje knjiga.

*** Ameriški humor.** Mati: Ali te ni sram, sinko, da se igraš s tako razposajenimi dečki; zakaj se ne igraš z dečkoma, ki stanujeta zraven? To sta vlijudna otroka. — Sinko: S tema dvema se mi ne pusti igrati njuna mati. — Pomislite, prijateljica, včeraj sem izgubil svoj novi dežnik, na katerem je bilo vdelano moje ime v srebru. — Žal mi je, gospodična, morate si pač drugega omisliti. — Dežnik? — Ne, jaz mislim ime.

*** Slabo spričevalo.** »Tiroler Landzeitung« poroča: Predstojnik neke tukajšnje občine je odgovoril na oblastveno vprašanje, na kakšen glas je neki odnotni kmet, sledeče: »Ponižno zasledovani ni na dobrem glasu. Prišel je že večkrat z zakonom v navzkrižje. Tako je med drugim naperil tožbo tudi proti občini ter jo dobil.« — Predstojnik se najbrž ni bil star 40 let, ko Tirolca pamet sreča.

*** Razbojnikovo maščevanje.** Veleposestnik Stimolo v Castel Lucin blizu Mesine je dobil te dni anonimno pismo, v katerem se mu je zapovedalo, naj položi na določeno mesto 15000 lir, sicer ga zadena nesreča. Stimolo se ni brigal za grožnjo in ni stvari javil niti redarstvu. Ko je potekel rok, ki je bil v pismu določen za položitev denarja, prišlo je na Stimolov travnik šest zakrinkanih oseb, ki so postrelile 46 volov ter s tem Stimolu povzročile 20000 lir škode. Razbojniki so streljali na vole skoraj celo uro, ne da si bil kdo upal jih meti ti.

*** Velika dedščina.** Leta 1806 se je v Peterburgu Grk Dompolis seznanil z grškim državnikom Kapodistrijem. Tesno sta se spoprijateljila ter sta se zavezala, da storita kolikor bo mogoče za blagor svoje domovine. Ka-

podistrija je plačal svojo domovinsko ljubav s smrtjo, Dompolis pa je naložil celo svoje premoženje v petrograjsko banko z oporoko, da dobi denar ob stoletnici grške države. Sedaj je glavica narasla na 10 milijonov kron ter bi se v dveh letih izplačala. Toda v oporoki stoji tudi, naj se iz tega denarja ustanovi v Atenah vseučilišče pod ruskim nadzorstvom, čemur pa se upira grška vlada.

*** Linčan župan.** V Kunešovu pri Žatecu na Češkem so obdoličili kmetje občinskega predstojnika, da je krivično razdelil podpore po ujmah prizadetim. Začeli so se zbirati pred občinsko hišo ter ga skupno napadli z gorjačami in palicami, dokler se je gibal. Nezvestnega so nesli v bolnišnico, toda že med potom je umrl. Uvedla se je obširna preiskava.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. decembra. »Wiener Zeitung« priobčuje cesarski patent z dne 22. t. m., s katerim se sklicuje bukovinski deželni zbor k izvenrednemu zasedanju na dan 28. t. m.

Dunaj 24. decembra. Uradni list priobčuje zakon, s katerim se na podlagi cesarske naredbe zviša državna podpora po ujmah prizadetim krajem v znesku po 15 milijonov za nadaljnjih pet milijonov. Ta zakonski načrt je vlada predložila v preteklem zasedanju državnemu zboru, a državni zbor ni o njem razpravljal.

Dunaj 24. decembra. Cesar je odlikoval več oseb na Češkem in Moravskem, ki so si stekli posebne zasluge povodom zadnjih ujm.

Dunaj 24. decembra. Na mestu jetničarjev bodo imenovano za to službo enako število kancelistov. Zaforske bodo v bodoče nadz rovali sodniški pisarniški uradniki.

Lvov 24. decembra. Tukajšnji listi poročajo, da se stranke v vzhodni Galiciji z veliko nervoznostjo pripravljajo na nove državnozbornske volitve, ker se je iz zanesljivega vira izvedelo, da bo državni zbor v kratkem razpuščen.

Budimpešta 24. decembra. Finančni odsek državnega zbora je sprejel zakonski predlog o proračunskem provizoriju za prejšnji mesec leta 1904. ter o podaljšanju ogrsko-hrvaške finančne nagodbe. Kossuth je izjavil, da ne dovoli nobeni vladi, ki stoji na temelju nagodbe leta 1867, proračuna.

Belgrad 24. decembra. Tu začne z novim letom izhajati nemški list »Serbisches Tagblatt«, da pouči Nemce iz čistih virov o srbskih razmerah.

Belgrad 24. decembra. Na predlog ministrskega in državnega sveta se predloži skupščini zakonski načrt, ki nalaga cerkvenim in samostanskim posestvom, delniškim družbam in denarnim zavodom 5% doklado na državne davke. Vlada izdeluje tudi zakonski načrt o kovanju novega srebrnega in nikelnastega denarja.

Sofija 24. decembra. Vest, da postane poveljnik in organizator macedonskega orožništva italijanski general, se potrjuje; pridejano pa mu bodeta baje z ruske strani general Šostak, z avstro-ogrsko pa podpolkovnik grof Salis-Szewis.

Rim 24. decembra. Pogajanja zaradi obnovitve trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko se razvijajo čimdalje težavneje. Avstro-ogrski poslanik baron Pasetti ji imel v ta namen daljši razgovor s trgovinskim ministrom Ravo.

Dolžnosti slovenskega trgovca so:

1.) Dopisovati v slovenskem jeziku, bodisi z Nemcem ali Lahom.
2.) Zahtevati od tvrdk slovensko dopisovanje, račune, naznanil potnikov itd.

3.) Zahtevati od tvrdk slovenske zmožne potnike.

Tako združeni storili bomo veliko za sveto narodno stvar!

Dalje v prilogi.

Mnogostanska poraba. Gotovo ni domaćega zdravlila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo-vo“ francosko jagnje in sol, ki je takisto bolesti utešuje, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se prihva kopelimi. Stenlečka K 190. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalažnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po delih sahatvati je izrecno MOLL-ov preprakt, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom 6 (10-17)

Pri zdravljenju različnih ran se mora paziti, da se rana šele takrat popolnoma zaceli, ko se je že odstranilo iz nje vse nezdružljive dele. Kratko povedano, rana se mora obvarovati pred vsako nevarnostjo in se mora uporabljati za obvarovanje pred vnetjem sredstva, ki hladi in elajšuje bol. Staro, dobro domače sredstvo, ki k temu dobro služi, je najbolj znano praško domače mazilo iz lekarnar B. Fragner, c. kr. dvorni zalažnik v Pragi, ki pa se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat!

„Le Délice“
cigaretni papir, cigaretno stročnice.
Dobiva se povsod. (705-42)
Glavna zaloga: Dunaj, I., Predlgergasse 5.

Edino čistilo za zobe brez kislin ki so ga zdravniki preizkusili in priporočili je **pristul**

Anatherin

c. in kr. dvornega sobnega zdravnika dr. J. G. Poppa, Dunaj, XIII. 6.
Pristul je v gori v podoben stenlečki in višnjevo franc. etiketo (zlat tisk) in mojo firmo po K 280, K 2 in K 1.

„Za več let rabim samo Vašo ustno in zobno vodo „Anatherin“ in se vselej, kadar mi je zmanjka, bojim, da me začne boleti zobje, ali da jih celo izgubim. Le Vaša ustna voda mi hrani zobe sveže in zdrave.“ A. Spitalsky, veleposesnik.

„Anatherin“ creme za zobe v lončkih je kaj prijetna in zobe temeljito čisti, jih ohranja zdrave in svetlebele. Komad po 60 vin.

Dobiva se v lekarnah in boljših trgovinah, kakor tudi pri F. M. Schmitt v Ljubljani. (2966-4)

ALBOFERIN

redilno in krepilno sredstvo.

Red kri, jači živce, pospešuje slast do jedi. Klinično preizkušeno: odlični zdravilni ga priporočajo za slabokrvne in prebolele ljudi in slabotne otroke. Na prodaj po vseh lekarnah in drogerijah, kot prašek 100 gr. K 5.—, v tabletah 100 kosov K 150 in v čokoladnih tabletah 100 kosov K 180. Poslednje nalaze za otroke. (2998-12)

Vprašajte svojega zdravnika.

Zdravilski konjak
zajamčeno pristni vinski destilat pod stalnim kemijskim nadzorstvom.
Destilerija Camis & Stock
Trst-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5.—, 1/4 steklenica K 2.60.— Na prodaj v boljših trgovinah.

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborna deluje dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prašek

1 škafčica 60 vin.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinskih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

voleg novozgrajenega Fran Jožlovega jubila. mostu. (205-49)

Darila.

Upravništvo našega mesta pošilja: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gosp. Ivan Gregorčič, c. kr. notar v Žužemberku 10 kron, vsled poravnave v kazenski zadevi M. H. proti N. M. po toženci plačani znesek. — G. spod J. N. Resman v Ljubljani 12 K, nabral njegov berač, in sicer „pri Fajmostru“ ob mizi dobrih ljudi 5 kron, za odpiranje vrat na domu pa je zaslužil 7 kron od radovednih gospodov: Bahovec, Klemen, Majaron, Prevec in „nekega“. — Gospod Jakob Tomec, mestni nadkomisar v Ljubljani, 10 kron, povodom odlikovanja z zlatim zaslužnim križcem s krono. — Skupaj 32 K. — Živeli darovalci in nabirali.

Za pogorence v Srednji vasi v Bohinju. Gosp. J. Klauer, izdelovalec likerja „Triglav“ v Ljubljani, 60 kron. — Srčna hvala za res blagodušen dar! — Svoto smo poslali po možnemu odboru v Srednjo vas v Bohinju.

Zahvala.

Ker odboru „Dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem“ ni moglo, se posebej zahvaliti vsakemu posameznemu za denarna darila ali krašno dobitke, kakor tudi vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli, da je letošnja društvena božičnica tako lepo uspela. zato si dovoljuje tem potom izreči svojo najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo s prošnjo, da bi cenjeni dobrotniki blagovolili tudi v naprej ohraniti društvu isto naklonjenost. V Ljubljani, dne 23. dec. 1903.

Zahvala.

Povodom božičnice I. in II. mest. slov. otr. vrtca 17. t. m. v veliki dvorani „Mestnega doma“ blagovolili je slavni obč. svet. podariti znatno svoto 800 K v napravo oblačil revnim otrokom teh savodov. Obdarovanih bilo je 120 otrok. Ker pa gori navedena svota ne zadostuje, morali so se ostali stroški pokriti potom nabiranja. Voditeljici I. mest. slov. otr. vrtca so izročili sledeči dobrotniki znatne svote in sicer: Veleč g. prof. J. Gnjazda 10 K, g. J. Knez, veletržec, 10 K, gospa Vera dr. slajmerjeva 10 K, gospa Lucija Pirč 6 K, gospa Adela Skaberne 6 K, gđ. Marija Wessner 4 K, gospa J. Velkavrh 4 K, gđ. Ana Gnjazda 3 K, gospa Marija Černe 2 K, slav. ženska podružnica sv. Cirila in Metoda pri sv. Petru, nabranih med č. odbornicami, 38 K po gospe. Terčekovi.

Za oba vrtca so darovali: Nj. Prevz dr. Ant. Bon. Jeglič 5 K, ga. Dolenc 6 K, sl. učiteljsko osebje mest. slov. dekl. Razred. 7 K.

Voditeljici II. mest. slov. otr. vrtca pa je bilo izročeno: Veleč g. J. Vrhovnik, župnik trnovski, 5 K, slav. senklavsko-franciška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda po gospe. Franji dr. Tavčarjevi 20 K in Sentjakobsko-trnovska podružnica po gospe. J. Supančičevi 18 K.

Slavemu občinskemu svetu, kakor tudi vsem tu navedenim blagotnim darovalcem, — nadalje gospd. Mariji Maroutovi, t. č. voditeljici mest. slov. dekl. Razred, ki je radovoljno prevzela nakup daril in slednjič g. Daxu, vezbalcu ognje-gascev, kateri nama je s posebno pozornostjo okinalčeval drevesce, vrzdževal red pri božičnici s pomočjo 2 drugih ognjegascov vsem skupaj se toraj za vse v imenu obdarovanih otrok najpričnejše zahvaljujeta

Zofija Zupan

voditeljica I. mest. slov. otr. vrtca

Marija Jerina

voditeljica II. mest. slov. otr. vrtca

V Ljubljani, dne 21. decembra 1903.

Meteorološko poročilo.

Vitna nad morjem 806.3. Srednji vrtalni tlak 786.0 mm

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23	9. zv.	740.0	14	sr. zahod	oblačno
24	7. zv.	738.5	12	sr. sever	oblačno
	2. pop.	737.0	30	sl. zahod	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: 16°.

normale: -2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

Zahvala.

Povodom odlikovanja naše občine na mednarodni razstavi zdravilišče na Dunaju, so mi vrle blejske naprednjakinje izročile krasno diplomu, za kar se jim najpričnejše zahvaljujem, ob enem pa povdarjam, da bom tudi v naprej neustrašeno zastopal interese zdraviliške občine. Bleda, in storil v njega korist in povzdigo kolikor je v moji moči.

Z odličnim spoštovanjem

J. Peternel,

župan blejski.

(3388)

Sprejemem tako

učenca

iz poštene hiše za svojo špecerijsko trgovino. (3400-1)

J. STRITAR

Ljubljana, Valvazorjev trg 6.

Domača godba

*** na lok

od 4 do 16 mož, za navadne kakor tudi za salonske elitne zabave. Vpraša se pri Avgust Zorniču, konces. upravitelju godbe. LJUB-LJANA, Poljanska cesta 60. (3387)

Prodajalnica

z magazinom in kletjo v Rajhenburgu na Spodnjem Štajerskem se pod ugodnimi pogoji odda takoj v na em. (3374-3)

Pojasnili daje Agneza Kacjan, veleposesnica v Rajhenburgu.

Zunanji uradnik

se sprejme proti plači, potovalnim dietam in proviziji pri staroreničirani tuzemski zavarovalnici za življenje. Zmožen mora biti slovensčine in nemščine, izurjen v zavarovalni stroki in imeti dobre reference. (3394-1)

Ponudbe pod „zavarovalnica za življenje“ uprav. „Slov. Naroda“.

Kompanjon

mlad mož, ki si hoče ustanoviti stalno eksistenco, s 15 do 20 tisoči kron, se išče za industrijsko podjetje.

Pojasnili daje konc. pisarna Jos. Perhauca v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6. (3390)

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

Mesečna soba

s porabo glasovirja, odda se s 15. januarjem 1904. (3392-1)

Natančneje v trgovini Maksa Lavrenčiča v Šiški poleg cerkve.

Kompanjon

se išče za fužino, v kateri se izdelujejo sekire, motike itd. in ki ima veliko vodno silo ter živ promet. Fužina se da tudi v najem ali prodaja.

Pojasnili v konc. pisarni Josipa Perhauca v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6. (3389)

Lepa

bernardinska psica

9 mesecev stara, zdrava in močna, mirnega temperamenta, dobra, zanesljiva čuvarica se prodaja v Kolodvorskih ulicah št. 7.

Pristnost pasme se lahko dokaže z rodovnikom. (3393)

V najem se odda

vrt za zelenjavo

kateri obsega okoli en ora. Vrt leži lepo proti solncu, ima lepe nasade, dva cvetličnjaka, več gorkih gred in lepo hišico za stanovanje. Vrt je bil last g. barona Berga.

Več pove lastnik Franc Penca, Mokronog. (3289-3)

Šunka

s kožo 1 gld, brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld, goveji 1 gld. 20 kr. glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrske la salame 1 gld, 70 kr., vsak mesec kila la kr. dražja, salame a la ogrske trde 1 gld. 60 kr. kila Velke klobase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju (3381-1)

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Za staro-znano gostilno v Ljubljani na Rimske cesti št. 4 ki je bila vedno na dobrem glasu in jako priljubljena se išče za 8. januarij 1904

gostilničar

na račun.

Natančneje pogoje in pojasnila podaja Alojzij Zajec v Spodnji Šiški št. 152. (3397-1)

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

Zgubil se je lovski pes

(prepeličar)

srednje velikosti, črno in belo progast. Sliši na ime „Fley“.

Kdor ga je našel naj naj blagobotno naznani v pisarno puntigamske za oge, Marije Terezije cesta št. 16. (338-2)

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

— 2.4°. Močnina v 24 urah: 0.8 mm.

Izvrstna fina (11-291)
vina v buteljah
se dobé v trgovini
Edmund Kavčič
Ljubljana, Prešernove ulice.

Špeceriska trgovina
v Ljubljani na lepem, vpeljanem
prosto u se odda p d ugodnimi
pogoji r-di bolezní **takoj ali za**
februar.
Vpršanja na Otto Schmidt-a
v Ljubljani. 3272 5

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. HITI 1124-36
Pred škofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Kleparskega pomočnika
sprejme takoj (3303-3)
Ivan Rojina
kleparski mojster v Spod. Šiški.

Alojzij Kunej
mesar (3398-1)
uljudno naznanja spoštovanemu
občinstvu, da je **otvoril**

ново mesnico
v Ljubljani, Gradišče št. 5
v hiši gosp. J. Schrey-a
kjer bode prodajal
meso samo pitanih volov.
Se priporoča z vsem spoštovanjem
Alojzij Kunej, mesar.

Izplačujoče se postransko opravilo
brez posebnega truda in izgube časa najdejo
spoštovane osebe vsakega stanu in povsod
s prevzetjem zastopa avstrijske družbe
prve vrste, ki sprejema (1463 31)
zavarovanja proti požaru, stekla, proti škodi pri prevažanju.
proti tatvini po stanu in življenju.
Ponudba pod „1798“ Gradec, poste rest.

Delavnica
prostorna in svetla, se odda za
več let v najem. — Pri delavnici
je tudi sba za stanovanje.
Naslov pove upravništvo »Slov
Naroda«. (3376-3)

!! Za trgovce !!
Izvrsten prostor za trgovino
Mala konkurenca! Velik promet!
Krasna prodajalna! Nizka najemnina!
Kje? se izve v upravništvu »Slov
Naroda«. (3244-3)

Urarska obrt
v nekem mestu v Istri, dobro uve-
dena, se zaradi smrti **takoj da v**
zakup ali pa prodaja. Denarja
je treba 100-150 gld., ostanek se
pa lahko poravnava v manjših obrokih.
Pojasnita daje **Karol Jorgo**
v Pulju. (3257-3)

Za trgovce!
Na najlepšem prostoru na Bledu
blizu zgradbe železnice se oddajo
v najem
prostori za trgovino
z mešanim blagom.
Kje? pove upravništvo »Slov
Naroda«. (3352-3)

Mednarodna panorama.
v Ljubljani — Pogačarjev trg.
Fotoplastični umetni zavod
I. vrste.
Od petka 25. decembra 1903
do sobote, 2. januarja 1904:

Mojstrska dela kipar. umetnosti.
(Pariški muzej.)
Udobni obisk zanimivih zbirk
skulptur v Louvru in Luksenbur-
škem muzeju.

Samo za odrasle.
Prekrasna mojstrska dela kiparske umet-
nosti, zakladi Vatikana in zbirke najzna-
menitejših muzejev so razdeljene v različne
cikle. Slike so napravljene nalašč za med-
narodno panoramo.
Presenetljivo za vsako, še tako razvajeno
oko poznavatelja umetnin, kakor tudi za
vsakega gledalca.
Vsak dan — tudi ob nedeljah in
praznikih — odprto od 9. do 12.
ure dopoldne in od 2. do 9. ure
popoldne.
Z odličnim spoštovanjem
(3372) ravnateljstvo.

Vsaka gospodinja Božič
si želi za
Kuhalnik na
špiritov plin
„OECONOM“
Je nepogrešljiv za vsako
gospodinjstvo, 745 28
popolnoma nenavaren. Brez stenja! Se
dá regulirati! Štedljiva poraba! Trdno
zlit kovinski deli. Izvedba za en plamen
in za dva plamena, in sicer brončiran,
niklast ali emajliran. Ceniki o kuhalniku
in likalniku brezplačno in franko.
Pristen samo pri
Johannes Heuer
Dunaj, IV., Mühlgasse 3.

Črevlji gld. 1-20.
Le zaradi velike zaloge.
1 par moških, 1 par ženskih, 1 par dekl-
skih in 1 par otroških modnih čevljev, ki
se zelo prijetno nosijo, z lepo fasono in
opremljeni za zimo. Vsi 4 pari za gl. 1-20.
Za naročitev zadostuje dolgot čevlja. Raz-
pošilja se po povzetju. Zamenjava dovo-
ljena. Vrhu tega v zalogi vsakovrstni črevlji
do najfinjših vrst in se oddajajo po silno
nizkih cenah.
Uvoz in izvoz čevljev 2280-17)
EBERSON
Dunaj VII/3. Kaiserstr. 115. P.

Ena ali dve
gostilniški
koncesiji
(patenta)
v najem za Ljubljano proti pri-
merni najemščini se iščeta.
Ponudbe se prosí pismeno na ad-
ministracijo tega lista. (3245-3)

[Nova uradniška]
uniforma
se prodaja.
Naslov pove upravni štvo »Slov.
Naroda« (3357 3)
Vsi, ki ljubijo svoj dom, naj si kupijo
povsod najfinjši in najboljši čaj na svetu

INDRA TEA
zmes najfinjših kitajskih, indijskih in
ceylonskih čajev. Pristen je le v originalnih
zavojih. Zaloge so razvidne na plakatih.
Glavno zalogo ima: **Josip Ančik**, le-
arnar v Ribnici na Kranjskem. 2463-15

Suhe gube, orehe, predivo, že-
lod, vsake vrste fižol, vsako-
vrstno žito in sadje
splah vse deželne pridelke
kupi (2964-13)
Anton Kolenc v Celju.

Monakovsko pivo
(Leistbräu)
iz Jos. Sedlmayrjeve pivovarne v Monakovem
se bo
ob božičnih praznikih točilo naravnost iz soda
v kavarni in restavraciji v Švicariji.
Obilnega obiska prosi
Fric Novak, rastavrat v Švicariji.
(3391)

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
V novi lastni hiši
na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po 4%.
brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje. (304-70)
Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od
8.-12. ure dopoldne in od 3.-4. ure popoldne.
Poštnega hranilničnega urada št. 828.406.

Naznanilo.
Uljudno naznanjam, da sem **otvoril**
v Spodnji Šiški št. 200
ново vinsko trgovino
z istrijskim črnim in belim vinom.
Cena 16 gld. za hektoliter.
Da je vino naravno, jamčim z zneskom 1000 kron, ako se mi dokaže,
da ni res.
Za mnogobrojni obisk se priporoča z vsem spoštovanjem
(3280-3) **Franc Zohil, Spodnja Šiška št. 200.**

Največja zaloga
ženskih ročnih
del in pripa-
dajočega
materi-
jala.
Različne veznine in
tamburna tehnika
se na perilo itd.
najhitrejšje
izvršuje.
Ljubljana
Kongresni trg
M. Drenik
Kongresni trg
Ljubljana
(3198-6)
Risarski
atelije in
predtiskarija !!
Zunanjim
naročilom se
točno ustreza !!

Za praznike in novo leto
priporoča (3343-4)
restavrant Fantini
Gradišče št. 2
svoja vina v sodih in steklenicah
pristna, izvrstna vina na pr.
istrijanec, refoškati, avstrijska in štajerska
bela vina, različna vina v steklenicah, med
temi refoško (specialitet), Opollo, burgundec
(Otok Brioni), karloviško belo, bizeljec, portu-
galsko vino itd.

Št. 43790 **Razglas.** (3379-3)
Vsled sklepa občinskega sveta z dne 15. decembra letos razpisuje podpi-
sani mestni magistrat

javno pismeno dražbo za izvrševanje
mestne vožnje za leto 1904
na dan 28. decembra t. l. ob 10. dopoldne.

Pogoji in dotični pripomočki razgrnjeni so v mestnem stavbnem uradu ob
navadnih uradnih urah vsakemu na vpogled.
V mestnem stavbnem uradu je tudi vložiti do določenega časa zapečatene
ter z vadijem 200 K opremljene ponudbe.
Izrečno se dostavlja, da se na ponudbe, katere ne bodo ustrezale razpisnim
pogojem ali katere se bodo pogojno glasile ali bi bile prepozno izročene, ne
bode oziralo.
Mestni magistrat ljubljanski
dne 19. decembra 1903.

Božična in novoletna darila!
Otvoritev nove velike
trgovine.
Vsaka konkurenca
— izključena. —
Priporočam jako okusno, bogato zalogo stenskih ur s krasnim
bitjem (novost) v lepih, modernih zrezljanih omaricah, dalje srebrnino,
zlatnino, nože in vilice in druge krasne izdelke iz kina-srebra.
Posebno priporočam krasne, živo se lesketajoče **briljante**, po sreči
jako ugodno v večji partiji nakupljene in raznovrstno vdelane.
Nasprotno imam v zalogi vsled konkurence imenitne **imitacije**
briljantov (steklo) skoro nerazločljive od pravih.
Pozor! Vedno sem si prizadeval slavno občinstvo seznaniti s svojo
bogato zalogo, kakor tudi prepričati je, da ni treba nikomur
naročevati te vrste blaga pri tujih, zunanjih trdkah, kakor n. pr. z Dunaja
ali od drugod, kajti mnogi slučajji so me prepričali, da morem z boljšim in
mnogo cenejšim blagom ravno tako postreči.
Držim se strogo principa, svoje cenj. odjemalce zadovoljevati vedno le
s pristnim in poštenim blagom.
Omeniti moram, da nakupujem blago vedno le v večjih partijah osebno,
direktno v tovarnah, ker bi drugače ne mogel nastaviti tako nizkih cen.
Priporoča se in vabi na obilni obisk (3159-7)
Franc Čuden
urar in trgovec v Ljubljani
Prešernove ulice št. 2, nasproti franč. samostanu.
Filiarka: Mestni trg št. 25, nasproti rotovža.
Ceniki zastoj in poštnine prosto!



Božič!

Najumestnejše darilo za gospodinjstvo je slavnoznani

PFAFF-ov šivalni stroj

ki odgovarja vsem zahtevam in je jako pripraven tudi za **umetno vezenje.**

V zalogi jih ima: **F. TSCHINKEL**
Sodnijske ulice št. 4.

Zavezanec:

E 492/3
14

Adolf Kreuzberger v Kranju.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa od 11. decembra 1903, opr. št. E 492/3/14, se bode **11. januarja 1904** ob 9. uri dopoldne v **Kranju h. št. 53**

javno dražilo različno špecerijsko blago in prodajalniška oprava itd. itd.

Blago se lahko ogleda v Kranju dne 11. januarja 1904 v času od 8.—9. ure dopoldne v Kranju.

G. kr. okrajno sodišče v Kranju

odd. III., dne 11. decembra 1903.

(3378)

Iščete presenetljivih božičnih in novoletnih daril?

Hura! Kupite tiskalni stroj s tipami iz kavčuka, s katerim lahko vsak sam zase tiska. Manjše tiskovine, kakor: vizitnice, naslovne karte, vabila in razna sporočila se v trenutku stiskajo. Res praktično darilo, ki povzroča pri mladih in starih veselje.

Cena popolne tiskarske priprave z vsemi pritiskalnimi:

65 tipk gl. — 50	253 tipk gl. 2.40
90 " " — 70	355 " " 3.—
127 " " — 1—	468 " " 3.60
140 " " — 1.20	640 " " 5.—
210 " " — 2.—	809 " " 6.—

Zelo elegantni ahatovi pečatniki z lepim monogramom a gl. 1.50, 2.—, 3.50.

Peresnik s peresom iz 14 karat. zlata, ki se enkrat napolni in se lahko potem z njim več tednov piše, stane gl. 2.50.

Fina denarnica s 4 predali in pečatnikom, ki se lahko von vzame stane gl. 2.—

Samobarvni pečatnik iz kavčuka s 3 vrstami in ponikljan peresnik s svinčnikom in pečatnikom stane 80 kr. (3175-4)

J. LEWINSON, Dunaj I., Adlergasse 7.
Telefon št. 12.179.
Filiaalka: Odesa (Ruska), Puškinskaja 16.
Zastopniki se iščejo. Neugajajoče se vzame nazaj. Ceniki zastoj.

Za božič

priporoča

Rudolf Kirbisch

slaščičar, Ljubljana — Kongresni trg

bogato izbero atrap, figur, bonbonirov, košaric s sadjem, kandirano in glazirano sadje v skatljah, fine bonbone, krhljak, mandolato, strdenje, poprnjak; najfinejše, najlepše in najcenejše

obeske za božična drevesa

in sicer zviti, sladkor, kutinov sir, kutinovi zviti, čokolada itd. — Najfinejše čajno pecivo, pecivo za bolnike, suhor v šampancu, skladanec, prepečenec, kakao, čokolada, čaj, rum, najfinejša desertna vina, konjak in likerji, karlovarski oblati, Pišingerjeve torte itd.

Za praznike: najfinejše potice, pince, šarkelj, vina iz c. in kr. dvorne kleti (c. in kr. dvorec na Dunaju).

Vse jestvine se doma izdelane. — Tukajšnja in zunanja naročila se točno izvršujejo. (3267-6)

Pouk v citranju.

Temeljito poučevanje v citranju proti mali plači. (3263-3)

Več pove **Franciška Dobnikar**, Karlovska cesta št. 3, I. nadst.

Dobro vpeljana

trgovina

z manufakturnim in mešanim blagom

z letnim tržilom 50.000 K v prijaznem mestu na **Kranjskem**, odda se pod ugodnimi pogoji v najem.

Prodaja se eventualno tudi hiša, v kateri se nahaja trgovina.

Ponudbe pod „50.000 kron“ na upravnishvo „St. N. roda.“ 3275-3

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem **otvoril**

v **Kranju**, v hiši dr. Štepiharja **vinsko klet**

ter da prodajam po jako nizkih cenah **dolenjska, goriška in istrska vina** na debelo in tudi čez ulico. Slavnemu občinstvu zagotavljam dobro postrežbo.

Jernej Dovžan. (3363-3)



Ne plačujte 100 K ali še več ker dobite za gotov denar pri že od 1.1870 obstoječi firmi **M. RUNDKAMIN**, Dunaj, IX/1, Berggasse 3, s petletno pisarno garancijo visok Singerjev šivalni stroj popolnoma dovršene konstrukcije, ki si va lahko in brez hrupa z vsemi najnovejšimi izboljšavami po nastopnih nizkih tovarniških cenah: Singerjev družinski ročni šivalni stroj 42 K, stroj, ki se goni z nogo z eleg zapiralom 49 K, Singerjev stroj z okr. čolnikom, močno delo z eleg pokrovcem le 78 K, ravnotak za moške in vojaške krojače 95 K, Central-Bobbin kompl 90 K. Stalne, gotove cene. 15 K takoj, ostanek po železničnem povzetju. Premnogo priznanj in naročil je na ogled. Cenik zastoj. 1

30 seznjev

bukovih suhih drv

24 colnih

se po ceni odda.

Vpraša naj se v graščini **Bokavce** p. Vič. (3361-2)



V Ameriko

je najkrajša, najprijetnejša in najcenejša vožnja čez **Francosko**

Havre — New-York ali **Antwerpen — New-York**,

Havre — Philadelphia ali **Antwerpen-Philadelphia.**

Natančnejša pojasnila in cene na znanja radovoljno in zastoj 2973-11)

Ivan Bihelj

zastopnik generalne agenture za celo Švico v **Bukso** (meja) z raven kolodvora.

Bluze

damski pasovi

srajce in pasovi

za hribolazce

in (1671-52)

otroške obleke

se radi pozne sezone

prodajajo po znatno

znižanih cenah.

V. pl. Gerhauser

Stari trg št. 13.

Zadnje novosti

v **modercih** francoske fašone.

Po najnižji ceni se prodajajo na debelo

pomaranče in limone

najboljše vrste.

(3136-8)

Franc Cascio v Ljubljani, Vegove ulice št. 10.

Št. 42374.

Razglas.

(3388-1)

Pobiranje pasjega davka za leto 1904 pričelo se bode z **2. dnem januarja 1904.** Ta davek plačati je v okrožji ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark najkasneje do **20. februarja 1904** pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo take, ker bo do polovila konja od 20. februarja 1904 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 23. decembra 1904.

Po ustanovitvi kranjske hranilnice

prvi v l. 1856 na Kranjskem

ustanovljeni denarni zavod

obrtnega pomožnega društva

registrirane zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 1/9. do 1/10. ure dopoldne in od 1/5. do 6. ure popoldne ter jih obrestuje po 4 1/2%, izplačuje pa obresti brez odbitka rentnega davka, katerega društvo samo plačuje za vlagatelje.

Za varnost vlog jamči znatni rezervni zaklad, ki znaša 109.832 K in je lastno društveno premoženje.

Sedež društva:

Ljubljana, Židovske ulice št. 8, v I. nadstropju

(v lastni hiši).

(2638-23)

Prva kranjska mizararska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

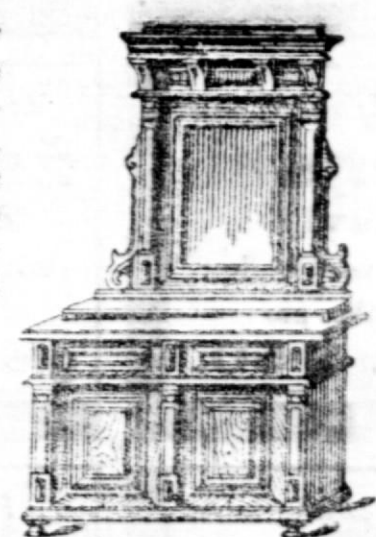
se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane **sohne** **oprave** iz suhega lesa solidno izgotovljene po lastnih in predloženih vzorcih. **Velika zaloga** raznovrstne izdelane **oprave za salone, spalne in jedilne sobe** je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar

načelnik.

(81-51)



Stanje hranilnih vlog: **17 milijonov kron.** Rezervni zaklad: **nad 400.000 kron.**

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12 ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (89-12)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 1/2% do 5%.

St. Peterburške galoše
čevlji za sneg, storm slipper
pristne samo s 1860 T.P.A.P.M. na podplati. C. PETEPYPT

Na debelo in drobno

pri

(3175-10)

K. Krisperju, Ljubljana

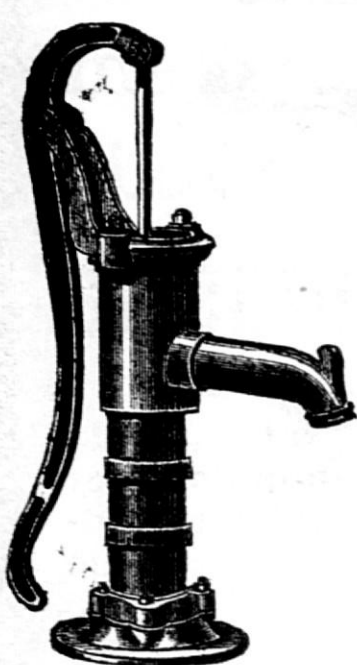
kakor tudi pri sledečih tvrdkah: Češkutti Marija, Ljubljana. Dolničar D., Postojna. Bartelmay Josip, Kočevje. Benedikt J. S., Ljubljana. Brinšek Iv., Trnovo. Engelsberger R., Krško. Homann Friderik, Radovljica. Homann Oto, Radovljica. Fürsager Leopold, Radovljica. Gratner Jurij, Kamnik. Gatsch A., Kostanjevica. Kolar Josef & Co., Ljubljana. Lapajne Valentin, Idrija. Moranc Josip, Novo mesto. Petričič Vaso, Ljubljana. Persche Alojzij, Ljubljana. Pollak Marija, Kranj. Petelin Andrej, Ribnica. Trevn Valentin, Idrija. Trevn Anton, Jesenice. Treo Karolina, Ljubljana. Verbič Anton, Sevnica. Jeuniker Ernest, Ljubljana. Kasch A., Ljubljana. Kenda Henrik, Ljubljana. Leutgeb Anton, Ljubljana. Reknagel Karl, Ljubljana. Schäffer Albert, Ljubljana. Schmitt F., Ljubljana. Szantner Fr., Ljubljana. Lebinger & Bergmann, Litija. Ferjan I., Jesenice. E. Hoffmann, Kočevje. Jonke Franc Kočevje. Barborič M., Novo mesto. Koceli I. N., Škofja Loka.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj pripoznano izvrsten **Portland-cement** v vedno
jednakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene pred-
pise glede tlakovne in odporne trdnosti daleč nadkrijujoči dobroti, kakor
tudi svoje priznane izvrstno **apno**.
Priporočila in sprlečevala
raznih uradov in najstrovejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: (2828-9)
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Za božične praznike in novo leto vino čez ulico po nižani ceni.

Vina prestopje vsako konkurenco. (3377)
Se priporoča
z odličnim spoštovanjem
Fran Remic, restavrater
pri „Novem svetu“
v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 14.



Kupujte

najnovejše vrste (3206-2)
**slamorenice, gepelne,
trombe, cevi in klinje**
samo v skladišču

Frana Zemana
Ljubljana, Poljanska cesta 24
kjer bode najbolje in po nizki ceni postreženi.

Naznanilo.

D. Zalaznik v Kanfanaru
preskrbuje že več let vinskim trgovcem in
gostilničarjem nakup vina in pošilja tudi
malim odjemalcem naravna istrijska
vina po nizki ceni. Stvarna pojasnila
daje brezplačno.
Naredna gostilna
in prenočišče v lastni hiši, nasproti že-
lezniške postaje. (3052-10)

Kontoristinja ali blagajničarka

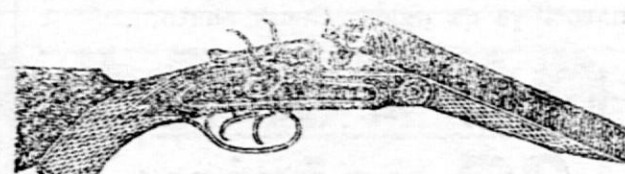
katera ima vso trgovsko naobrazbo in
nekoliko prakse, lače službe.
Cenjene ponudbe pod št. 20, pošto
ležeče, Ljubljana. (3281-3)



Mlin in žaga v Dol. Logatcu

v prav dobrem stanu se nahajajoča, se
iz proste roke prodaja ali pa v na-
jem oddata pod ugodnimi pogoji. —
Mlin je na 4 kamne, „kašar“, obenem
opremljen s stroji za napravo „ješprenja“.
— Pri mlinu je tudi kopalnišče s
kabinami. (3234-3)

Več pove:
TOMO TOLLAZZI
v Dol. Logatcu.



Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovec in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vseprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvaja. Vse puške so na c. kr. preskušene-
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
vani ceniki zastoj. (52)

10.000 komadov v rabi.

Mesto 40 K le 12 K. Velefino
čisto, akromatično dvojno
kukalo s 6 objektivi, „Zeus“
za potovanje, gledišče, gorske
ture, 144 mm, s kompasom,
usnjatim tokom, jermenom
in vrvico. Cena 12 K.
Daljnogled 2 K, mikroskop 2 K; oba se
nosí v žepu. Ugodna prilika! Orig. solin-
genski stroj za striženje las iz najboljšega
jekla, s 3 premakljivi-
mi gre-
beni za
troje vrst
striženja,
prekaša vse dosedanje izdelke po nizki ceni
in zdravstvenih prednostih. Neutrpljivo za
vsakogar. Cena K 7-50. Škarje za striženje
konj in psov po K 5.— Varnostni aparat,
s katerim se lahko vsakdo sam hitro obrije,
ranitev nemogoča, K 4.— Če se pošlje zne-
sek K 4-20 naprej v znamenih, poštne pro-
sto. Razpošlja se po povzetju. **M. RUND-
BAKIN, Dunaj, IX., Berggasse 3.**
Ilustrovani cenik zastoj. (3382-1)

Tovarna pečij

in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

v Ljubljani, Trnovo, Opekar-
ska cesta, Veliki Stradon 9

priporoča vsem zidar-
skim mojstrom in stav-
benikom svojo veliko
zalogo

najmodernejših pre-
šanih ter barvanih
prstenih

pečij

in najtrpežnejših

štedilnih ognjišč

lastnega izdelka, in
sicer ružavih, zelenih,
modrih, sivih, belih,
rumenih itd., po naj-
nižjih cenah.

Ceniki brezplačno in pošt-
nine prosto. (16-62)

Kaj je in kaj obsega ?

ravnokar v c. kr. dvorni in državni tiskarni
dovršeno delo, ki sta ga pospeševali vis. c. kr.
ministrstvi notranjih zadev in za trgovino:

Avstrijski centralni kataster

Ta doslej prva izdana, na podlagi avtent. uradnih podatkov sestavljena
edina popolna

Adresna knjiga za vse Avstrijsko

obsega v 10. oz. 11. zvezkih, ki se lahko posamič kupijo:
Vse protokolarne in neprotokolarne trgovske, industrijske in
obrtne obrate in natančno oznamenilo njih protokolaranja.
Vse naslove abecedno urejene po deželah, krajih in obrtih.

Abecedno urejeni zaznamek strok za vse zvezke.

Popolni LEKSIKON KRAJEV in POŠT. (3182-6)

V vsakem zvezku v c. kr. vojaško-geografičnem zavodu na-
pravljeni zemljevid dotične dežele.

Natančno oznamenilo vsake mestne, tržke ali krajevne občine,
oziroma kraja.

Pri vsaki občini se tudi dalje natančno razvidi:

okrajno glavarstvo in okrajno sodišče, obseg, število pre-
bivalstva, občevalni jezik, cerkvena oblastva, šole, poštne,
železniške, paroplovske, brzojavne in telefonske postaje.

Cena zvezkom:

Zv. I. DUNAJ K 13.—	Zv. VI. PRIM. I. DALM. K 6.60
Zv. II. SP. AVSTRIJSKO „ 14.60	Zv. VII. TIR. I. PREDARL. „ 12.—
Zv. III. G. AVST. I. SLCB. „ 11.80	Zv. VIII. ČESKO (dva dela) „ 32.—
Zv. IV. ŠTAJERSKO „ 10.—	Zv. IX. MOR. I. ŠLEZIJA „ 25.—
Zv. V. KOR. I. KRANJSKO „ 8.—	Zv. X. GAL. I. BUKOV. „ 27.—

Naroča se v

KATASTERSKI ZALOZI, Dunaj IX. Hörig. 5.

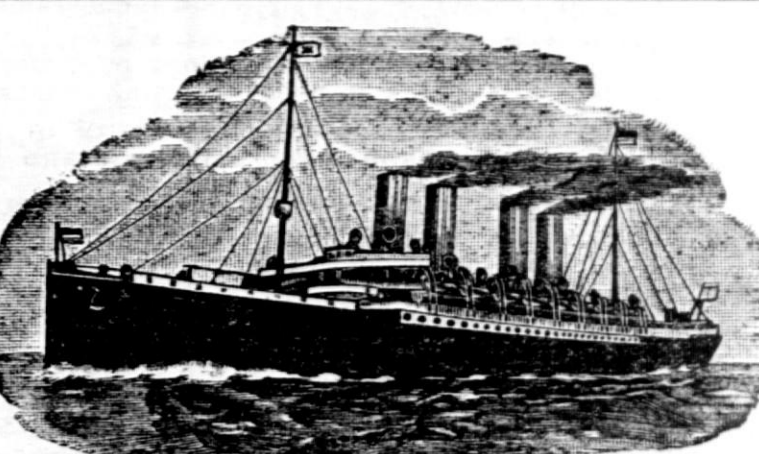
kakor tudi v vsaki knjigotržnici tukaj in v inozemstvu.

Kdor hoče potovati v Ameriko.

s cesarskimi in poštnimi
parobrodi, naj se obrne edino
le na tvrdo:

Kareš & Stocky

Bremen, Bahnhofstrasse Nr. 29.



Ta tvrda se sporazumeva s potniki v njih materinskem jeziku, prevaža potnike
z najboljšimi in najhitrejšimi parobrodi, pozna temeljito zakone o iseljevanju in zamore
tedaj potnike dobro poučiti, kako se imajo med potjo vesti, da pridejo srečno v Ameriko.
Naj tedaj vsakdo, ki se je namenil podati v Ameriko, piše prej tvrdki:

Kareš & Stocky, Bremen, Bahnhofstrasse Nr. 29

ta mu odgovori takoj točno in brezplačno. (2350-16)

Za božična darila

priporočam svojo, vedno z najnovejšim
preskrbljeno, kar najbolj izbrano zalogo
perila, pletenine in modnih predmetov

kakor tudi

klobukov

za gospode in dečke

in si usojam posebno opozarjati na sledeče predmete:

Vsakovrstno telesno in tudi posteljno perilo, spodnja
krila, predpasnike, kopalne obleke, garniture
za krst (vse lastni izdelki), kakor tudi najboljše izdelane
lovske telovnike, lovske nogavice, lovske doho-
lenke, lovske kape, lovske srajce, dalje ženske
oprsnike, ženske in moške nogavice, mišne jopice,
plaščke, mufe, avbice in čevljičke za otroke,
najnovejše, deloma edina prodaja pristnih angleških in
francoskih žepnih robcev, tudi v secesionističnem slogu,
kravate in ščitilci ovratnikov v toliki izbori in po tako
nizki ceni, da je vsaka konkurenca izključena; klobuki za
gospode in dečke od 60 kr. do najfinjšega Piessovega in
Pichlerjevega izdelka; pristno dr. Jägerovo volučno perilo,
kopalni plašči, turški robci za frotiranje, rokavice,
naramnice, domači čevlji, ogrevalci za kolena,
meča in zapestniki, telesne ovijače in še mnogo drugih
predmetov. (3297-6)

Proseč mnogobrojnega obiska, se priporoča z odličnim spoštovanjem

C. J. HAMANN

— Mestni trg št. 8. —

Naše nizke cene vzbujajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom, par gld. 2-80.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3.—.	Močni, gladki moški člžmi (štitleti) par gld. 2-80.
Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo par gld. 2-50.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-80.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3.—.
Elegantni, bar- vani moški čevlji za zavezovati, par gld. 3-50.	Priročni moški čevlji iz jadvrovine, par gld. 1.—.	Barvani moški usnjati sandali par gld. 2-75.
Priročni ženski čevlji za na ulico, par gld. 1-30.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2.—.

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.
Popravila se najbolje in najceneje izvršujejo.

Alfred Fränkel

kom. družba prej:

Mödlinska tovarna za čevlje

(1716-10) v Ljubljani

Špitalske ulice št. 9.

Zastopnik: A. Preatoni.

šče se za skorajšnji vstop
mlajši

komptoirist

ki je že posloval v kaki trgovski pisarni, zmožen slovenske in nemške korespondence in izurjen v vseh pisarniških delih. Pogoji: absolvirana trgovska šola.

Natančne poudarje z referencami in visokostjo zahtevane plače pod naslovom "W einhandlung" uprav. "Slov. Naroda". (3360-2)

Kava in čaj

iz prve roke

to je naravnost od pridelovalca, torej popolno jamstvo za naravno, nepoparjeno kavo ob najnižjih cenah.

Naša nad 100.000 orolov velika posest na otoku Java se obdeluje jako umno. Naša kava in naš čaj sta zelo blagodišeča in ukusna, pa jako izdatna. (3143-11)

Kava Javašor, izvrsten, 4 3/4 klg. za gld. 6-65
fin. zelen 4 3/4 klg. za gld. 5-90
Javašor, mešanec, 4 3/4 klg. za gld. 5-45

Posilja se zadano in franko, brez stroškov na vsako pošto.

Cenik brezplačno in franko.

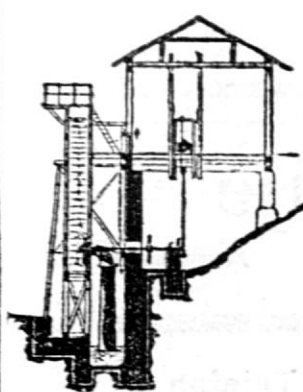
TURK in dr.
veleposestnik na Javi.

Prodaja kave in čaja v lastni upravi.
Trst, via acquedotto, 62.

G. Tönnies

Ljubljana (1908-23)

tovarna za stroje



priporoča kot
posebnost:
Žage in
vse stroje
za obdelovanje
lesa.

Turbine
Bencin-
locomobile
posebno priprav-
ne za goniti po-
ljedeljske stroje

Sesalno plinski motorji

najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vin.
za konjsko silo in uro.

Istrijsko vino

domačega pridelka

prodaja lastnik vinogradov

Anton Paoluzzi

Gitanova, Istrija.

Cene franko na postajo v Trst:

Beli pinot à 17 gld.

Črni teran " 14 "

Vino, belo, iz več vrst

grozdja " 13 "

Ravno tako imam na razpolago

vinsko žganje.

Tistemu, ki dokaže, da moje
vino ni popolnoma naravno,
plačam 2000 K. 2821-24

Vzorce pošiljam zastonj.

Dr. Friderika Lengiel - a

Brezov balzam.



Že sam rastlinski
sok, kateri teče iz breze,
ako se navrti njeno
debelo, je od pamtveka
znan kot najizvrstnejše
lepotilo; ako se pa ta
sok, po predpisu izu-
mitelja pripravi kemi-
nim potem kot balzam
zadobi pa čudovit uč-
nek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali
drugi deli polti ločijo se že drugi dan ne-
znatne luske od polti, ki postane vsled
lega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale
gube in kozarke pike ter mu daje mladostno
barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in
čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltevost,
ogrev, nosno rdečico, zajedce in druge ne-
snažnosti na polti. — Cena vrču z navodom
vred gld. 1-50. (871-18)

Dr. Friderika Lengiel - a

BENZOL-MILO

Najmilejše in najdobrodejše milo, za
kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr.

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja
lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna
naročila vzprejema W. Henn, Dunaj, X.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombi-
nacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje na doživetje
in smrt s zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po pretoku petih let
pravo do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vsecelni slovenske-narodne uprave. (38-148)
Vsa posojila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
v Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine prot
požarnim škodam po najnižjih cenah
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podpore v narodne in obnovekoretne
namene.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“

Akcijski kapital K 1.000.000—

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pieem, prioritet, ko-
munalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev
in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 2.

Zamejstva in akceptacije

izdane vrednostne papirje in

vnovčuje sapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje

Ekompit in inkasso menic.

Daje prodajne na vrednostno papirje.

Zavaruje srečke proti

kurzni izgubi.

vojaške ženitninske kavelje.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od
dne vloge do dne vzdiga. (2975-163)

Promet s čeki in nakaznicami.

Ljubljana Gričar & Mejač Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

priporočata

Prešernove ulice št. 9

svoje bogate zalogo
zgotovljenih oblek
za gospode, dečke in otroke, kakor tudi
najnovejših predmetov v konfekciji za dame.

Solidne cene.

(3038-15)

Točna postrežba.

NAKUP raznovrstnih predmetov za božična
in novoletna darila
v novi prodajalni Sv. Petra cesta 4.

Fino blago za dame in gospode, moško in žensko perilo, solidno izdelane
moderce n. pr. najnovejši CORSET PARIS, podmizne preproge, predpostel-
njake, dežnike, zastorje; posebno veliko izbero pa belih in pisanih likanih
srajc in najnovejših kravat priporoča

Sv. Petra cesta št. 4 **I. KOSTEVC** nasproti Avstrijskega carja.

3349 3)

Strogo solidne cene! — Točna postrežba!

Ernesta Hammerschmidta nasledniki

MADILE, WUTSCHER & KO.

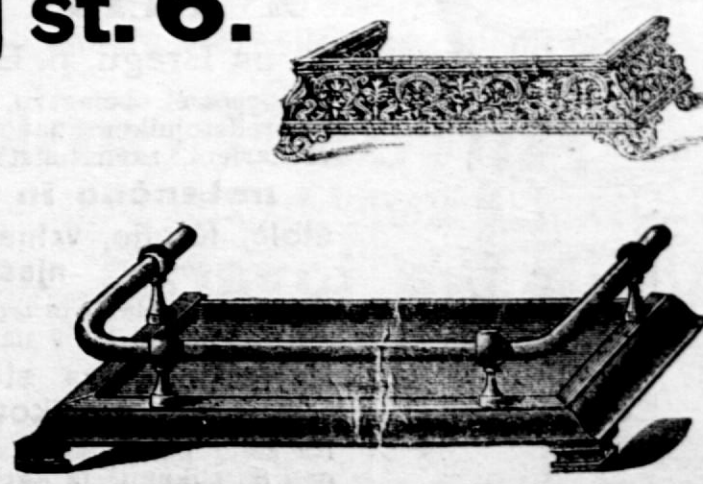
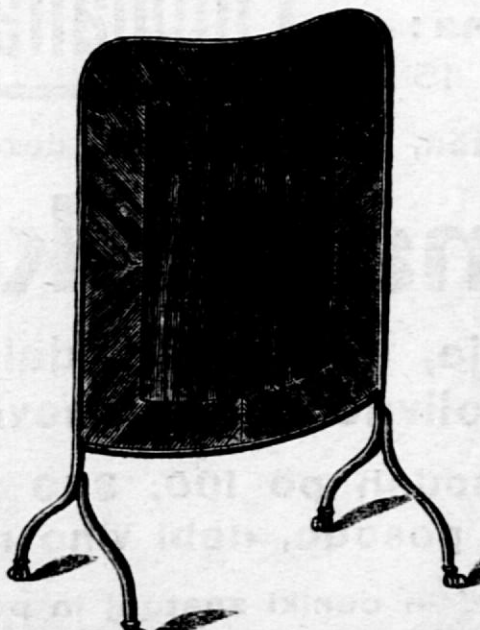
trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvasorjev trg št. 6.

Največja izbira
za božična darila:

posode za premog, pečna okrilja, pečne pred-
stave z galerijo in brez galerije, kominasta sto-
jala in kominasto orodje v različnih izpeljavah.

Orodje za izrezljavanje.



Bratje Novaković

lastniki vinogradov na otoku Braču in v Makarskem
primorju v Dalmaciji.

Prodaja v steklenicah
in pisarna:
Stari trg števil. 15

Ljubljana

Skladišče in prodaja na
debelo: Spodnja Šiška,
Vodnikova cesta

priporočajo svoja domača, izvrstna stolna, dezertna, krvna, črna, rudeča in bela

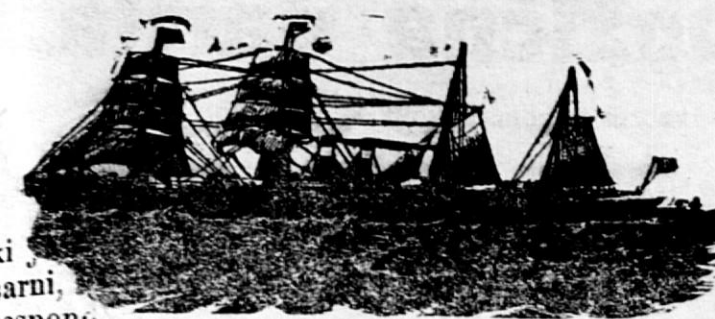
dalmatinska vina

dalmatinsko žganje, tropinovec, dalmatinski vinski konjak in
dalmatinsko olivno olje po neverjetno nizkih cenah.

Razpošilja se v posodah po 100, 300 in 600 litrov. — Kdor pošlje
svojo posodo, dobi vino mnogo ceneje.

➡ Vzorci in ceniki zastoj in poštnine prosto. ➡

(2587—14)



Red Star Line.

Iz Antwerpena

v Ameriko.

ki sarni, respon, niških je parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v trgovski hišo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladji. — Nizke vožne cene. (1826-28)

Pojasnila dajejo:

Star Line, Bahnhofgasse 41 na Dunaji, ali pa

Errol Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41.

377-3

Mesto konceptnega praktikanta

Pri podpisnem deželnem odboru je izpraznjeno mesto **konceptnega praktikanta** z adjutom letnih 1200 K. Pogoji za vsprejem je dovršitev dično-političnih študij.

Prosilci za to mesto predložijo naj svoje z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika ter s priporočili o usposobljenosti podprte prošnje **do 15. januarja 1904**

podpisnemu deželnemu odboru.

Prosilci, ki so v kaki javni službi, predložiti morajo svoje prošnje potom svojega predpostavljenega oblastva.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 11. decembra 1903.

Velika zaloga

čevljev

za gospode, dame, otroke in častnike.

Gamaše, galoše.

Solidno blago.

Nizke cene.

Zaloga ob uval

D. H. Pollak & Co., Dunaj.

2865

G. kr. priv. zavarovalna družba. C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplata delniška glavica K 6.000.000.

Družba zavaruje:

proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinov razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopij in proti škodam vsled odnašanja premičnih reči, nadalje proti požarnim škodam živino, zaloge vsakovrstnega blaga, kmetijske orodje, pridelke itd.; proti požarnim škodam poljske pridelke in klaje v poslopih in kopicah; proti škodam vsled slučajnega ubitja zračnega stekla; raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi; proti škodam vsled tatinskega vloma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov; proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Vplata delniška glavica: K 2.400.000
Rezervni fond 33.600.000
Stanje zavarovanih svot 135.000.000
Letni dohodki na premijah 4.950.000

Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti, glavica plačljiva takoj po zavarovančevi smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in mešana zavarovanja z oprostitvijo plačila zavarovalnine, ozir. s priznanjem dosmrtnih rente ob nastali onemoglosti; nadalje sprejema
- zavarovanja za doživetje, preskrbljenost za starost, zavarovanje otroških dot, plačljivo pri dosegu določene starosti na zavarovanca samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor neovrženost in nezapadlost police, jamstvo tudi za slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd.

Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijske ulice šte. 6.

(2159-3)

Vodja generalnega zastopa: **Jos. Prosenc.**

Zdravje je največje bogastvo!



Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za nožiranje in znanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehladu. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezoh ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom: (3099-5)

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K. 4 ducat (48 steklenic) 14-60 K.
3 ducata (24 steklenic) 8 K. 5 ducatov (60 steklenic) 17- K.
3 ducata (36 steklenic) 11 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg. ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilja Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljančič, seljak itd.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

1000 kran

ako je goljufija!

Brezskrbno rodbinsko srečo jamči knjiga o preobitem blagoslovu otrok. Z več tisoč zahvalnicami pošilja diskretno za 90 h v avstr. anamka gospa A. Kaupa, Berlin S. W. 220 Lindenstrasse 50

Slastna pijača

Talanda Ceylon-čaj.

Ne vpliva vznemirjajoče, temveč krepi na duha in telo:

Št. 1 v zavojih po 20, 30, 125 vln:
„ 2 „ „ 24, 60, 150 „
„ 3 „ „ 32, 80, 200 „

Dobiva se v vsaki večji drogeriji in špecerijski trgovini.

Kogar nadleguje kašelj

naj poskusi kašelj ublažiti joče in veleokusne Kaiser-jeve prsne bonbone.

2740 notarsko overjenih spričeval jamči za gotov vseh pri kašlju, hripavosti, katarju in zasliženju.

Zavrnite, kar se vam ponudi drugega! Varujte se prevar! Le pravi z varstveno znamko „tri jelke“.

Zavoj 20 in 40 vln. (2780-10)

Zalogo imajo: V Orlovi lekarni poleg železnega mostu v Ljubljani, v dež. lekarni pri Mariji Pomagaj Milana Lousteka v Ljubljani in pri Ubaldu pl. Trnkoczyju v Ljubljani. — V Novem mestu v lekarni S. pl. Sladovič.

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.



Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. (2105-38)

Suchard MILKA

čokolada iz čiste smetane v tablicah in zvitkih.

Smetane jako bogata mlečna čokolada.

Najnovejše iz svetovnoslavne tovarne za čokolado.

PH. SUCHARD.

Novo izboljšani gramofoni

(38) z zvočnim loonjem in varstveno skrinjico. (2138)

Najvišja spopolnitev! Zelo priljubljen pri družini in zasebnikih.

Gramofon-avtomat

Igra samo, če se denar vrže notri.

Prodaja na obroke!

Velika zaloga najnovejših plošč.

Zamena starih plošč.

Rudolf Weber, urar

Ljubljana, Stari trg št. 16.



Naročila na zunanjo pošto.

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren v Zalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

Založena 1847. Založena 1847.

Tovarna pohištva J.J. NAGLAS

v Ljubljani

Zaloga in pisarna: Turjaški trg št. 7

Tovarna s stroji: Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, za-store, preproge itd.



Poštna hranilnica ček. šte. 849.086. Telefon šte. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna:

na Kongresnem trgu šte. 14, Souvanova hiša v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1863-24)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Priznana preizvrstni jekleni plugi mlatilnice

brane, valjarji

sejalni stroji „Agricola“

ameriški stroji za košnjo

trave, detelje in žita

seneni obračalci, senene in žitne grablje

stiskalnice za seno in slamo

vinske in sadne stiskalnice

hidravliške stiskalnice

mlini in robkalnice za grozdje

sadni mlini, brizgalnice

za trte in rastline

sušilniki in parilniki

za sadje in sočivje

izdelujejo in dobavljajo po najnovejši odlikovani konstrukciji

PH. MAYFARTH & Co.

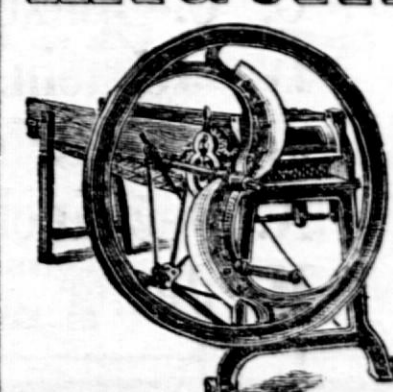
tovarne kmetijskih strojev, železovnice in gradilnice za plugje

Ustanov. 1872. Dunaj, II/1, Taborstrasse Nr. 71. 900 delavcev.

Odlikovani z več kot 500 zlatimi, srebrnimi svetinjami itd.

Natančni katalogi s podobami zastoj in poštno prosto.

Zastopniki in razpečevalci se iščejo.



s patentovanim vrtinim krožnim mazilnikom

geplji za vprežno živino

čistilnice za žito, trijerji,

luščilniki za koruzo

rezalni stroji za rezanico

s patent. vrtinim krožnim mazilnikom

rezalniki za repo, drobilniki

parilniki za klajo, stredilniki za kotle

premične gnojne sesalnice

in vse druge kmetijske stroje

Cenj. svojim odjemalcem!

Splošne gospodarske razmere so v zvezi s krajevnimi okolščinami prouzročile, da se je stanje špecerijskih trgovin tekom časa znatno poslabšalo. Z ozirom na to so podpisani trgovci sklenili, da odslej **ustavijo popolnoma običajna novoletna in velikonočna darila cenjenim svojim odjemalcem**, zato pa bodo primerno svoto darovali **za dobrodelne namene**. Vsak trgovec se je zavezal **z besedo** in je tudi položil **visoko jamščino**, da se bode strogo držal tega sklepa.

To naznanjamo cenjenim svojim odjemalcem v blagohotno uvaževanje.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1903.

(3283-3)

Ljubljana.

F. Babič,
Jos. Bahovec,
Iv. Bahovec,
J. Bizjak,
Fr. Brajar,
V. Cantoni,
L. Češnovar,
J. Dolinar,
J. Fojkar,
J. Fridrich,
F. Grošelj,
H. Hieng,
C. C. Holzer,
Iv. Jebačin,
Jos. Jebačin,
A. Ječminek,
M. Jémec,
L. Jeran,
A. Jerančič,
A. Ješe,
M. Kastner,
E. Kavčič,
M. Kavčič,
A. Klun,
A. Korbar,

J. Kordin,
A. Krisper,
A. Kregar,
P. Lassnik,
M. Lehnert,
A. Lilleg,
J. Lončar,
J. Marenče,
T. Medic,
J. Medved,
J. Mehle,
T. Mencinger,
J. Mole,
J. Murnik,
M. Ojstriš,
J. Perdan,
K. Planinšek,
M. Podvornik,
J. C. Praunseiss,
J. Semraje,
M. Soklič,
M. E. Supan,
V. Schiffer,
O. Schmidt,
J. Skofizh,
M. Spreizer,
A. Stacul,

A. Steiner,
F. Strkovič,
J. Stritar,
F. Stupica,
A. Šarabon,
P. Šterk,
R. Tenente,
F. Terdina,
J. Tome,
J. Tonich,
A. Verhove,
A. Zorman,
A. Zorc.

Spod. in Zgor. Šiška.

M. Bergant,
M. Bitenc,
M. Den,
J. Glavič,
M. Komotar,
M. Kotar,
J. Kreuzer,
M. Lavrenčič,
J. Maurer,
J. Povše,
M. Škander,
A. Tonich,

T. Tušar,
J. Vodnik,
V. Winkelhofer,
J. Zorman.

Glince in Vič.

F. Javornik,
M. Jereb,
A. Marn,
A. Novak,
J. Pirnat,
J. Robežnik,
J. Traun,
M. Vijol.

Štepanja vas in Vodmat.

A. Gerjol,
J. Jebačin,
F. Lisjak,
A. Pečar,
J. Oražem,
A. Sušnik,
J. Zorič.

Ježca, Mala vas, Stožce.

A. Aubel,
M. Snoj,
J. Smerke.

Ustanovljeno leta 1832.

Priznane najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

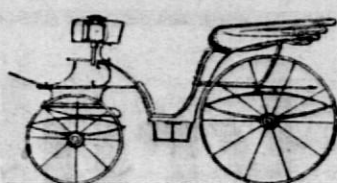
Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Električni obrat.

(413-47)

Ilustrovani ceniki so dobri brezplačno.



Izdelovatelj vozov

FRAN WISJAN

Ljubljana, Rimska cesta št. 11

priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih

(1459-31)

VOZOV.

Za čevlje najboljše čistilo na svetu!

Fernolendt-voščilo za čevlje

ki daje čevljem temno-črn blek in ohranja usnje stalno.

Fernolendt-loščilna mast

za svetle čevlje, ki se po njej lepo svetijo i usnje konservira.

Fernolendt-Nigrin

(črna loščilna mast) nalašč za kozje (Kid) usnje, chevreau-, gamsovo-, šagrin-usnje in Box-Calf. Usnje postane nepremočljivo, mehko in voljno, se tudi v mokroti ne od-barva, obleka se ne maže, čevlji se pa fino, črno bleščijo.

(2753-10)

Dobiva se povsod.

Štefan Fernolendt

c. kr. priv. tovarna (ustanovljena 1832) c. kr. dvor. dobavitelj. Dunaj, I. Schulerstrasse 21.

Na razstavah: v Parizu „Zlata sveinija“, v Londonu „Grand Prix“.

Drsalke

najboljše vrste

kakor tudi vse v nožarsko stroko spadajoče predmete priporoča slavnemu občinstvu po zmernih cenah

N. Hoffmanna nasled.

Mestni trg šte. 12.

(3200-3)

Tu se tudi sprejemajo vsa v nožarsko stroko spadajoča popravila in vs kovratno brušenje ter se vse najbolje izvrši.

!!Potniki v Ameriko!!

CUNARD LINE

prevaža potnike naravnost

iz Trsta v Novi-York

z brzim parnikom „AURANIA“ z 1200 mesti III. razreda in s 300 salon-mesti II. razreda s kabinami in z brzim parnikom „CARPATHIA“ z 2000 mesti III. razreda in s 400 salon-mesti II. razreda s kabinami.

Cena potne karte za vožnjo, za hrano z vinom in vso postrežbo iz Trsta v Novi-York

III. razred za osebo 180 kron.

(3147-7)

Odhod iz Trsta:

»CARPATHIA« 15. decembra 1903. »CARPATHIA« 2. februar. 1904.

»AURANIA« 29. decembra 1903. »AURANIA« 16. februar. 1904.

Natančnejša razjasnjenja, vozne bilete, cena, prevoze v druge postranske luke in železniške postaje iz Novega-Yorka v potovanja mesta Zedinjenih držav Severne Amerike daje in preskrbuje

Avstrijski domači glavni zastop Schröder & Co., Trst

Via Carlo Ghega št. 8, I. nadstr.

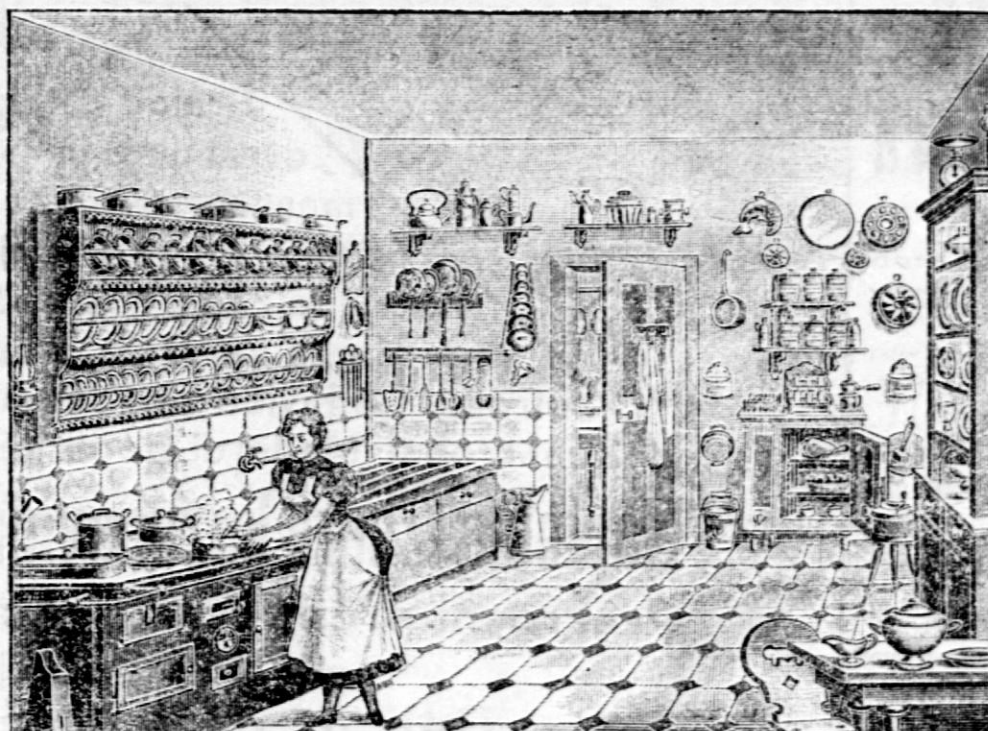
Naslov za brzojave: SCHRODERCO — TRST.

Potniki naj se zglasijo pravočasno in precej pisмено ali brzojavno za vozne bilete!

primerna darila!!!!

kakor drsalke

tičniki
mesoreznice
svečniki
in
različne
kasete



kakor posode za premog predpečniki samovarji brzovrelci sploh kompletne kuhinjske oprave

se dobivajo najceneje pri

Karola Kavšeka naslednikov

(2262-5)

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Naznanilo.

Martin Lampert

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 31

prodaja

trboveljski premog

na drobno in debelo; dalje dobra suha bukova in mehka drva

po sežnjih (klast.) ali tudi po cele vagone; rezana in sekana, trda in mehka drva se dobijo na zahtevo v vsaki množini.

Obenem tudi naznanjam slavnemu občinstvu, da sem v isti hiši prevzel najstarejšo firmo umrlega

Jurija Jankoviča

do domače Habetze, obstoječo že nad 80 let, znano po vsi Ljubljani in po deželi, namreč prevažanje vsake vrste blaga s kolodvoru, na kolodvor, kakor tudi pri stavbah.

Prevzamem tudi selitve po najnižji ceni.

Se priporočam slavnemu občinstvu za množični obisk

(3301-1)

Martin Lampert.

FRANC STUPICA

trgovina z železnino

v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 1

poleg „Figovca“

priporoča pečne predstavke, posode za premog, samovarje, tičnike, mesoreznice in kuhinjsko opravo.

Plahte za vozove.

Vse po najnižjih cenah.



Radi pozne sezone še 10% ceneje.

1903. Božična prodaja 1903.

Radi pozne sezone še 10% ceneje.

„Angleško skladišče oblek“ v Ljubljani, Mestni trg 5.

Kamgarnske obleke, gladke in progaste x x x x x x x x x x x x x x x x
Obleke iz angl. ševitva v modnih barvah x x x x x x x x x x x x x x x x
Fine jaquet-obleke x x x x x x x x x x x x x x x x
Najfinejše salonske obleke x x x x x x x x x x x x x x x x
Angleški modni ulstri x x x x x x x x x x x x x x x x
Fini double-ulstri, temnosivi x x x x x x x x x x x x x x x x
Črne zimske suknje mandarin x x x x x x x x x x x x x x x x
Havelok iz kamelje dlake, rujav ali siv x x x x x x x x x x x x x x x x
Otroške obleke in ulstri x x x x x x x x x x x x x x x x
Otroške obleke v različnih barvah x x x x x x x x x x x x x x x x
Fine modne hlače, gorke in progaste x x x x x x x x x x x x x x x x

gld. 10.—
10.—
10.—
20.—
10.—
10.—
10.—
5.—
5.—
3.50
3.50

Črni moderni paletot za dame z velikim ovratnikom x x x x x x x x x x x x x x x x
Črni in sivi cibolin paletot z velikim ovratnikom x x x x x x x x x x x x x x x x
Paletoti iz angleškega modnega blaga z ovratnikom ali brez njega x x x x x x x x x x x x x x x x
Najfinejši paletot za dame v stola-fasoni x x x x x x x x x x x x x x x x
Črni damski ovratniki, batirani x x x x x x x x x x x x x x x x
Najfinejši double-ovratniki s stola-fasono x x x x x x x x x x x x x x x x
Damski modni kostumi x x x x x x x x x x x x x x x x
Zimske jopice, podložene x x x x x x x x x x x x x x x x
Elegantni otroški plašči x x x x x x x x x x x x x x x x
Dekliške jopice v vseh barvah x x x x x x x x x x x x x x x x
Modri podvlečeni ovratniki z rdečo kapuco x x x x x x x x x x x x x x x x

Kožuhi

za mesto in potovanje, mikado, v največji izbiri po čudovito nizkih cenah.

Naročila po meri se najelegantneje in najhitreje izvrše na Dunaju.

Kapamacsija & Bondi

(2976-17)

Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatović, poslovođa.

GOTOVO

najcenejša in najboljša dobava zelo točno
idočih žepnih ur z remontoir-navitjem na
debelo. Nikljasta anker-ura, sistem Roskopf,
6 K. Patent Roskopf-ura
s ploombo mesto 35 K samo
13 K. Ravno ista, z dvoj-
nim pokrovcem, prava sre-
brna anker-ura 16 K. Orig.
zlato plak. od pravega zlata
nerazločljiva anker-ura s tremi pokrovi,
mesto 30 K samo 15 K. Srebrne verižice k
uram 2-4 K, zlato plat. z eleg. obeskom
4-8 K. Amerik. anker-budilnica, jeklena,
2 K 50 v. Salonska ura z godbo, 69 cm dolga,
igra dvoje krasnih komadov, iz hrastovega
lesa, samo 15 K. Bogato ilustr. cenik s 500
podobami zastoj. Nasl: **RUNDBAKIN**,
IX. Bergasse 3, Dunaj. (3382-1)

Žalne klobuke

v bogati izbiri od najcenejših do
najfinejših vrst priporoča 15
salon modnih klobukov
J. S. Benedikt, Ljubljana.

Gostilničarji in zasebniki

ki bi radi pili kozarec dobrega vina
beli muškatelec po 36-40 kron
hektoliter, ==
belo vino po 30 kron hektoliter,
rdeče vino po 32-36 kron hektl.

naj se obrnejo na znano firmo

Paolo Sponza
vinorejec, Rovinj (Istra). 11

Varst. znamka: Sidro.
Liniment Caps. Comp.
iz **Richterjeve** lekarne v
Pragi
priznana izborna, bolečine tola-
žeče mazilo; po 80 h. K 1'40 in
K 2- se dobiva v vseh lekarnah.
Pri nakupu tega splošno priljub-
ljenega domačega zdravila naj se
jemljejo le originalne steklenice
v zaklepnica z našo varstveno
znamko „sidro“ iz Richterjeve
lekarne, potem je vsako prepričan,
da je da je dobil originalni
izdelek. (3663-14)
Richterjeva lekar-
na pri zlatem levu
v Pragi, I., Eliščina c. 5.

Spomini na Prešerna

Spisala Ernestina Jelovšek.

Katerega Slovenca ne bi zanimala
ta knjiga! Pesnik-Prešeren, človek-
Prešeren je gotovo najmarkantnejši po-
jav v našem narodu v XIX. stol. Pa
dočim so nam prvi naši kritiki-este-
tiki ocenili in pojasnili ter končno
pokazali pravo vrednost Prešernove
poezije, nam je bila oseba in življenje
pesnikovo zavito v nekaj meglen
mitos, ki nam je kazal Prešerna sedaj
v skoro preveč svetlih, sedaj zopet v
pretemnih slikah. In vendar je bil le
človek! „Homo sum“ velja tudi o pesni-
kih vseh narodov. S tu poudarjenega
stališča je presojati to knjigo, ki nam
je najbolj avtentičen dokument o Pre-
šernu, saj jo je napisala — njegova hči.

Dobiva se v založništvu

Lav. Schwentnerja v Ljubljani.
Cena broš. 2 K, po pošti 2 K 10 h,
elegantno v platno vez. 3 K 40 h,
po pošti 3 K 60 h.

Vsakovrstne rane

se morajo skrbno varo-
vati pred vsako nesnago

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana
razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že
40 let se je izkazalo mečino vlačno masilo, tako
imenovano **prasko domače masilo** kot za-
neuljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane
čiste, obvaruje tiste, olajšuje vnetje in bolečine,
hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan. 24

Proti predplačilu K 3-16
se pošljejo 4/1 puščice ali
3-36 6/2 puščice ali 4-60
6/1 ali 4-60 9/2 puščice
poštne prosto na vsako
postajo avstro-ogrsko mo-
narhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito de-
ponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarne „pri črnem orlu“
a **Praga** (1112-14)

Malá strana, ogel Nerudove ulice 203
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani se dobiva pri go-
spodih lekarjih: G. Piccoli, U.
pl. Trnkoczy, M. Mardetschlä-
ger, J. Mayr.

Vsakdanji kruh

so postale

(1880-22)

„Ilirske testenine“

vsled svojega izbornega okusa,
obilne redilnosti ter hitre in
enostavne priprave.

Za Božič!

Srajce,
ovratnike in
manšete. Volnate,
perilne, glačé in usnjate
rokavice. Vse vrste Jägro-
vega perila za dame, gospode in
otroke. Nogavice za gospode in dame
Žepni robci. Moderci moderne franc fasona.

Največja izbira kožuhovinastega blaga.
Prekrasni predpasniki in svilnate šerpe
od 75 kr. naprej
Beli in črni pajčolani.

Vse to priporoča po najnižjih
cenah nova trgovina z
modnim blagom

Najmodernejše in najnovejše

ERNEST SARK v Ljubljani,
Stari trg št. 1.

Največja izbira
briljantnega blaga
kakor poročnih prstanov,
brož, prstanov, zapestnic;
velika zaloga zlatnine
n. pr. zlato verižice za gospode in dame, ko-
ljerji, obeski i. t. dr.

Srebrnine:
nastavki, servisi za čaj, kavo, pivo in vino, krušne košar-
ice, tase, pušice za eladkor, povezniki za stl, skleda za sa-
lato in kompoto, dalje kompletno opremljene
za 6 in 12 oseb, poročni o tem so na razpolago.

Kasete za družine:
mašni vrči, kroplniki
svetilke itd. itd.

Adolf
Wagenpfeil
zlatar in juvelir
v Ljubljani
priporoča slavnemu p. n. ob-
činstvu svojo (2975-7)
veliko zalogo
novosti.

Edino
zastopstvo svetovnoslavno
za
kristalno
berndorfske, Christoffeljeve in witr.
temberške tovarne kovinskega blaga
priznane najboljšje firme za namizno opravo (nože, vilice).
Največja izbira skrbno izdelanih
ženitovanjskih daril
daril za krste, Miklavža in božič.
Najnižje cene.
blago v izbero se na
zunaj točno od-
pošilja.

Prva hrvatska (425-23)
največja, najsolidnejša in najcenejša tovarna
zastorov (rolet) in zatvornic (žaluzij)
lesenih in železnih valjčastih zatvornic (Rol-
lāden) za prodajalne
Zagreb **G. SKRBIĆ** Zagreb
Ilica št. 40 Ilica št. 40
priporoča svoje solidne in cene izdelke.
Naročila izvršujejo se točno in najsolidneje.

Hamburg-Amerika Linie
Največje
najstareje
parobrodno
društvo
na
svetu.
Njega
parobrodje
obsega
280
velikanskih
parnikov.

Ameriko zanesljivo v 6 dnevih
direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki
iz **Hamburga** v **Novi York** ali pa v **Halifax**.
Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopniki
Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange

V novi restavraciji
pri „Zajcu“, Rimska cesta št. 24
se nahaja tudi
španski „BODEGA“.
kjer se naravnost iz sodov točijo svetovnoznan najboljša razna španska
in druga originalna južna vina na litre in se oddajajo tudi v buteljkah.
Istotam se točijo, kakor že splošno priznano, najboljša ter pristna
stara in nova vina v ceni od 32 do 80 kr. liter ter poleg tega tudi
fini hrvatski „PELINKOVEC“.
Ob gotovih dnevih kakor po naročilu se pečejo razne pečenke
po francoskem načinu (na ražnju).
Za obilni obisk najudaneje prosim z vsem spoštovanjem
Avguštin Zajec, restavrat.
(3344-3)

Velika božična prodaja!!
se bo vršila od ponedeljka, dne 7. decembra, v novi trgovini z modnim blagom
A. Primožič v Ljubljani
na Mestnem trgu št. 25
(prej Goričnik in Ledenig)
po znatno znižanih cenah.
Prodajalo se bo po nizkih cenah: preproge, posteljne garniture, preproga za okna in stene, kožuhovino,
modno blago za ženske obleke, lepe modne barhente, nekaj sto ducatov batistovih žepnih robcev po 10 kr.
in višje. Kravate, srajce, okrog 500 ducatov pletenih moških nogavic, par po 9 kr. in višje. Platneni namizni
prti in serviete, med drugim tudi: vmerjene obleke v kartonih, adjustirane, cela obleka od gl. 150 višje. —
Svileno blago za bluze meter samo 55 kr. — Modno progasto, čisto svilnato blago za bluze meter 85 kr. —
Modni žameti za bluze, 56 cm široki, meter 75 kr.
Vse blago v prtiliču in prvem nadstropju si lahko vsak ogleda, ne da bi se ga sililo kupiti. Neugajajoče se zamenja.
Razun tega bo v prvem nadstropju, odd. 5., do božiča razstavljenih dvoje zaslonil za postelje, izgotovljenih od gospe Zalke Novak
in Ruže Sever, mikalni umetniški deli, ki sta tudi na prodaj.